

Дніпропетровське обласне управління лісового та мисливського господарства
Зелене майбуттє Дніпропетровщини в нашії руки!

Наша адреса: м.Дніпропетровськ
 вул. Набережна Перемоги, 38
 Тел: (056) 726 -21-75,
 факс 726-71-75
 dnoulg_ohorona@dp.ukrtel.net

«ПЕРША МІСЬКДРУКАРНЯ»

вул. Степового Фронту, 11-а, м. Павлоград, Україна, 51400
 Тел.: + 380 5632 61909, 61458, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

ПОЛІГРАФІЧНІ ПОСЛУГИ:

ДРУК ПОЛІГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ
 (газети, журнали, книги, бланки, афіші, візитки).

ПАЛІТУРНІ ПОСЛУГИ - книги, брошури,
 дипломні курсові роботи.

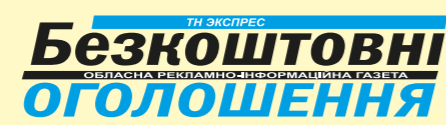

ЗАВЖДИ У ПРОДАЖУ:

бланки, канцтовари,
 щоденники, блокноти,
 розрахункові книжки
 з комунальних платежів.

ЕФЕКТИВНА РЕКЛАМА У ГАЗЕТАХ:

ВІДДІЛ РЕКЛАМИ: т. + 380 5632 63829, 60377,
 www.tn-express.dp.ua, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ «СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я»

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2013 рік

№ 10 (268)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
 ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

«СКАРБНИЧКА СТАРОЖИТНОСТЕЙ»

У Дніпропетровській загальноосвітній школі № 46 відкрився справжній музей! «Скарбничка старожитностей» містить не лише матеріали про історію України, культуру, побут та звичаї, але і знайомить відвідувачів з раритетною прялкою 19 сторіччя, колекцією «Кобзарів» та вишивками ручної роботи. Репортаж про відкриття читайте у кольоровій вклейці.

ЗМІСТ

ВІРШ	2	СТОР. ОБКЛАДИНКИ
ІНФ. ДОН ОДА, «НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ ДІТИ МОЖУТЬ СПРОБУВАТИ СЕБЕ У РІЗНИХ ПРОФЕСІЯХ ЩЕ ДО ТОГО, ЯК ЗАКІНЧАТЬ ШКОЛУ».....	1	
ВАЛЕНТИНА ШАБЕТА, «У НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРНІЧОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВТРИНАДЦЯТЕ ПРОХОДИТЬ МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «ФОРУМ ГРНІКІВ».....	2	

ІНФ. ДОН ОДА, «НА КРИВОРИЖЖІ ПРОЙШОВ ФЕСТИВАЛЬ МИСТЕЦТВ «ЄДИНА РОДИНА - МОЯ УКРАЇНА».....	3	
ЛЕСЯ ГОЙЧУК, КСЕНІЯ СЕДЕЛЬНИКОВА, «АС-ПІРАНТИ І СТУДЕНТИ НГУ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У МІЖНАРОДНІЙ АКАДЕМІЇ ІМ. АЙТМАТОВА (КИРГІЗСТАН)».....	4	
УКРАЇНСЬКІ ПРИКАЗКИ ПРО ОСІНЬ.....	4	
ІНФ. ДНУ, «БІБЛІОТЕКИ – ПЛАТФОРМИ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ».....	5	
І. ЛЯХЕВИЧ, «У НГУ ВІДКРИВСЯ НОВИЙ НАУКОВИЙ ПІДРОЗДІЛ «ЛАБОРАТОРІЯ ГЕОМЕХАНІКИ ДТЕК».....	6	
В. ВАСИЛИНЕНКО, «ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНЕ УЧИЛИЩЕ №71 СВЯТКУЄ 50 - РІЧЧЯ».....	6	
І. ХЕЙЛІК, «УНІКАЛЬНА ФРУКТА РАМБУТАН».....	6	
ІНФ. ДНУ ІМ. О.ГОНЧАРА, «ДИСКУСІЯ «ЛАТВІЯ – УКРАЇНА В ЄВРОПІ» В ДНУ».....	7	
ІНФ. ДНУ, «БОГДАН ГАВРИЛИШИН: ПІЗНАВ СВІТ – ЛИШИВСЯ УКРАЇНЦЕМ».....	8	
ІНФ. ДОН ОДА, «ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ НОВИЙ СТАНДАРТ ОСВІТИ».....	9	
ІНФ. ДОН ОДА, «ПРЕДСТАВНИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЛИТВІ ВПЕВНЕНІ, ЩО У КОЛЕГ З ДНІПРОПЕТРОВСЬКА Є ЧОМУ ПОВЧИТИСЯ».....	9	
І. СІРКА, «ЧИ ЗВІЛЬНИТЬСЯ УКРАЇНА ВІД НАЩАДКІВ СТАЛІНА?».....	10	
ІНФ. ДНУ, «ЄВРИКА» ЗБИРАЄ АРХІМЕДІВ 21-ГО СТОРІЧЧЯ.....	11	
ДОН ОДА, «РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ПРОВЕЛА ВІІЗНЕ ЗАСІДАННЯ НА БАЗІ НОВОМОСКОВСЬКОГО РАЙОНУ».....	12	
КНИГА ЛЮБОВ ВАСИЛІВ – БАЗЮК З КАНАДИ ПОПОВНИЛА ФОНДИ СІЧЕСЛАВСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ.....	12	
АНАСТАСІЯ КИРИЧЕНКО, «ІІ НАЗИВАЮТЬ СВЯТОЮ».....	13	
ІНФ. ДНУ, «ШІСТЬ НАУКОВЦІВ ДНУ – ЛАУРЕАТИ ДЕРЖАВНОЇ ПРЕМІЇ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ 2013 РОКУ».....	14	
ІНФ. ДНУ, «УЧЕНІ ДНУ ПРЕДСТАВИЛИ СВОЇ НАУКОВІ РОЗРОБКИ НА 64-МУ АСТРОНАВТИЧНОМУ ФОРУМІ В ПЕКІНІ».....	14	
СВІТЛАНА ІГНАТЬЄВА, «АКСІОСФЕРА МИКОЛИ СТЕПАНЕНКА».....	15	
Л. ЯКОБЧУК, Л. ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ, РОЗІМОВА ІСУСА ХРИСТА З САМАРЯНКОЮ.....	19	
НАТАЛІЯ ВАСИЛЕНКО, «ТЕТЯНА СУЛИМА-БИЧИНА».....	20	
Є. БАДІН, «ГУМАНІСТ ОРИХОВСЬКИЙ-РОКСОЛАН».....	22	
ПРЕС-СЛУЖБА ДЕРЖЛІСАГЕНТСТВА, «ЛІСВІНИКИ ПІДСУМУВАЛИ РОБОТУ ЗА 9 МІСЯЦІВ 2013 РОКУ».....	23	
ЛЮБОМИР РОМАНКІВ: УКРАЇНСЬКІ ОЛІГАРХИ НЕ ВМЮТЬ БУТИ БАГАТИМИ.....	24	
Д. СНІГІРЬОВ, «ПОВСТАНСЬКИЙ РУХ НА ЛУГАНЩИНІ 1921-1923 РР. ПРОВОКАТИВНІ МЕТОДИ ТА СПЕЦЗАГОНИ ВЧК».....	26	
В. СОСЮРЧЕНКО, «ВЖЕ ЗДОБУВАЄ АФРИКА СВОБОДУ».....	26	
М. ДУПЛЯК, «ВІД СЛОВА ДО СЕРЦЯ, ВІД СЕРЦЯ – ДО СЛОВА».....	28	
ЕЛІНА ЗАРЖИЦЬКА, «ВАЛЕНТИН БЕРДТ: «РАЗОМ ІЗ ЛЕГКИМ ЧТИВОМ ЧИТАЧ ПРАГНЕ ТВОРИВ, ЯКІ Б ДОПОМАГАЛИ ЙОМУ ЖИТИ, НАДИХАЛИ, РАДИЛИ, ПІДТРИМУВАЛИ».....	29	
ГАЛІНА П. СВЄСЄВА, «ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНИ НІ СЛАВА І ВОЛЯ».....	30	
ОКСАНА МАКОВЕЦЬ, «НОВЕЛА ІІ. РОЗЛОВІДЬ СТАРОЇ ЖІНКИ».....	32	
ІДЕАЛЬНА ЖІНКА – ЩАСЛИВА ЖІНКА!.....	33	
ТЕТЯНА ДЗЮБА.....	34	
ГАЛІНА УГРИН, «“ІА MODNA “ - ДЛЯ КРЕАТИВНИХ!».....	35	
ІВАН МАЛКОВИЧ: «ІНОДІ, Я ЛОВЛЮ СЕБЕ НА ДУМЦІ, ЩО ПЕРЕСТАЮ ЛЮБИТИ ЧИТАТИ».....	36	
КРАЩІ СТРАВИ УКР. КУХНІ, РЕКЛАМА	3-4	СТОР. ОБКЛАДИНКИ КОЛЬОРОВА ВСТАВКА

На Дніпропетровщині діти можуть спробувати себе у різних професіях ще до того, як закінчать школу

У школах Дніпропетровщини запроваджується курс «Інформаційний працівник». У рамках проекту учні старших профільних шкіл можуть спробувати відтворити моделі робочих груп у різних професіях та отримати стартовий досвід у системі «керівник-підлеглий». Про перші результати роботи проекту повідомив вчитель інформатики ліцею № 100 **Євген МОТУРНАК**. На цьогорічних Парламентських слуханнях у Києві саме з його доповіді розпочалося традиційне обговорення.

До переліку професій, які пропонуються учням у рамках курсу «Інформаційний працівник», увійшли: видавці, кліпмейкери, науковці та дослідники.

Для того, щоб розпочати навчання, діти об'єднуються у команди, кожна з чотирьох осіб. Протягом навчального курсу ці команди мають реалізувати шість власних навчальних проєктів. Для цього учні по черзі розділяють між собою обов'язки керівників та підлеглих, виконуючи завдання, які передбачає обрана командою професія.

Після завершення курсу «Інформаційного працівника» школярі отримують власне портфоліо з 6 продуктів, досвід публічного захисту своїх робіт та навички Start-Up'ів.

«Навчання має бути цікавим та доступним. Це та основа, яка створює попит на освітні послуги загальної середньої освіти в умовах сучасності. Курс «Інформаційний працівник» є цікавою та інтерактивною формою до профільної орієнтації. Незалежно від того, яку саме з запропонованих професій вподобає учень, навіть якщо жодна з них йому не сподобається – все одно це цінний досвід роботи у команді та базові навички у написанні та захисті власних проєктів», – зазначив директор департаменту освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації **Олександр ДЕМЧИК**.

Для діяльності проєкту «Інформаційний працівник» приклади завдань взяті з реального життя, що дає учням конкретне уявлення про професію. Крім того, курс інтегрує знання з усіх шкільних предметів. Публічні виступи, які передбачені проєктом, підвищують мотивацію до навчання молодших школярів, адже їх надихатиме приклад старших дітей.

Загалом, у 2013 році проведено 19 майстер-класів та вебінарів з викладання курсу «Інформаційний працівник». Тренінги пройшли у Дніпропетровську, Донецьку, Запоріжжі, Києві, Луганську, Одесі, Севастополі, Сумах, Ужгороді, Херсоні, Чернівцях та у Ялті.

Як зазначив під час свого виступу **Євген МОТУРНАК**, принципи проєкту «Інформаційний працівник» можуть бути вдало використані не лише в старшій профільній школі, а й у середній ланці, тобто серед учнів 5-9-х класів.

Інф. ДОН ОДА.

У Національному гірничому університеті втринадцяте проходить Міжнародна науково-практична конференція «Форум гірників»

Її організатори Міністерство науки й освіти України, Національна академія наук України, Міністерство енергетики й вугільної промисловості України, компанія ВАТ «ДТЕК», Дніпропетровська обласна державна адміністрація, Національний гірничий університет, ТУ «Фрайберзька гірничо-металургійна академія» (ФРН), ТУ «Краківська гірничо-металургійна академія» (Польща), Головний інститут гірництва (Катовіце, Польща), Московський державний гірничий університет (Москва, Росія), Казахський національний технічний університет (Алмати, Казахстан) ставлять перед собою мету обмінятися досвідом в галузі гірничих технологій, екології, економіки, енергетики, гірничого машинобудування і, звичайно, безпеки праці.

Розробники концепції цього заходу виносять на обговорення такі доповіді вчених і спеціалістів, які дають повне уявлення про сучасний стан видобутку мінеральних ресурсів в Україні і світі. Ректор НГУ, академік НАН України Геннадій Півняк, відкриваючи традиційний Форум гірників - 2013 зазначив, що прийшов час навчитися вирішувати проблеми гірництва цивілізовано, враховуючи досвід розвинутих держав світу. Крім того, підкреслив Геннадій Григорович, місія Форуму – показати здобутки вугільної галузі, перспективи її розвитку і проблеми, беручи до уваги пропозиції роботодавців і спеціалістів, які глибоко вивчають галузь, і знають її зсередини і бачать шляхи її подальшої діяльності.

Голова Дніпропетровської обласної ради Євген Удод привітав учасників «Форуму гірників» і у сво-

єму виступі зазначив, що промисловість Дніпропетровщини стала на інноваційний шлях розвитку. Керівництво області робить все можливе, щоб створені нещодавно гірничий і машинобудівний кластери приносили відчутні кошти у формування бюджету і поповнювали кількість робочих місць.

Привітала учасників Форуму і заступник міського голови Олена Лозенко. Вона заповнила, що такий захід збирає гірничих фахівців саме в НГУ, бо він вважається провідним технічним вузом не лише на Дніпропетровщині, але і в Європі.

Великого значення надає «Форуму гірників» Міністерство енергетики й вугільної промисловості України. Його представник - заступник міністра енергетики та вугільної промисловості Ігор Попович привітав учасників Форуму і у своєму виступі «Стан і перспективи розвитку вугільних підприємств України» зазначив, що в Україні загальна цифра кількості вугілля становить 117 млрд. т., а розвідано - 56 млрд. т. За прогнозом вчених, його вистачить Україні на 400 років.

В Україні і світі нарощується промисловий видобуток вугілля. Зважаючи на ситуацію з цінами на блакитне паливо, подекуди вугілля стає рятівним колом для деяких галузей. Зріс попит на вугілля — зріс і його видобуток. У 2012 році вперше за останні 10 років шахтарі України

перевищили рівень видобутку 2000-2002 років, взявши планку 86 млн тонн вугілля. Це було б неможливим без підтримки уряду, Президента та уваги у розв'язанні нагальних проблем галузі профільного міністра.

За рахунок державно-приватного партнерства, передачі в оренду низки вугледобувних підприємств, залучення приватних інвестицій у них підприємства не лише успішно спрацювали, а й значно поліпшили свої попередні виробничі показники. Коштів на технічне переоснащення і модернізацію підприємств через альтернативні механізми надійшло у 2012 році набагато більше, ніж у 2011.

Ігор Миколайович сказав:

- Ми підписали кредитну угоду між «Нафтогазом» і Китайським банком розвитку. Ця угода на суму 3,6 млрд доларів. Вона дає змогу реалізувати проекти, які дадуть змогу переробляти наше вугілля на газ і ми зможемо замінити ним близько 3 млрд м3 імпортованого газу.

Крім того, в Україні будуть розроблятися і метановугільні пласти, але без допомоги науки тут не обійтися. Звертаючись до випускників, заступник міністра закликав їх всотувати знання і приходити працювати на гірничі підприємства висококваліфікованими менеджерами.

Форум відвідав директор компанії ВАТ «ДТЕК» з видобутку вугілля Андрій Смирнов і виступив на пленарному засіданні з доповіддю «Основи інноваційної політики у галузі вуглевидобутку».

Доповідач ознайомив учасників міжнародної науково-практичної конференції з діяльністю ДТЕК – найбільшої енергетичної компанії України, яка входить до складу фінансово-промислової групи «Систем Кепітал Менеджмент» (СКМ). Підприємства ДТЕК створюють ефективний виробничий ланцюжок від видобутку

На Криворіжжі пройшов фестиваль мистецтв «Єдина родина - моя Україна»

Вже стало доброю традицією проведення у місті фестивалю мистецтв національно-культурних товариств міста Кривий Ріг «Єдина родина - моя Україна», який відбувся вже в третє на Арт-Майдані біля Криворізького академічного театру драми та музичної комедії ім. Тараса Григоровича Шевченка.

Сотметровий прапор м. Кривого Рогу, який несли вихованці Криворізького міського ліцею з підвищеною фізичною підготовкою, став символом єднання 10 національних товариств міста.

Урочистості заходу надавали вихованці ансамблю народного танцю «Горицвіт» МПДЮТ «Горицвіт», студії естрадного танцю «Ренесанс» та естрадно-спортивного танцю «Ювента» ПДЮТ Центрально-Міського району.

Більше 150 дітей та вихованців загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів брали участь у концертній програмі фестивалю: було представлено хореографічні та вокальні номери багатьох національностей.

26 керівників гуртків позашкільних навчальних закладів показали роботи образотворчого та декоративно-вжиткового мистецтва, в яких відображено життя, культура, обряди та традиції країн-учасниць фестивалю.

Представники національно-культурних меншин міста продемонстрували гостям національні костюми та предмети національного побуту. Також усі присутні товариства показали як корінні національні страви, так і нові оригінальні відповідно до традицій країни.

Хочеться висловити подяку організаторам фестивалю та сказати: «До побачення, III фестиваль! Здравствуй – Четвертий!»

інф. ДОН ОДА.

і збагачення вугілля до генерації й продажу електроенергії. Андрій Вікторович підкреслив, що НГУ – лідер серед українських технічних вузів з підготовки висококваліфікованих інженерів. ДТЕК покладає великі надії на блискуче підготовлених випускників НГУ, які є інтелектуальним капіталом, що використовується з метою

Аспіранти і студенти НГУ взяли участь у Міжнародній академії ім. Айтматова (Киргизстан)

З 24 по 30 вересня в Киргизстані проходила Міжнародна академія ім. Айтматова. Представники країн Прибалтики, Казахстану, Киргизстану, України, Росії та інших країн були запрошені як учасники на грантовій основі. Відбір пройшли студенти й аспіранти НГУ.

На північному узбережжі озера Іссик-Куль цілий тиждень учасники мали можливість слухати тренінги на різноманітну тематику, змагатись в дебатах та відпочивати в одному з мальовничих куточків Азії.

У перший вечір пройшла ярмарка культур, де всі країни-учасниці представляли багатства своєї кухні і культури. Українці не могли не пригостити салом з чорним хлібом, що стало улюбленою закускою вечора всіх учасників. Приємний сюрприз ми приготували для росіян – цукерки «Рошен» (допомогли сусідам з нестачею смачних солодощів).

У форматі культурної програми організатори влаштували екскурсію в культурний центр ім. Айтматова, де учасники могли насолодитися східною культурою та ознайомитися з духовними цінностями Азії.

Четвертий день заходу почався турніром «Кубок Айтматова IDEA-2013». Він став доволі успішним для українських дебатерів.

До фіналу турніру вдалось пройти двом українцям: Антону Канівцю та Герману Ніколенку. Тема фіналу:

«Ви — людина, якій випала можливість дізнатись, чи існує доля.»

Переможцем турніру «Кубок Айтматова» стала команда «Rage», у складі дніпропетровчанина Антона Канівця та росіянки Дарини Моторої, яка була наймолодшою учасницею академії.

— Спочатку я не усвідомив, що ми виграли, але потім був дуже радий за себе і Дарину. Вона дуже переживала. Взагалі мені з нею пощастило, дуже приємна дівчина і дуже талановитий дебатер, незважаючи на юний вік, — ділиться своїми враженнями Антон Канівець.

Інша частина українських учасників, у тому числі й аспірантка НГУ, прослуховували тренінги по Project-менеджменту, піару та ораторському мистецтву, що, без сумніву, дасть поштовх розвитку українських проєктів. «МАДА-2013» запам'ятається українцям надовго. Дякуємо міжнародній організації «IDEA» за надану можливість!

Леся ГОЙЧУК,
Ксенія СЕДЕЛЬНИКОВА.

Українські приказки про осінь

Восени багач, а навесні прохач.
Восени день блисне, а три кисне.
Восени і в горобця є питво.
Восени й горобець багатий.
Восени листопад швидко минув - чекай суворої зими.

В осінній час сім погод у нас: сіє, віє, крутить, мутить, припікає й поливає.

Грім у вересні віщує теплу осінь.
Дощ у вересні - півголоду, а посуха цілий голод робить.

Жовтень ходить по краю, та виганяє птиць із гаю.

Летять у вересні гуси - зиму на хвості несуть.

Листопад - вересню онук, жовтню - син, а зимі - рідний брат.

Осінній іній - на суху й сонячну погоду.

Осінь збирає, а весна поїдає.
Осінь усьому лік веде.

Павутиння стелиться по рослинах - чекай суворої зими.

Пищить снігур у листопаді - скоро й зимі будем раді.

Плети влітку рукавиці - в листопаді пригодяться.

У вересні дощ зі сходу зазирає й тікає, а південний - свою справу знає.

У вересні ложка води робить два болота.

У листопаді згодиться і старий кожух, а навесні - і старий кінь.

У листопаді як зазиміє, то й жаба оніміє.

Як вересніє, то і дощик сіє.
Як листопад дерев не обтрусить - довга зима бути мусить.

Як листя жовтіє, то поле сумніє.
Якщо лелеки летять високо, не поспішаючи, буде гарна осінь.

Якщо у вересні на дубах багато жолудів, чекай багато снігу перед Різдвом.

БІБЛІОТЕКИ – ПЛАТФОРМИ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ

Академічна бібліотека Латвійського університету подарувала зібрання книг Науковій бібліотеці Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

Цінне зібрання складається з понад 300 наукових видань і художньої літератури англійською, російською й українською мовами, виданих у Латвії протягом останнього десятиріччя. «Подаровані книги мають передати вам свідчення поваги і визнання від наших письменників, науковців, діячів мистецтв, меценатів, що підтримують розвиток міжкультурних зв'язків, — зазначила Надзвичайний і Повноважний Посол Латвійської Республіки в Україні Аргіта Даудзе, відкриваючи захід. «Наша

1524 році, і ми маємо багаті фонди як старовинних книг, так і сучасної наукової та художньої літератури».

Крім українського перекладу «Епіфаній» Імантса Зіедоніса, наші читачі зможуть ознайомитися з поетичними збірками Костя Овчаренка «Я родом звідти, де Дніпро тече...» та

«Латвія поетична», Дмитра Гончара «Пробудися, моя Україно!», «Етнографічними студіями» Ернеста Буйвола «Латвійський шлях: до нової кризи». Багатою є колекція збірників наукових праць, які відтепер до послуг науковців ДНУ: «Механіка композитних матеріалів», «Латвійський фізико-технічний журнал», «Хімія гетероциклічних з'єднань», «Латвійський хімічний журнал» та інші.

«Ми вдячні латиським колегам за такий щирий дарунок, — говорить директор НБ ДНУ Світлана Кубишкіна. — І хоча наша бібліотека значно молодша, ми впевнені, що у двохмільйонному фонді знайдеться багато видань, цікавих латиським науковцям. В тому числі, у нас багата колекція стародруків та рідкісних книг, серед яких видання латинською, англійською, німецькою, французькою мовами. Тому передаємо до вашої бібліотеки анотований каталог цих видань, що сприятиме вченим у пошуку необхідної літератури. Зокрема, ми знайшли кілька старовинних книг з історії Ліфляндії. Сподіваємось на активну співпрацю».

та Латвією. Сьогодні ми співпрацюємо з бібліотеками Харкова, Києва, Львова і сподіваємось на плідний обмін з Дніпропетровськом. Наша бібліотека заснована у XVI столітті, у

та Латвією. Сьогодні ми співпрацюємо з бібліотеками Харкова, Києва, Львова і сподіваємось на плідний обмін з Дніпропетровськом. Наша бібліотека заснована у XVI столітті, у

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара.

У Національному гірничому університеті відкрився новий науковий підрозділ «Лабораторія геомеханіки ДТЕК»

У рамках Міжнародної науково-практичної конференції «Форум гірників» у житті Національного гірничого університету відбулася визначна подія - керівники компанії ДТЕК і НГУ офіційно відкрили новий науковий підрозділ «Лабораторія геомеханіки ДТЕК». Для церемонії відкриття на сцену Культурно-освітнього центру, де проходило перше пленарне засідання Форуму, були запрошені директор з видобутку вугілля компанії ДТЕК Андрій Смирнов і ректор НГУ Геннадій Півняк. У рамках відкриття відбувся віртуальний тур Лабораторії геотехнічної механіки. Символічна червона стрічка була перерізана також у віртуальному режимі, після чого Геннадій Григорович і Андрій Вікторович потисли один одному руки.

Призначенням лабораторії є виконання досліджень в шахтах при впровадженні нової техніки і нестандартних технологій. Цей новий для НГУ новий науковий

підрозділ був створений компанією ДТЕК з розумінням важливості застосування сучасних засобів моделювання і прогнозу поведінки гірничих порід при відпрацюванні вугільних родовищ і забезпеченні безпеки людей, що працюють у вибоях. Офіс лабораторії знаходиться в приміщенні, площею 120 м², яке розташоване неподалік від головного корпусу університету. Воно постійно поповнюватиметься сучасним дослідницьким обладнанням.

Вчена рада лабораторії складається з представників компанії ДТЕК, Національного гірничого університету і інститутів Академії наук: УкрНДМІ, Інституту

фізики гірничих процесів, Інституту геотехнічної механіки. Керівником лабораторії призначений молодий учений, фахівець в галузі геомеханіки Сергій Гапеев, захист докторської дисертації якого відбудеться в кінці 2013.

Ігор ЛЯХЕВИЧ,
спеціально для ІАЦ НГУ.

Професійно-технічне училище №71 святкує 50 - річчя

2 жовтня в день свого створення професійно-технічне училище № 71 Дніпропетровської області урочисто відзначило своє 50-річчя.

На теперішній час професійно-технічне училище № 71 є державним професійно-технічним навчальним закладом другого атестаційного рівня аграрного профілю, що забезпечує реалізацію права громадян на здобуття професійно-технічної та повної загальної середньої освіти, оволодіння професіями: тракторист-машиніст, водій, слюсар-ремонтник, продавець продовольчих товарів, обліковець, овочівник. ПТУ № 71 єдиний в Криничанському районі професійно-технічний навчальний заклад, який забезпечує потреби регіону у кваліфікованих робітниках.

Свято розпочалось нетрадиційно - проведенням фінальних спортивних

змагань з футболу та баскетболу. Колективи художньої самодіяльності училища та селища Щорськ підготували та подарували творчу наснагу номерами художньої самодіяльності.

На свято запрошені представники районної державної адміністрації, районної та селищної рад, керівники фермерських господарств-замовників кадрів та директори училища, які в різні роки керували закладом.

Кращі педпрацівники училища нагороджені «Знаком за вагомий внесок в розвиток професійно-технічної освіти». Крім того, нагороджено грамотами районної адміністрації, районної ради та грамотами училища.

Педагогічний колектив додає максимум зусиль на підтримку належного стану навчально-виховного процесу та матеріально-технічної бази училища.

Вітаємо ювілярів!

Віктор ВАСИЛИНЕНКО,
директор НМЦ ПТО
у Дніпропетровській області.

Унікальна фрукта - рамбутан

Росте вона лиш у маленькій провінції Чіапас, що є в південно-західній частині Мексики. Батьківщиною фрукти є Гватемала. Коли вигнали іспанців, то частина Гватемали під назвою Чіапас, приєдналась через економічні вигоди до Мексики, виходячи рамбутан. Як бачите на фото, фрукта покрита безліччю волосин, всередині кістка покрита твердуватою желатиною, смак небесний - солодкий з кислуватим присмаком. Якщо фрукту не вживати 3-5 днів, через безліччю волосин, площа випарування велика, фрукта зменшується до половини, кора твердіє, навіть смак вже не той. Чого лише ці майя не дали для світу!

Іларіон ХЕЙЛИК, наш власний кореспондент
(Ісла Мугерес, Мексика).

Дискусія «Латвія – Україна в Європі» в ДНУ

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара відбулася дискусія «Латвія – Україна в Європі» за участі почесних гостей – Президента Латвії (1993-1999рр.) Гунтиса Улманиса та Президента України (1994-2005рр.) **Леоніда Кучми**. Захід пройшов у рамках Днів Латвії у Дніпропетровську, приурочених 95-й річниці проголошення Латвійської Республіки.

Інтерес до дискусії «Латвія – Україна в Європі» зі сторони вчених і практиків обумовлений тим, що євроінтеграційна проблематика особливо актуальна у зв'язку з проведенням Вільнюського саміту, на якому передбачається підписання договору про асоціацію України в Євросоюз. Курс на євроінтеграцію вимагає підтримки, розвитку і найактивнішого використання потенціалу вищої школи, від якості освіти молоді залежить, яким буде майбутнє України. Обидва керівники держав, які стояли біля витоків розбудови дружніх взаємин між країнами, проаналізували досвід, здобутий під час Європейської інтеграції, та його вплив на суспільства Латвії й України. Своєю точкою зору в дискусії, окрім экс-президентів України та Латвії, висловили голова правління та виконавчий директор ТОВ «Lattelcom» Юріс Гулбіс, ректор ДНУ ім. О. Гончара Микола Поляков. Учасники спробували дати відповіді на запитання: з якими труднощами зіткнулися громадяни наших країн на цьому шляху, як вони ставляться до ЄС та втілення його політики? Друга частина дискусії була присвячена міждержавному співробітництву в цифровому столітті, розвитку інформаційних технологій та їх ролі в теперішньому і майбутньому.

Гунтис Улманіс відзначив, що Україна і Латвія є близькими за характером країнами, але в 45-ти мільйонній Україні набагато важче зібрати усі сили в один вектор, ніж у Латвії, населення якої нараховує 2,5 мільйони. «Я - скептик стосовно питання багатовекторності політики. Вважаю, що це марне витрачання часу. Що ж ми виграли, вступивши десять років тому в Євросоюз? Це, найперше, система безпеки, економіка, вільний ринок, бізнес-зв'язки, можливість отримати освіту найвищої проби у будь-якій країні Європи.

Але є й недоліки, а саме, спільне законодавство у всіх країнах ЄС, у зв'язку з чим можна втратити деякі національні підприємства й галузі, а також посилення влади недержавних установ. Вважаю, що вступивши в Євросоюз, ми вибрали правильний шлях і правильну мету, забезпечивши при цьому добросусідські стосунки з усіма країнами європейської спільноти».

«Безумовно, довготривала перспектива України – членство в Євросоюзі, в якій ми повинні йти свідомо і зі сталою політичною системою, - переконаний Леонід Кучма. - Нам потрібно зробити Європу в Україні, з тими стандартами і рівнем життя, що є в ЄС, а не чекати, що жити стане краще, коли вступимо до нього. Потрібно заохочувати людей вкладати кошти в економіку, а не виводити їх в офшори. Потрібно вчитися у тих, хто вже пройшов цей шлях. Але зауважу, що у Латвії не було сумнівів, куди рухатися, а Україна, прагнучи в Євросоюз, не повинна втратити стратегічного партнера - Росію».

Учасник дискусії ректор ДНУ, професор Микола Поляков наголосив: «Особливо приємно відзначити, що Дні Латвії в Дніпропетровську та, зокрема, дискусія проходить не лише у рік 95-річчя Латвійської Республіки, а й 95-річчя Дніпропетровського на-

ціонального університету імені Олеся Гончара. Наш навчальний заклад знаходиться в авангарді інтеграції системи вищої освіти України в європейський освітній простір. З 2004 року ДНУ бере участь в педагогічному експерименті, метою якого є адаптація навчальних планів і робочих навчальних програм дисциплін до положень Болонського процесу. Помітну роль у пропаганді європейських стандартів освіти відіграє створений при ДНУ у 2007 році Інформаційний центр ЄС.

ДНУ – яскравий приклад успішної реалізації програм співпраці з провідними європейськими освітніми центрами - 70-ма ВНЗ, у тому числі з Латвії, Німеччини, Франції, Польщі, Іспанії, Італії, Португалії, Румунії, Угорщини, Швеції. Основними напрямками співпраці ДНУ з Євросоюзом є розвиток академічної мобільності студентів, що дозволяє створювати індивідуальні траєкторії освіти; реалізація програми «Подвійний диплом», що пов'язано з інтеграцією освітніх програм українських і закордонних ВНЗ; здійснення спільної інноваційної діяльності, чому може сприяти створення наукових парків; активізація наукового співробітництва на багатосторонній основі, зокрема, у сфері організації стажування аспірантів і викладачів, наукового керівництва кандидатськими дисертаціями, реалізація програм післядипломної підготовки».

Потенційні можливості України не тільки в новому форматі ЄС, а й в галузі високих технологій змалював голова правління та виконавчий директор ТОВ «Lattelcom» Юріс Гулбіс. Він розповів про досвід Латвії у цій галузі та провів паралелі з Україною. За оцінками спеціалістів, 700 тисяч IT-фахівців потребуватиме в найближчому майбутньому ЄС, тому Україна з визначним рівнем освіти в галузі фундаментальних і прикладних наук, в тому числі, IT-технологій, буде користуватися попитом.

Учасники дискусії відповіли на запитання студентів стосовно президентських грантів для підтримки молодих вчених у Латвії, як сконсолідувати українців навколо ідеї євроінтеграції, які повинні бути перші кроки України на шляху до ЄС та інші.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.

Богдан Гаврилишин: пізнав світ – лишився українцем

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара відбулася зустріч з відомим ученим, професором Богданом Гаврилишином. Під час зустрічі було презентовано книгу Богдана Гаврилишина «Залишаюсь українцем».

«У нашому університеті вже стало доброю традицією дуже насичено реалізовувати програми інтелектуального спілкування. Майже щодня у нас відбуваються найрізноманітніші заходи, які, безперечно, сприяють і професійному, і громадянському зростанню студентської молоді. А сьогодні у нас в гостях не просто цікава, оригінальна, відома, а всесвітньо відома особистість – Богдан Дмитрович Гаврилишин», – так представив гостя проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді ДНУ Валентин Васильович Іваненко.

«Реліктовий перспективний українець» – так говорять про пана Богдана ті, хто його знають. Професор, учений, один із найвідоміших радників і консультантів державного управління та міжнародного бізнесу – таким знає його світ.

Про свій цікавий і надзвичайно насичений життєвий шлях Богдан Гаврилишин детально розповідає у книзі «Залишаюсь українцем», яка вийшла у світ в 2011 році. Саме її пан Богдан особисто презентував студентам факультетів суспільних наук і міжнародних відносин, української й іноземної філології та мистецтвознавства та історичного факультету ДНУ. Це видання одночасно є путівником до успішного життя та повчанням молоді, як завжди залишатися відраним борцем за кращу долю своєї країни. «Я написав цю книгу, щоб дати натхнення молодим людям буйно мріяти і не боятися відкривати світ, – говорить вчений. – Сподіваюся, що вона дасть більше віри у власні сили. І то не гучні слова, бо все, що я зробив у житті, я починав із мрії. Я переконаний, надзвичайне – можливе, якщо ви лише відчуєте цей стан». Віра в людей, щирість та активна суспільна позиція, безмежне бажання пізнати світ та вміння розвивати себе – ось секрет мистецтва життя, яким на сторінках своєї автобіографії щедро ділиться з читачами пан Гаврилишин.

Під час зустрічі Богдан Дмитрович чимало говорив й про секрети «соціальної архітектури» європейських країн та сучасну проблематику України. Як першокласний світовий аналітик і прогнозист, він наголосив, що Україна має фантастичний природний і людський потенціал, проте політично-економічний стан країни потребує докорінних змін. «По-вірте, мені є із чим порівнювати. Я можу впевнено сказати: українська молодь талановита і надзвичайно гарно освічена. І я вірю, що саме

вона змінить країну. Майбутнє України – це нова генерація небайдужих людей, насамперед студентів-активістів, які добре знають і роблять те, чого хочуть».

Саме тому у рамках свого виступу Богдан Гаврилишин докладно розповів студентству ДНУ про дистанційну програму «Молодь змінить Україну», започатковану його благодійним фондом наприкінці 2012 року. Вона передбачає вивчення досвіду шести ефективних європейських країн (Австрії, Німеччини, Норвегії, Польщі, Швейцарії та Швеції) з метою використання набутих знань для покращення ситуації в Україні і розрахована на активних молодих людей віком від 20 до 35 років, які прагнуть позитивних змін у країні.

Наприкінці зустрічі гість радо подарував усім бажаючим презентовану книгу «Залишаюсь українцем», а також добре відому у світі працю «До ефективних суспільств: дороговкази в майбутнє».

Богдан Дмитрович ще у 1943 році поїхав з України. За цей час він пройшов шлях від табору для переміщених осіб до визнання у світових колах, викладання у 70 країнах та консультування світових компаній. Спершу, у 1954 році Богдан Дмитрович став магістром Університету Торонто. Змінюючи з часу закінчен-

ня навчання багато професій, він набув багатого практичного досвіду з функціонування різноманітних організацій та аналізу ефективності суспільств. У 1960 році розпочалася його плідна педагогічна діяльність. 18 років він був директором Міжнародного інституту менеджменту в Женеві (Швейцарія) і зумів виростити цілу плеяду спеціалістів вищої кваліфікації для сотень компаній в усьому світі.

Про високий міжнародний авторитет Богдана Дмитровича свідчить і те, що він є членом авторитетного Римського клубу, Міжнародної академії менеджменту, Світової академії мистецтва та науки. 1976 року йому присвоєно ступінь доктора економіки Університету Женеві (1984), почесного доктора права Йоркського університету й Університету Альберта (Канада) (1986).

Та цей видатний публічний інтелектуал, справжній «громадянин світу» ніколи не забував свого національного коріння. Відтак, з кінця 1988 року професор Гаврилишин присвячує свою подальшу діяльність Батьківщині. Його плідна праця в Україні високо цінується найширшими колами освітян, науковців та державних діячів. Його обрано іноземним членом Національної академії наук України, нагороджено відзнакою «За заслуги», визнано заслуженим діячем науки і техніки України, призначено позаштатним радником голови Верховної Ради.

Переконаний, що особисте знайомство студентів Дніпропетровського національного університету з цією неординарною особистістю стане для них подією значного масштабу. А думки, ідеї та поради Богдана Гаврилишина, висловлені у книгах і живому спілкуванні, неодмінно будуть корисними для вивчення і наслідування.

Інформаційно-аналітичне
агентство
ДНУ ім. О.Гончара.

«Дніпропетровщині новий стандарт освіти»

35 школярів Нікополя отримали можливість навчатися за новими комп'ютерами.

На Дніпропетровщині в рамках регіонального проекту «Електронна школа» проводиться системна робота з розширення мережі комп'ютерної техніки у школах. 25 першокласників Нікопольської загальноосвітньої середньої школи № 20 та їх вчителі отримали спеціалізовані іменні нетбуки.

Тепер клас повністю укомплектований нетбуками, зоною безпроводного інтернету і проектором. Крім того, 10 дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються на дому, отримали в подарунок ноутбуки та безкоштовний доступ до мережі Інтернет. Це дозволить максимально ефективно запроваджувати в навчальний процес нові методики та інноваційні підходи. Реалізація цього проекту стала можливою завдяки соціальному партнерству обласної влади та компанії «Сентравіс».

«Ми розуміємо, що майбутнє за інноваційними технологіями. Сьогодні вже трирічна дитина сміливо користується комп'ютером, а з 6 років і Інтернетом. Їм це цікаво, вони прагнуть це пізнати. А наше завдання навчити дітей користуватися всією інформацією, всіма можливостями, які надає сьогодні світ. Для цього на Дніпропетровщині впроваджуються у навчальний процес нові методики і практики, забезпечується доступ до інноваційних технологій. Відтепер ще 25 першокласників Дніпропетровщини отримали можливість з перших днів

навчання в школі опанувати науку за допомогою новітніх технологій», – сказав Дмитро Колесніков.

За останні 3 роки 965 шкіл забезпечені комп'ютерною технікою та підключені до мережі Інтернет. У регіоні розроблені і діють спеціальні Інтернет ресурси, які роблять процес навчання більш комфортним, доступним і цікавим. Це і «Електронна школа для обдарованих дітей», де зібрані додаткові завдання, списки літератури, електронні лекції за напрямками. Це і «Електронна школа для дітей з особливими потребами» і «Електронна бібліотека».

Цього року на Дніпропетровщині стартувало ще 6 електронних проектів:

- Електронний методичний кабінет,
- Електронний модуль «Атестація педагогічних працівників»,
- «Профільна школа он-лайн»,
- «Мережевий освітній округ»,
- «Віртуальна майстерня Петриківського розпису»,
- «Study in Dnpr».

Всі ці проекти допоможуть зробити

більш зручним і цікавим процес пізнання світу для дітей і в той же час – стануть помічником для педагогів регіону.

«Виховання дітей Дніпропетровщини – це спільна відповідальність батьків, вчителів, влади та кожного жителя регіону. Тому важливо, щоб до процесу модернізації шкіл, до їх підтримки залучалися і потужні, містоутворюючі підприємства. Це приклад європейських практик соціальної відповідальності бізнесу та державно-приватного партнерства. Мета у нас одна – успішний розвиток міста й регіону та підвищення якості життя мешканців», – наголосив Дмитро Колесніков.

Так у рамках соціального партнерства між департаментом освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації та компанією «Сентравіс» діти та педагоги Нікополя отримали нові комп'ютери для навчання.

Співпраця між владою і цим потужним промисловим, містоутворюючим підприємством є системною та успішною.

Минулого року у рамках соціального партнерства Нікопольська середня школа №13 отримала нові комп'ютери, інтерактивну дошку, мультимедійний проектор, кондиціонер, навушники з мікрофонами та іншу комп'ютерну техніку. Діти, які навчаються дистанційно, отримують ноутбуки. Зокрема, у 2012 – 2013 роках було вручено 26 ноутбуків.

Для дітей-інвалідів Нікополя організуються поїздки в цирк, влаштовуються свята. Ведеться системна робота з підтримки школи-інтернату «Гармонія».

Медичні заклади Нікополя також у рамках соціального партнерства обласної влади та підприємства отримують адресні допомоги. За останні два роки лікарні міста отримали нове діагностичне обладнання, деструктори, бактеріцидні лампи, інфузомат, холтер, нейроміограф, ЕКГ, пральну машину.

Інф. ДОН ОДА.

Представники професійної освіти Литви впевнені, що у колег з Дніпропетровська є чому повчитися

Про це стало відомо в ході візиту на Дніпропетровщину литовської делегації. Приїзд гостей відбувся в рамках міжнародної угоди між нашим Західно-дніпровським центром професійно-технічної освіти та Шяуляйським професійним навчальним центром республіки Литви. Домовленість про поліпшення партнерських відносин та обмін досвідом з литовським профтехом Департаменту освіти і науки ДОДА вдалося укласти в 2013 році.

У квітні цього року представники Департаменту вже відвідували Шяуляйський професійний навчальний центр.

З моменту останньої зустрічі обидві сторони встигли розробити

ряд освітніх проектів та ініціатив, які й були представлені в Дніпропетровську.

У рамках свого візиту литовська делегація відвідала Дніпропетровський навчально-виробничий центр № 2. Як заявив директор Шяуляйського професійного навчального центру Саулюс Даргужас, системи професійної освіти двох країн багато в чому схожі. Однак, є певні методики, які він хотів би впровадити у своєму Центрі.

За словами директора департаменту Олександра Демчика, це співробітництво дозволить поліпшити педагогічні методики професійної освіти Дніпропетровщини.

«Для системи освіти Дніпропетровщини дуже важливо брати до уваги перспективи міжнародного співробітництва. Ми вже почали вивчати литовський досвід, а тепер колеги приїхали до нас. Надалі ми будемо продовжувати обговорення спільних проектів», – повідомив він.

Серед інших прикладів співпраці професійної освіти Дніпропетровщини домовленість про обмін студентами між Дніпропетровським професійним залізничним лицеем та навчальними закладами Словаччини. Також у 2013 році задля обміну досвідом двоє директорів професійно-технічних училищ Кривого Рогу поїхали до Білорусі.

Інф. ДОН ОДА.

Пером публіциста

Йосиф СІРКА
(Торонто, Канада)

Чи звільниться Україна від нащадків Сталіна?

За 22 роки незалежності комуністи України довели, що вони проти незалежності, а тим самим проти добробуту кожного громадянина країни. За увесь цей період комуністи утвердилися як п'ята колона, яка працює скоріш на відновлення імперії, аніж на незалежність і суверенітет країни. Тому цілком закономірно є ініціатива про заборону партії, з якою пов'язані усі негаразди України.

Якщо дотримуватися здорового глузду, то ця Комуністична партія вже давно повинна б бути в Україні забороненою, бо без неї Україна вже давно могла бути в сім'ї вільних європейських країн з належним життєвим рівнем для усіх громадян. Але замість справедливості, її допустили до ВР України та навіть, неофіційно, вона увійшла у коаліцію з владною партією. Існування КПУ в українській політиці є свідченням не демократії, але скоріш того, що тоталітарне коріння найжорстокішого режиму в історії Європи важко знищити.

Допомогою поборникам ідеї заборони спадкоємниці кривавого комуністичного режиму міг би послужити документальний фільм Едвінса Сноре (Edvins Snore) «The Soviet Story» (Советське оповідання). Праця над цим фільмом тривала 10 років і щойно 2008 року був показаний фільм глядачам, а на Бостонському кінофестивалі, того ж року, він був нагороджений премією.

20 жовтня н.р. північно-американський телевізійний канал PBS у пізній вечірній годині показав глядачам цей унікальний документальний фільм. Він унікальний тим, що вперше показує документи з німецького архіву про співпрацю нацистського і комуністичного режимів.

Фільм, мовби, є оповіданням про західного союзника під час 2-ої світової війни, який допоміг нацистам знищити євреїв та який знищував власне населення індустрійними масштабами. При допомозі Заходу, кривавий режим цього „союзника” триумфував 9 травня 1945 р., його злочини стали табу, а справжня історія цього найзлочиннішого режиму в Європі ніколи не була розкрита.

Заслугою фільму Е.Сноре є те, що він першим зважився на крок, сказати світові правду, яка є зокрема болючою для тих, які ще й досі думають, що Сталін був „батьком народів” і не знають, що він був скоріш катом народів.

Фільм The Soviet Story англomовний і подає історію комуністичного режиму, яку слід було щодня показувати в Україні, щоб люди знали, чому слід заборонити оте „насіння” кривавого режиму.

Тут подано інформацію про Голодомор в Україні 1932-33 рр., про масакер у Катині 1940р., про партнерство СС-КГБ (в 30-х рр НКВД), про масові депортації, про медичні експерименти над в'язнями в ГУЛАГу та багато ішого, підтверженого документами та ілюстрованого фотографіями особистого фотографа Гітлера.

Автор документального фільму The Soviet Story використав, крім документів, живих свідків, які пережили советські табори смерті. Допомогли йому у створенні цього фільму й численні колишні советські генерали, агенти КГБ, історики, дисиденти, політики.

Від колишнього агента КГБ Віктора Суворова довідуємось, що „Делегації німецького Гестапо та СС приїздили до Советського Союзу, щоб вчитися як будувати концентраційні табори”.

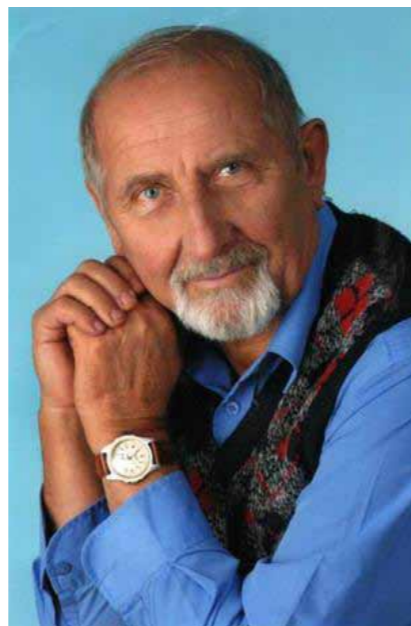
Колишній Генеральний Секретар Михайло Горбачов засвідчує, що: „Сталін купався в крові. Я бачив вироки смерті, які він підписував групами”.

Історик Нормен Дейвіс (Norman Davies) стверджує: „Людей розстрілювали вдень і вночі по всій найбільшій країні світу. Сталін навіть дійшов до пункту вбивати людей навмання, за квотою”.

Цитат із висловів численних свідків та експертів у фільмі можна було б наводити десятками, але вже наведених досить, щоб собі створити уяву про кривавий режим комуністів СРСР.

Для підтримання ідеї заборони партійних нащадків Сталіна слід починати з показу документального фільму Е.Сноре, який чомусь і в європейських країнах не дуже рекламується. Дуже можливо, що КПУ має своїх „довірених” серед європейських парламентаріїв, які саме оцей фільм не дуже пропагують, хоч бачили його у своєму парламенті ще 2008 р..

Документальний фільм Сноре „Советське оповідання” стає зокрема важливим не тільки для України, але й Європи саме перед підписанням угоди про асоційоване членство

України й Європейського Союзу. Підступне КГБ перестало офіційно існувати, але його методи і ідеологія панують у Кремлі.

Тому, коли вороги української держави брешуть на героїчну боротьбу УПА, то слід покликатися також на цей фільм, який дуже переконливо доводить, що дві російські дивізії Власова були однозначно гітлерівськими колаборантами. А підступне вбивання кагебівськими (енкаведистськими) спецвідділами, то прихильників Бандери, то Мельника, щоб їх розсварити мас продовження сьогодні.

Саме під сучасну пору знов лунають „звинувачення” з Москви, мовляв, українці були антисемитами, колаборантами, а єврейські комісари організували Голодомор. Це стара пісенька – посварити сусідів – нехай б'ються, а ми їм вже „допоможемо”.

Фільм Сноре міг би допомогти не тільки знати багатьом з оцей темні окуляри, які їм перешкоджають бачити злочини комуністичного режиму, але й остаточно відмовитись від голосування за партію, яка ще чекає на свій Нюрнберзький процес!

Незважаючи на те, що цей документальний фільм показували вже в багатьох країнах Європи, ба навіть у Львові був демонстрований один раз, його чомусь мало знають. Можливо, хтось має гроші і методи тримати його під замком, коли він мав би не сходити з телевізійних екранів колишніх республік СРСР та тзв. „соціалістичного табору”. В інтернеті існує сторінка цього фільму sovietstory.com і його можна придбати, але, звичайно, що це можуть зробити лише одиниці, а для тих, кому він міг би відкрити очі на тоталітарний режим, він залишається недоступним.

Українська діаспора Канади також мала можливість ознайомитись

з цим фільмом, але дехто з українських телеканалів показував людям як було колись в українській громаді (повторювали старі репортажі) замість того, щоб глядача ознайомити з документами, які кидають світло не тільки на наше минуле!

Зараз, коли колишня кагебівська система докладає усіх зусиль, щоб Україну заволокти знов у ярмо, коли правитель Кремля Путін на телебаченні розхвалює царського генерала Денікіна за його ідею „неделімої Радії”, слід бути не тільки обережним, але й обізнаним.

Європейський парламент вже давно поставив режими Гітлера та Сталіна на один рівень, то слід відповідно до цього й оцінювати КПУ, яка далі відбудовує пам'ятники катові українського і інших народів. І поки в Україні будуть на центральних вулицях бовваніти пам'ятники окупантам і ворогам українців, поки їхні імена не зникнуть з назв міст, вулиць, заводів та шкіл – не буде свободи. Ані поліпшення життя „вже сьогодні”.

Документальний фільм «The Soviet Story» є оповіддю болю, несправедливості та тзв. „реалполітики”, яка ще й досі не достатньо бореться із залишками „імперії зла”, які перешкоджають людям жити у мирі і злагоді. Заборона КПУ позбавила б багатьох ілюзій, мовляв, колись було добре і знов буде при комуністах. Саме цей фільм переконливо доводить, що колись, саме за кривавого режиму комуністів, було дуже погано і добра від них не чекати.

Згідно з фільмом, Сталін знищив 27 мільйонів власного населення, але і сьогодні 46 мільйонів українців терплять саме завдяки тому, що криваві більшовики окупували Українську Народну Республіку і знищили розвиток цієї молоді держави. „Відплив” українців (6-7 мільйонів), за останні 20 років, у різні країни світу після розпаду СРСР є лише свідченням, що люди не вірять, що кривавий комуністичний режим не повернеться. Заборона КПУ буде перемогою добра над злом, яке присутнє в Україні зокрема у політичній площині.

Щоб досягти соціальної справедливості і стабільного політичного життя, то слід позбутися тих чинників деструктивної політики, яку проводять нащадки Сталіна.

Скандинавські країни, які вважаються зразком соціальної справедливості, були завжди далеко від комуністичних заворушень. Тому зі закликами про заборону КПУ слід поглибити знання і заглянути у минуле через фільм „Советське оповідання”, бо без вивчення минулого, важко будувати майбутнє!

«Єврика» збирає Архімедів 21-го сторіччя

У Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара відбулися фінальні змагання Відкритого обласного математичного турніру «Єврика» старшої ліги. В них взяли участь учні 9, 10, 11 класів.

«Єврика» – це турнір особливий, не схожий на жоден інший, – розповів Вадим Кірман, голова програмного комітету кафедри статистики та теорії ймовірності механіко-математичного факультету, – особливість його в тому, що учні мають застосовувати математику у різних сферах знання. Мета турніру – популяризація математики. Дуже важливо показати сьгоднішнім школярам – майбутнім науковцям, програмістам, що таке сучасна математика на конкретних завданнях турніру».

Математичне змагання організоване за підтримки Департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації. До організації конкурсу залучені викладачі, студенти й аспіранти механіко-математичного факультету, факультету прикладної математики, факультету фізики, електроніки та комп'ютерних систем, психології ДНУ ім. О. Гончара та викладачі Дніпропетровського обласного ліцею-інтернату фізико-математичного профілю.

«Журі турніру – це викладачі та студенти – призери і переможці Всеукраїнських та Міжнародних студентських олімпіад, переможці «Єврики» попередніх років, – зазначив Вадим Кірман, – цього року студенти будуть взаємодіяти із конкурсантами під час виконання завдання дуже важливого практичного туру, який відбудеться у формі діалогу».

Заочний тур змагань тривав з сьмого вересня по сьоме жовтня. Протягом цього терміну на конкурс надійшло 630 робіт. Як зазначила директор Центру довузівської підготовки ДНУ Ірина Баланенко, до очного туру «Єврики» було запрошено 168 учнів області, 87 з них взяли участь у турнірі. «Прагнення перемоги привело до нашого міста школярів з Кривого Рогу, Тернівки, Марганцю, Павлограду, Новоіванівки, Андріївки, Мар'ївки, Петриківки, Вільногорська, Покровки, Юр'ївки, – говорить Ірина Григорівна. – Цього року очні змагання проводились у номінаціях: дослідницька олімпіада з математики (евристичні задачі, спрямовані на популяризацію математичних знань, що вимагають у тому числі інтуїтивних міркувань), обчислювальна математика (робота з комп'ютером), математичне моделювання (задачі на побудову та дослідження моделей у фізиці, біології, географії та мовознавстві). На кожному з цих практичних конкурсів учням пропонувалося розв'язати оригінальну прикладну задачу відповідної предметної області. Оцінювання завдань проводилось у вигляді діалогів з членами журі. Тур з обчислювальної математики проводився в лабораторіях механіко-математичного факультету та факультету фізики, електроніки та комп'ютерних систем. Після кожної номінації для учас-

ників турніру було проведено розбір конкурсних завдань», – підкреслила Ірина Баланенко.

Майбутні математичні генії області, багато з яких вже неодноразово виборували у «Євриці» призові місця і ставали переможцями, залюбки ділились своїми враженнями від конкурсу та міркуваннями про роль математики у сучасному світі.

«Єврика» – це завжди дослідження, нові відкриття, – розповів учень 11-го класу Дніпропетровського обласного ліцею-інтернату фізико-математичного профілю Андрій Селіванов, – кожного разу завдання турніру цікаві і особливі. Вони вчать тому, що насправді необхідно знати сьгодні математикам, програмістам».

«Математика – царівна наук, вона багатогранна, захоплююча, – сказала учениця 9-го класу Криворізької педагогічної гімназії №24 Дарина Косенкова, – я багато разів брала участь у різних математичних змаганнях, але на «Євриці» вперше, мені дуже цікаво випробувати тут свої сили».

«У минулому році я став переможцем турніру і сподіваюся перемогти цього року, – поділився своїми намірами учень 10-го класу Дніпропетровського обласного ліцею-інтернату фізико-математичного профілю Давид Олійник, – життя у сучасному світі неможливе без математики, а особисто мені вона точно знадобиться, адже я хочу стати програмістом».

«Сьгоднішній турнір без перебільшення можна назвати лицарським, – звернувся до аудиторії голова журі, директор Дніпропетровського обласного ліцею-інтернату фізико-математичного профілю, доцент кафедри математичного аналізу механіко-математичного факультету Олег Поляков, – всі учасники цього турніру – справжні лицарі, які змагаються за допомогою своїх знань, завзяття, сміливості».

Тож привітаємо тих, хто були найрозумнішими та найсміливішими цього року! Переможцями стали учні 9-их класів: Єлизавета Хорош, Давид Широлян, Олеся Афанасьєва, Ілля Бусов, Юрій Манько, Владислав Санков, Віталій Трактинський; учні 10-их класів: Арсеній Шуліков, Олексій Вакарчук, Давид Олійник, Олександр Ковальчук, Дар'я Орел; учні 11-их класів: Кіра Іванова, Владислав Тарасенко, Єгор Комаров, Іван Бас, Єгор Геленко, Андрій Селіванов.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара

РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ПРОВЕЛА ВІЌЗНЕ ЗАСІДАННЯ НА БАЗІ НОВОМОСКОВСЬКОГО РАЙОНУ

В організації роботи ради молодих вчених Дніпропетровської області стало вже доброю традицією проведення виїзних засідань. Чергове засідання було організовано Радою молодих вчених Дніпропетровського державного аграрного університету і відбулося на базі товариства з обмеженою відповідальністю «Присамарські сади» Новомосковського району Дніпропетровської області.

Під час виїзного засідання молоді вчені Дніпропетровщини мали можливість ознайомитися з особливостями вирощування яблук за інтенсивними технологіями, проведення процесу збирання врожаю

та зберігання і реалізації продукції. Особливо зацікавила молодих науковців розповідь к.с.-г. наук Івана Хорошуна про досвід проведення наукових пошуків підвищення якості урожаю, які проводяться безпосередньо в ТОВ «Присамарські сади».

Голова ради молодих вчених Дніпропетровської області Роман Безус зазначив, що проведення таких зустрічей не лише формує когнітивні знання, а й знайомить молодих вчених з кращими прикладами втілення науки в практику.

Підводячи підсумки роботи даного виїзного засідання ради молодих вчених Дніпропетровської області,

начальник відділу науки та вищої освіти департаменту освіти і науки Дніпропетровської ОДА Ірина Шумік констатувала, що відкритість виробничих підприємств для науки - це позитивний світовий досвід, який забезпечує підвищення конкурентоспроможності не лише окремих підприємств і регіонів, а і країни в цілому.

Рада молодих вчених Дніпропетровської області бажає успіху та процвітання ТОВ «Присамарські сади» і висловлює подяку керівництву за організацію цікавої екскурсії.

Інф. ДОН ОДА.

• Добрі справи «Бористену»

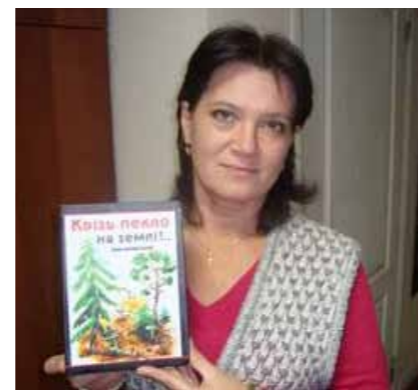
Книга Любов ВАСИЛІВ-БАЗЮК з Канади поповнила фонди січеславської бібліотеки

Наприкінці вересня у Дніпропетровській обласній бібліотеці для юнацтва відбувся добродійний захід. Редакція нашого щомісячника передала до фондів цього закладу культури декілька десятків цінної книги «Крізь пекло на землі» української письменниці з Канади Любові Василів-Базюк. Звертаючись до присутніх, редактор щомісячника Фідель Сухоніс зазначив, що дарунок нашої землячки з країни кленового листа, ще раз засвідчив єдність нашої громади по усіх світах, нагадав про те, що козацькому роду справді нема переводу. Він також підкреслив велике значення книги Л. Василів-Базюк для виховання вітчизняної юні, прищеплення українській молоді патріотичних почуттів.

- Ось чому дарунок пані Любов ми вирішили передати до бібліотеки для юнацтва, - зазначив редактор. - Це сприятиме формуванню духовної зрілості наших юнаків і дівчат.

Він також зачитав вітальне слово до присутніх від імені пані Л. Василів-Базюк. Зокрема, в ньому містилися такі рядки:

- Спостерегла, що молодь не цікавиться історією, не знає та заповнює своє знання з ворожих матеріалів по інтернеті, або навіть книжок, які видаються на шкоду Українському Народу. Тому в моїх книжках я хочу зворушити душі моїх читачів, щоб задумалися, як треба любити Україну, бо Україна тільки одна, це наша одинока Батьківщина, нас Бог залишив при житті, щоб ми для неї працювали та для неї жили. Я не тільки живу для Волині та Холмщини, де я народилася та жила, а для всієї України від Сяну до Дону, від Вороніжа та Курська з Чорним морем та Озиським, з горами та ріками, вона для нас єдина Батьківщина - Україна.

Виступаючи на імпрезі, серед яких були літературознавці, письменники, журналісти і просто зацікавлені читачі в один голос зазначали, що книги подібні до видання Л. Василів-Базюк «Крізь пекло на землі» вкрай потрібні для українського сьогодення.

Влас. інформ.
На світлинці: Бібліотекар Анжела ЯЛОВЕЦЬ тішиться новим надходженням до фондів бібліотеки.

«ДИВОСИЛ»

До 50 річчя
творчої діяльності
Л.Кушкової

Її називають святою

Театр починається не з вішалки, як говорить крилата фраза, а, безперечно, з актора - людини, яка присвячує себе творчості, віддано служить прекрасному, живе мистецтвом. В акторській справі найголовніше - художня цілісність та органічність дії всіх образів, вміння поєднувати реальне і вигадане, аби повністю поринути в образ, вдало створити його на сцені, найчастіше навіть не граючи, а випробовуючи власні емоції і почуття заради того, щоб втілити у виставі всю багатогранність своєї душі, переживаючи та переосмислюючи кожну роль. Театр — мистецтво синтетичне. Саме у поєднанні простору і часу його глибинна дійсність. Це інтенсивна робота свідомості і фантазії. Павло Загребельний у романі «Диво» писав: «Тільки відчутти може людина красу, може тільки переживати, і лиш той, хто її відчував, може творити нано-во, тільки в тому є справжнє обдаровання.» Так можна сказати і про актрису та режисера Дніпропетровського академічного українського музично-драматичного театру ім. Т. Шевченка Лідію Степанівну Кушкову.

Вже майже 50 років вона виходить на театральну сцену, без якої не уявляє свого життя. І з кожним днем не втрачає свого запалу, енергії і світла душі. Скромна й приємна у розмові, талановита й різнопланова в театрі. Вона починала творити себе сама. Ще з дитинства свято вірила, що стане актрисою. Недарма так любила спостерігати, як дорослі, переглядаючи кінофільми, почували себе щасливішими, отож, і вона хотіла дарувати людям таке щастя. Бажання було настільки сильним, що невдовзі стало правдою.

Хоч і народилася Лідія Кушкова в Забайкаллі (саме там її батько проходив військову службу), але все життя її пов'язане саме з Україною. Вона з любов'ю згадує свою бабусю, батька, матір — людей, які вчили її життєвої мудрості. Її шлях був нелегким, а найпрекрасніше, що було у ньому і залишається до сьогодні — театр. Лідія Степанівна навчалася у Київському інституті театрального мистецтва. Актриса згадує неймовірно цікаві лекції з режисури, які читав справжній майстер - Мар'ян Крушельницький — творчий соратник Леся Курбаса. Можливо, це і вплинуло у подальшому

на становлення Лідії Степанівни Кушкової як режисера. А поки що, після закінчення театрального, вона приїздить до Дніпропетровська, де вдало розпочинає свою акторську кар'єру на сцені Дніпропетровського академічного українського музично-драматичного театру ім.Т.Шевченка. Впродовж 1962-1990 працює у театрі, грає головні ролі у виставах, збираючи повні зали шанувальників. Як згадує учениця і послідовниця Лідії Кушкової, заслужена артистка України, актриса та художній керівник Ніжинського українського драматичного театру ім. М. Коцюбинського Алла Соколенко, Лідія Степанівна дала їм справжню путівку в акторське життя, вона навчала їх секретам акторської майстерності, розкривала найважливіші елементи акторської гри, створюючи чудові умови для роботи, аби майбутнє акторське покоління стало таким, яким воно є зараз. Вона не жалувала свого часу, відразу після прем'єрних вистав, де мала головні ролі, послішала на репетиції до своїх учнів. Зараз вона із гордістю і невимовним щастям згадує їх імена. Алла Соколенко говорить: «Лідія Степанівна для нас — свята жінка. І коли згадують місто Дніпропетровськ, перш за все думаю про Л.Кушкову».

Актриса випробовує себе вже й у якості режисера. Вона працювала у Театрі юного глядача, ставила п'єси українською мовою, а потім вирішила започаткувати власний театр, бо, як-то кажуть, життя потребує змін. Ризиковим рішенням стало створення Дніпропетровського телерадіомовного об'єднання «Воля», де протягом 1990-1993 років Лідія Степанівна була головним режисером та актрисою. Вона спробувала себе у кіно, але знову повернулася до театру. З 1997 і донині Лідія Степанівна Кушкова — провідна актриса і режисер Дніпропетровського театру ім.Т.Шевченка.

За піввікову творчу діяльність вона зіграла майже сто ролей, поставила більше двадцяти вистав, але ніколи ще не називала найкращою, бо кожна з них, велика чи маленька, їй дорога. Вона — еталон майстерності, духовної краси і відданості театру — справі всього свого життя.

Завжди різна, але така знайома, близька і недосяжна у своєму обдаруванні і таланті. Яскрава й динамічна та водночас реальна і проста. Вона — правдива і свята. Такою бачимо Лідію Степанівну у розмаїтті її чудових образів. Як зазначала театральний критик Валентина Заболотна під час проведення фестивалю драматургії ім.Марії Заньковецької у Ніжині: «В Україні немає такої актриси як Лідія Кушкова. Вона правдива, як порепана земля українська.» Так вона говорила після перегляду авторської моноєстави Лідії Кушкової за повістю І.Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».

Усе своє життя присвячує служінню мистецтву: експериментує, ризикує, втілює творчі ідеї на сцені

театру. Упродовж своєї майже піввікової діяльності вона грає, навчає акторській майстерності, займається режисурою, є автором інсценізацій класичних п'єс, живе театром. Як згадує учениця і послідовниця Лідії Кушкової, заслужена артистка України, актриса та художній керівник Ніжинського українського драматичного театру ім. М. Коцюбинського Алла Соколенко, Лідія Степанівна дала їм справжню путівку в акторське життя, вона навчала їх секретам акторської майстерності, розкривала найважливіші елементи акторської гри, створюючи чудові умови для роботи, аби майбутнє акторське покоління стало таким, яким воно є зараз. Вона не жалувала свого часу, відразу після прем'єрних вистав, де мала головні ролі, послішала на репетиції до своїх учнів. Зараз вона із гордістю і невимовним щастям згадує їх імена. Алла Соколенко говорить: «Лідія Степанівна для нас — свята жінка. І коли згадують місто Дніпропетровськ, перш за все думаю про Л.Кушкову».

Лідія Степанівна Кушкова і справді багатогранна людина. Мені пощастило у цьому переконатися особисто. Спочатку спостерігала її неймовірну гру у виставах, а після особистої зустрічі точно зрозуміла, що спілкування із талановитими людьми завжди дає сили для нових звершень. Таких відданих людей мені ще не доводилося зустрічати, ще в жодному погляді не бачила стільки любові до театру, і знаєте, ще ніхто не випромінював так багато тепла і мудрості, аби розділити їх зі світом як прекрасна жінка — актриса Лідія Степанівна Кушкова.

А може й справді найвища цінність, коли Вас називають Святим, найбільша радість, коли згадують Вашу мудрість, а найперша думка - пам'ять про Вашу працю?

Анастасія КИРИЧЕНКО, слухачка відділення літературознавства, фольклористики та мистецтвознавства Дніпропетровського відділення МАН України.

На фото: Лідія КУШКОВА (зліва) та автор статті Анастасія КИРИЧЕНКО.

Шість науковців ДНУ – лауреати Державної премії в галузі освіти 2013 року

Високої відзнаки удостоєні цикли робіт «Навчально-методичне та науково-технічне забезпечення розвитку ракетно-космічної освіти в Україні та її інтеграція в міжнародний освітній простір» та «Філософія освіти: пошук пріоритетів».

Державна премія, згідно з Указом Президента України Віктора Януковича № 543/2013, присуджена у номінації «вища освіта» за цикл робіт «Навчально-методичне та науково-технічне забезпечення розвитку ракетно-космічної освіти в Україні та її інтеграція в міжнародний освітній простір». Премію отримав творчий колектив фахівців-ракетників, до складу якого увійшли четверо представників ДНУ ім.О.Гончара - завідувач кафедри технології виробництва, доктор технічних наук, професор Євген Джур,

декан фізико-технічного факультету, доктор технічних наук, професор Олександр Петренко, ректор університету, доктор фізико-математичних наук, професор Микола Поляков, професор кафедри технології виробництва, доктор технічних наук Анатолій Санін; генеральний директор Національного центру аерокосмічної освіти молоді імені О.М. Макарова, кандидат технічних наук Віктор Хуторний. Комплекс підручників «Виробництво, випробування та експлуатація ракетно-космічної техніки», створений цим колективом, є новим етапом у справі створення вузівського підручника в Україні. Адже автори об'єдналися навколо ідеї втілення у практику сучасної аерокосмічної освіти нових інноваційних підходів. У підручниках відображений досвід ра-

кетно-космічної промисловості України у створенні чотирьох поколінь стратегічних ракет, ракет-носіїв і космічних апаратів. Спадкоємність поколінь простежується й у складі авторського колективу, до якого увійшли як корифеї галузі, так і їхні талановиті учні.

У номінації «наукові досягнення в галузі освіти» Державної премії був удостоєний цикл наукових праць «Філософія освіти: пошук пріоритетів». Серед авторів - доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин ДНУ Максиміліан Шепелев. На сторінках семи книг циклу уперше в педагогічній і філософській літературі проаналізована системна якість української освіти, її педагогічна матриця, що визначає місце і роль останньої у європейському і світовому освітньому просторі. Висвітлюється перебіг Болонського процесу, вплив інформаційних і телекомунікаційних інновацій на модернізацію освіти, концептуальні реформи вітчизняної освітньої галузі. За новою освітньою парадигмою той, хто навчається, стає суб'єктом пізнавальної діяльності, а не об'єктом педагогічної дії. Також серед важливих тенденцій розвитку світової освіти, вважають автори - значне розповсюдження нововведень при збереженні національних традицій і національної ідентичності країн і регіонів.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.

Учені ДНУ представили свої наукові розробки на 64-му астронавтичному форумі в Пекіні

У столиці Китаю нещодавно завершилася 64-й Міжнародний астронавтичний конгрес (64th IAC, International Astronautical Congress). Цього року у ньому участь взяли понад 3000 представників з 60 країн світу – КНР, США, Росії, України, Німеччини, Франції, Японії, Великої Британії, Індії та інших країн. Серед них – і молоді науковці Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

Традиційно форум є одним із наймасштабніших світових заходів у космічній галузі, що вбирає провідних фахівців з питань дослідження й освоєння космосу, надає можливість представити новітні ідеї і перспективні розробки, а також закласти основи співробітництва у космічній сфері.

Впродовж п'яти днів роботи астронавтичного конгресу працювали 27 секцій. Безпосередньо у секції «С2: Симпозіум «Матеріали та конструкції»: Просторові структури I – розробка та верифікація (Космічні апарати і компоненти)» з доповіддю «Нові можливості створення ефективних композиційних розміростабільних стільникових конструкцій космічного призначення» виступили доктор технічних наук В.І. Сливинський та аспірант третього року фізико-технічного факультету ДНУ Максим Харченко. Також на симпозіумі конгресу свої наукові пошуки представили й інші фахівці Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара: Юліан Процак, Сергій Бондаренко, Віталій Ємець, Григорій Мінтєєв, В'ячеслав Дюков, Олег Костріцин та Микола Масляний. Тези усіх статей науковців Дніпропетровського університету згодом будуть опубліковані у збірнику матеріалів конференції.

Як розповідає учасник конгресу аспірант Максим Харченко, його доповідь – це

спільна робота авторів з Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара, Національного аерокосмічного університету «ХАІ» ім. М. С. Жуковського, КБ «Південне» ім. М. К. Янгеля та ПАТ «Український науково-дослідний інститут технології машинобудування». «Нині у міжнародних космічних програмах все частіше реалізуються програми із запуску в космос нових систем супутникового зв'язку та систем зондування, – говорить Максим. – При цьому безперервно зростає як швидкість передачі інформації, так і точність місцезнаходження земних та навколосеземних об'єктів, які обслуговуються космічними об'єктами. А специфічною особливістю конструкцій, які нині експлуатуються в умовах відкритого космосу, є необхідність виконання досить жорстких за міцністю, технологічних, експлуатаційних та терморозміростабільних характеристик. Відтак, у нашій роботі ми як раз й оцінювали точність існуючих наближених аналітичних залежностей для приведених фізико-механічних характеристик стільникового заповнювача, виготовленого з ізотропного матеріалу, досліджували вплив схеми армування вуглепластикового стільникового заповнювача на його фізико-механічні характеристики в програмному комплексі методу скінченних елементів (ФЕМ), що імітують натурні випробування, та запропонували деякі рекомендації щодо проектування стільникових конструкцій космічного призначення на ранніх стадіях розробки».

За словами Максима, наукове дослідження університетських фахівців викликало чималий інтерес у іноземних колегах. Задоволений він і самим заходом. «Мені дуже сподобалася потужна організація форуму. Були дуже продумані й цікаві наукова та розважальна програми. Адже конгрес поєднав у собі не тільки

виступи доповідачів, вільне спілкування та спільні роботи молодих фахівців, але й численні виставки, екскурсії на підприємства авіаційно-космічної галузі, видовищні культурно-розважальні заходи та знайомства з китайською культурою і побутом».

У свою чергу, наприкінці роботи конгресу дніпропетровські учасники подарували на добру згадку координатору своєї секції професору Паоло Гасбаррі з Римського університету «La Sapienza» (Італія) книгу І.М. Ігдалова, Л.Д. Кучми, М.В. Полякова та Ю.Д. Шептуна «Динамічне проектування ракет», видану англійською мовою.

Зазначимо, що аспірант Максим Харченко на сьогодні є дворазовим володарем іменної стипендії благодійного Фонду підтримки обдарованої молоді Леоніда Кучми «Україна». І, як відзначає сам хлопець, участь у 64-му Міжнародному астронавтичному конгресі стала для нього одним із додаткових етапів виконання індивідуального аспірантського плану.

Подібна участь студентів ДНУ імені О. Гончара у престижному світовому астронавтичному конгресі засвідчує високу якість освіти та конкурентоспроможність ідей та розробок науковців університету і загалом великий потенціал майбутніх технічних кадрів України.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.

«СЛОВО ПРО ДОСЛІДНИКІВ ГОНЧАРІАДИ»

Рубрика започаткована з ініціативи творчого колективу Центру культури української мови імені Олеся Гончара Національного гірничого університету

Велика міцна наукова, письменницька й журналістська родина сердечно вітає високошанованого професора Миколу Івановича Степаненка – ректора Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка зі славним ювілеєм – 55-річчям! Цінуємо Вашу плідну працю, творчі здобутки на на-

уковій, письменницькій, журналістській нивах!

Бажаємо козацького здоров'я та оптимізму, активного довголіття, здійснення усіх сміливих мрій і намірів, родинного затишку і благополуччя!

Прийшла до Вас ця ювілейна дата В калиновім намисті літ.

Провідник рубрики:
професор ДВНЗ (Національний гірничий університет)
ІГНАТЬЄВА
Світлана Євгенівна

Слова найкращі хочемо сказати,
Низький і щирий шлемо Вам привіт!
Хай доля квітне у роках прекрасних.
Господь дарує радість і любов.
Хай кожен ранок
З неба сонцем ясним
Вас осяває світлом і теплом.

Світлана ІГНАТЬЄВА, кандидат філологічних наук, професор

АКСІОСФЕРА МИКОЛИ СТЕПАНЕНКА

Ось і знову ступила на наш поріг золоточола осінь. Свічками запалахотили берези, убралися в багряні шати красені-клені, а осокори вже скинули своє золотисте вбрання. Тихі, мрійливі, зажурені, стоять ці осінні холодно-дошові дні року 2013. Земля переливається всіма відтінками золота, а над нею – синє, чисте, бездонне небо. І здається, ніби це знову, вже вкотре, прийшла до нас Пречиста Діва Марія й знову розкинула над нами свій небесно-синій омофор, аби вкотре захистити нас, змусити замислитися над цінностями буття. І здається, що ввібрала ця осінь усю красу, усю непорочність, усе щастя і горе Тієї, що віддала Сина Свого на поталу людям, Тієї, що припадала до Його хреста і кров'ю вмивалоса Йї серце, Тієї, яка, незважаючи на все заподіяне Йї людьми лихо, стала їхньою найпершою захисницею, Тією, до кого ми звертаємось у своїх молитвах. Мати Божа – покровителька нашої землі. Тож з її волі ошедрилася на таланти українська земля. Впали вони й на родючий полтавський чернозем.

14 жовтня, у цей Покров-день, величній 55 років величній Людині. Особлива дата Людини зі світлим,

відкритим поглядом розумних очей. Ювілей залюбленого у слово, закоханого у її ВЕЛИЧНІСТЬ ФІЛОЛОГІЮ! Ювілей Миколи Івановича Степаненка – професора, доктора філологічних наук, академіка, ректора Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, члена Національної спілки письменників України і члена Національної спілки журналістів України, а ще добре знаного глибокого дослідника мудрого слова Олеся Гончара. Ювілей справжнього вченого-гончарознавця, людини, що випромінює добро, тепло і любов. Випромінює всією душею і серцем, очима і вустами, щоденними ділами й помислами.

Сказати, що Микола Іванович просто добра людина – це занадмір мало. Бо, спостерігаючи за ним у його робочому кабінеті, спілкуючись у навчальних аудиторіях, заслуховуючись вираженням українським словом на наукових конференціях, симпозіумах, засіданнях, зустрічах, презентаціях, у рідкісні хвилини відпочинку, зачаровуєшся незрадливо дружніми його взаєминами з коле-

гами, молодими науковцями, усякчас усвідомлюєш, що перед тобою – талановитий учений, освічена людина, умілий керівник, щирий наставник, досвідчений учитель учителів... У його характері гармонійно злилися відкритість і дипломатичність, вимогли-

вість і людяність, принциповість і цілеспрямованість, романтизм мрійника й мудрість аналітика. Він має тонке почуття гумору з невичерпним запасом оптимізму. А українська пісня, ця бездонна душа народу, не залишає його ні в радості, ні в смутку, крок у крок слідує за ним від дитинства, є його вірною супутницею.

Оті гожі людські риси – передусім від бабусі Євдокії Михайлівни Зіненко та мами Надії Петрівни Степаненко, котрі не тільки повчальним словом, а й щоденними діями формували і вибудовували міцні колійки, якими самостійним життям котилися будні і свята хлопця. І бабуся, гіркими споминами якої й сьогодні болять онукові груди [1, с. 24], і мама були відкритими та сердечними, справедливими, а ще побожними, бо, пораючись біля печі чи саджаючи все в землю, щоб проізрастало, у щирій молитві щораз зверталися до Бога, аби вимолити долю їхньому Миколці. Ці прості сільські жінки не були педагогами-професіоналами, не закінчували університетів, проте добре володіли правилами народної педагогіки – тож і виховали справжнього сина-українця. Його після полудень – як один лан колосистої пшениці, засіяний працюютою й чесною бабино-маминою рукою. Ніколи не

зраджує Микола Іванович їхній науці, живе за їхніми мудрими заповідями й настановами. Бо вони завжди є для нього „щастям і... пісню” [5, с. 3].

Усе життя професора Степаненка пов'язане з Полтавщиною. Закінчив восьмирічну школу в селі Великоселецькому, що на Оржиччині, Кременчуцьке педагогічне училище. Учителював у селі Великі Будища, що поблизу оспіваної Миколою Гоголем Диканьки. І ось майже 30 років творчої праці єднає його з Полтавським національним педагогічним інститутом (університетом) імені В.Г. Короленка. У студентські роки – іменний (королівський) стипендіат, голова студентського наукового товариства, переможець всеукраїнської студентської олімпіади з української мови, яка проводилась у Львові 1981 року. Тут пройшов нелегкий шлях від асистента до ректора: старший викладач, доцент, професор, завідувач кафедри української мови, перший проректор, декан факультету філології та журналістики, ректор. Кожен перебутий день цього чоловіка – постійне відкриття чогось нового, незвичайного, незнамого, небаченого й нечутого. Боронь Боже, перетворити цей Божий Дар на суцільні сірі будні. Він постійно прагне до відкриттів – і доля винагороджує його за це.

Основне коло його інтересів Микола Івановича – мовознавство. Його наукове поле розлоге, ясно всіяне вагомими філологічними набутками. Він досліджує проблеми граматики, історії та стилістики української мови, що засвідчують монографії „Просторові поширювачі у структурі простого речення” (2004), „Прикметнико-іменникові словосполучення в сучасній українській літературній мові” (1992), „Взаємодія формально-граматичної і семантичної валентності у структурі словосполучення та речення” (2004), „Історія, граMATика, поетика українського слова” (2008), підручники, посібники, програми для вищої та середньої школи.

Професора Степаненка легко назвати краєзнавцем, що підкріплюють такі промовисті науково-краєзнавчі студії, як „Літературні музеї Полтавщини” (2006), „Літературно-мистецька Полтавщина” (2012). Твердо переконаний ювіляр, що успішна побудова нашої державності не можлива без відтворення правдивої історії України, виховання почуття патріотизму, а воно починається з любові до отчого порога.

Грунтовними працями Микола Степаненко поповнив біобібліографічну серію „Мовознавці України”. Зокрема, він підготував дослідження про свого незабутнього вчителя Арнольда Грищенка („Академік Ар-

нольд Панасович Грищенко”, 2006) та всесвітньо відомого полтавця-лінгвіста Михайла Жовтобрюха („Патріарх українського мовознавства”, 2005), упорядкував книгу „Наукова спадщина Михайла Жовтобрюха”, 2007). Перу Степаненка належать науково-популярні видання „Українське рідне слово” (2003), „Рідне українське слово” (2005) – вибрані статті, виступи, розмисли про походження української мови й основні етапи її становлення, періодизацію літературно-писемної мови, сучасну мовну ситуацію та мовну політику в Україні, становище української мови в діаспорі, мовну практику видатних письменників, роль рідної мови в освіті, утвердження її в релігійній сфері. Цей дослідницький спектр продовжує й посутньо доповнює вже згадана монографія „Історія, граMATика, поетика українського слова” (2008). Лексикографічна діяльність ученого відбита в працях „Основні сільськогосподарські поняття й терміни: словник-довідник” (1993), „Словник лінгвістичних термінів” (1999, у співавт.), „Новітній українсько-російський словник. 150 000 слів”, „Новітній російсько-український словник. 150 000 слів” (2006). За редакцією Миколи Степаненка вийшло понад 50 збірників наукових праць. Він головний редактор альманаху „Рідний край”, наукових збірників „Історична пам'ять”, „Філологічні науки”, „Педагогічні науки”, засновником яких є Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. Професор Степаненко створив свою наукову школу, у межах якої діє робоча група висококваліфікованих спеціалістів, аспірантів та докторантів. Автор понад 550 праць, підготував і видав понад 1000 статей до енциклопедії „Полтавіка” (томи „Мова і література”, „Мистецтво”).

Микола Іванович Степаненко – відмінник освіти України (1994), заслужений діяч науки і техніки України (2009), лауреат нагороди Ярослава Мудрого (2009), удостоєний знака Міністерства освіти і науки України „Петро Могила” (2009), знака Національної академії педагогічних наук України „Ушинський К. Д.” (2009), лауреат крайових премій імені Панаса Мирного (2003), Івана Котляревського (2008), Валер'яна Підмогильного (2012), Володимира Малика (2012), Самійла Величка (2012), Петра Василенка (2013), всеукраїнських премій імені Івана Огієнка (2010), Бориса Грінченка (2013), Державної премії імені Олесея Гончара (2011), Міжнародної премії імені Івана Кошелівця (2012), організатор, учасник міжнародного (Швеція, Данія, Росія, Україна) проекту „Цінності. Демокра-

тія. Освіта”. Має подяки від української національнокультурної автономії Санкт-Петербурга за значний особистий внесок у сприянні збереження й відродження української культури в Санкт-Петербурзі.

До розкішного наукового суцвіття сьгодні вплелися ще дві книги – „Літературно-мистецька Полтавщина” (енциклопедичний довідник) (2013), „Думки вголос і про себе” (публіцистичні, мовознавчі, літературознавчі розмисли) (2013). Вони щойно побачили світ, а вже мають багатьох своїх прихильників і шанувальників. Полтавщина по праву пишається Миколою Степаненком як науковцем-мовознавцем, журналістом, краєзнавцем, публіцистом, майстром художнього слова, справжнім педагогом і просто мудрою, прекрасно людиною, яка завжди в пошуках того, що ми називаємо істиною, вічним, розумним, добрим...

На особливу увагу заслуговують літературознавчі праці, присвячені творчості Олесея Гончара: монографії „Публіцистична спадщина Олесея Гончара: мовні, навколомовні й деякі інші проблеми” (2008), „Літературний простір „Щоденників” Олесея Гончара” (2009), наукове видання „Світ в оцінці Олесея Гончара: аксіосфера щоденникового дискурсу письменника” (2012), науково-популярне видання „Духовний посил Олесея Гончара (за матеріалами „Щоденників” письменника)” (2010). З надзвичайною повагою ставиться до Миколи Івановича дружина письменника Валентина Гончар, вважає його провідним гончарознавцем і завжди, як має таку нагоду, висловлює свою сердечну вдячність, наголошуючи, що „одним із великих прихильників Олесея Терентійовича Гончара є учений-філолог Микола Степаненко” [3, с. 3]. Йому, як нікому, повірила Валентина Данилівна, „розповідала багато такого, чого не могла довірити іншим, і побачила розуміння та щирий відгук: він відчув Гончарові болі, радості, мрії” [Там само]. Вона називає професора Степаненка справжнім українцем, небайдужим чоловіком, який „уболює за наше рідне слово, наше духовне майбутнє і вміє проникливо вчитуватися кризь текст написаного і в людську душу” [Там само]. Пані Валентина глибоко розуміє, наскільки це не проста справа „ліпити образ митця, і зокрема Олесея Гончара”, поціновує наукову досконалість ученого Степаненка із гордістю заявляє, що йому „вдалося аж ніби воскресити незабутню” для неї „постать – з усіма достоїнствами, із душевним ліризмом, із надмірною категоричністю, з вибуховістю, із сократівським спокоєм” [Там само].

Вона рада і щаслива, що зі сторінок унікального „Літературного простору „Щоденників” ...” в яскравому світлі постала „небуденна особистість свого часу, письменник, інтелектуал, громадянин, патріот” [Там само]. Велика українка нашої доби щиро, уклінно дякує Миколі Степаненкові „за старанну працю й об'єктивність висвітлення матеріалу”, запевняючи, що „саме його устами Олесь Терентійович нарешті заговорив із такою бажаною для нього, проте з відомих причин не завжди можливою, відвертістю та прямоотою” [Там само]. Буваючи у Києві, Микола Іванович обов'язково, хоч на хвилинку, завітає на вулицю Богдана Хмельницького, щоб відвідати цього „доброго янгола Олесея Гончара” [2, с. 8], дивовижної краси жінку, яка не тільки була дружиною, а й порадицею, першою найоб'єктивнішою читачкою творів видатного класика.

Складно уявити Свято Гончарового дитинства в Сухій Кобеляцького району без Миколи Степаненка, без студентів і викладачів педагогічного університету. Для Тетяни Владиславівни Бондаревської – директорки музею-садиби Олесея Гончара в Сухій – одним із найцінніших дарунків долі є миті спілкування з професором Степаненком. Дванадцять років тісної дружби пов'язують його з музеєм О. Гончара у „золотій Сухій”. Учений-філолог і краєзнавець усіляко підтримує музей, бо добре знає, як не просто створювати його експозиції. Він усвідомлює, що „душу письменника глибше розумієш тоді, коли оточений духом його часу, коли все те, чим він жив, що він любив, оточує нас” (запис у книзі відгуків музею-садиби Олесея Гончара), і твердо переконаний, що „будувати помешкання, причепурювати обійстя – це одна справа, а створювати храм культури – зовсім інша” [5, с.367]. Чільне місце в музейній експозиції займають праці доктора філологічних наук, професора Степаненка, на них покликається в ході проведення екскурсій директорка Тетяна Бондаревська, часто цитує запис, який зробив Микола Іванович під час чергових відвідин Гончарової хати в Сухій: „Народна пісня, „Слово о полку...”, історичні пісні й народні думи, Іван Котляревський і Тарас Шевченко, Іван Франко і Леся Українка, Павло Тичина й Олександр Довженко, Григор Тютюнник і Олесь Гончар – віхи і велети українського Духу. Йі, Україні, майбутньому рідного народу наш земляк, автор „Собору”, „Твоєї зорі”, вірно й самовіддано служив все своє життя. Про земний подвиг славного краянину з любов'ю й ніжністю виповідають сухівчани, працівники меморіального музею. Нехай

Олесева духовна зоря світить на всі покоління й віки”. Приїзди Миколи Степаненка на малу батьківщину Олесея Гончара для сухівчан стають справжнім святом. Вони звикли до його оксамитового голосу в радіоефірі й лагідно говорять: „Це наш Степаненко так ловко з нами розмовляє, так правдиво й з любов'ю виповідає про нашого Олесея”. І щораз чекають на його візити, бо професор щедро причащає невечерним огромом своїх знань спраглих на істину на високу духовність, робить життя музею і села повноцінним, навіртає на праведні діла краян того, хто зайняв почесне місце з-поміж патріархів української літератури. Вірить науковець, що „Зелене свято Гончарового дитинства” з обласного обов'язково переросте у всеукраїнське, що „глибока духовна криниця світлославно-го Гончара вічно житиме серед нас. Маленьке село Суха набуде справжньої всеукраїнської і світової слави, бо з нього починався великий поборник правди, захисник нашого народу, совість української нації Олесь Гончар” [5, с. 384]. З розмислами Миколи Степаненка перегукуються роздуми його духовної посестри Лесі Степовички: „До Гончара на духовну сповідь треба йти не лише на Трійцю, а й на Різдва, Великдень, у великі свята й будні” [Там само]. І можливо, уже зовсім скоро, якнайшвидше здійсниться мрія гончаролюбців про спорудження пам'ятника малому Сашкові на бабусиному і дідусявому подвір'ї, а з письменникової криниці, що буде обов'язково викопана на цьому обійсті, ще нап'ємося чистої цілющої водиці.

Микола Іванович – завжди бажаний гість у Дніпропетровську. Він постійний учасник всеукраїнських Гончарівських і Шевченківських читань, науково-практичних конференцій, круглих столів, презентацій у Центрі культури української мови імені Олесея Гончара в Національному гірничому університеті. Надовго запам'ятався студентам-гірникам виступ „Поет-„стокос” Борис Олійник у щоденниковій версії Олесея Гончара” доктора філологічних наук, професора на зустрічі з тим, про кого йшлося, – з Борисом Іллічем [4]. Захоплено слухали вони доповідь гостя з Полтави про письменників-шістдесятників [3, с. 285–298]. На діарійному матеріалі Олесея Гончара вчений простежив творчий зв'язок найвидатнішого прозаїка письменника з молодістю зміню, схарактеризував найважливіші громадянські й естетичні принципи цього літературного покоління, вияскавив позитивні й негативні чинники формування цього „літературного паїння”.

Полтавський національний педагогічний університет разом з Національним гірничим університетом провели дві ювілейні всеукраїнські науково-практичні конференції „Феномен Олесея Гончара в духовному просторі українства” (2008, 2013). І знову у творчій співдружності два ректори – „лірик”, доктор філологічних наук, професор М.І. Степаненко, і „фізик”, доктор технічних наук, академік Півняк Г.Г. На подвір'ї гірничого університету зеленіє Гончарівська верба, яку з любов'ю і вірою у світлу будущину посадили разом із Валентиною Гончар Геннадій Півняк, Борис Олійник у день ювілею Олесея Терентійовича. Щорічно разом з іншими видатними особистостями приїздити поливати вербу й професор-мовознавець Степаненко. У цьому році Миколу Івановича удостоєно найвищої нагороди ДВНЗ „НГУ” – медалі „За заслуги”. Тож духовна співпраця полтавців і дніпропетровців триває.

Микола Степаненко вважає себе щасливою людиною. І можливо, саме через те, що сьгодні так мало з-поміж нас людей, котрі визнають себе щасливцями. Щасливий, бо понад усе любить свій рідний край. І болить йому, добрий і щирій козацькій душі, доля батьківської землі. Як тільки-но випадає змога, їде додому, у своє Великоселецьке, – відвідати могили бабусі й матері, побувати у школі, яка відкрила йому великий світ науки, поспілкуватися з ровесниками, мудримися односельцями... Їде туди, де розквітає душа, де йому розкривають обійми добрі сили, їде зняти тягар із серця, напитися козацького великоселецького повітря, помилуватися блакитною стрічкою Сули, зеленими острівцями лісів та гаїв, чепурними хатами, що заховались поміж садів і ніби спочивають на килимі присульської луки, побувати на пагорбі з гостроверхим давнім курганом, де настану на віках тишу не будить гул тракторів і рідко проїжджають автомашини, ще і ще раз почути легенду про гору Залізна Баба, удихнути на повні груди велич сивої давнини, по-новому відкрити її таємничість. І щораз мимоволі влізнає велику істину: „Усе це наша, найкраща, наймиліша земля. Її нам заповіли предки й на сторожі свого заповіту поставили ось ці могили, вали, окопи...”

Микола Іванович залюблений у старожитності, потроху збирає українські рушники, книги, автентичні предмети українського побуту – щоб не переривалася та пуповина, яка з'єднує його із славними оржицькими пращурами й не дає згаснути пам'яті століть.

Щасливий, бо любить свій педагогічний університет, де зріс і зміцнів.

Саме життя загартувало готовність до будь-яких труднощів. Ректор Микола Степаненко ставиться до свого великого наукового колективу вимогливо й доброзичливо. Саме в такій атмосфері народжується повага і висока відповідальність за честь Альма-матер. Сюди хочеться приходити, тут хочеться працювати, тут хочеться навчатися, бо тут відчуваєш домашнє тепло та затишок. Саме тут зустрів своє перше і на все життя кохання – чарівну луганчанку Ніну. Ніби за життєвим роком до її рідкісного по батькові Степанівна додалося спільнокореневе Степаненко. І в добрий час з'явилася на світ ще одна українська філологічна родина. Сьогодні з їхнього сімейного професорсько-доцентського гнізда випурхнув у світ, лиш нівроку, син-сокіл Ярослав, який пішов материно-батьковою лінгвістичною стежкою, бо вже успішно захистив кандидатську дисертацію з філології. І хто знає, чи не мовно-літературною дорогою поведе Всевишній поки що їхнього єдиного внука Артема?!

Щасливий, бо зрісся з піснею. Пісні любить різні, особливо пошановує народні, та й українська естрадна класика заворожує його. У рідкісні хвилини перепочинку тишенько виводить популярну білоруську пісню „А я лягу-прлягу”. Один з учасників колективу „Жива вода” із задоволенням розповідає про те, як на концертах „Живої води” часто лунає візитівка колективу – українська народна пісня „За городом козу пасла”, яку співають ніби скоромовку з додаванням до звичного тексту зайвих складів. Виходить дуже цікаво й весело, і мало хто здатен відтворити натреноване роками висококласне виконання цієї пісні „Живою водою”. Буває, після мистецького дійства Микола Іванович з'являється на сцені й подивовує наших глядачів своїм не менш професійним виконанням цієї чудернацької пісні. Народний фольклорний ансамбль „Жива вода” імені заслуженого артиста України Павла Бакланова (худ. кер. – Лариса Бакланова) завше відчуває батьківське тепло Миколи Степаненка – декана факультету філології та журналістики, а нині й ректора університету. За підтримки очільника вишу здійснено масштабну гастрольну поїздку колективу до Республіки Білорусь, звідки „Жива вода” привезла диплом лауреата І ступеня Республіканського фестивалю фольклорного мистецтва „Берагіння”, що проходив у Гомельській області. Молоді полтавці також порадували своїм співом українську

громаду білоруської столиці, де виступили з великим концертом під патронатом Посольства України в Білорусі. Микола Іванович – щирий шанувальник народного мистецтва, старається не пропускати жодного знакового концерту в університеті чи місті. І це лише одна маленька грань його багатого духовного життя.

Щасливий, бо він Педагог. А кожен учитель живе у своїх вихованцях. Вони в нього гідні. Доктор філологічних наук, професор Микола Іванович Степаненко належить до рідкісної категорії дослідників, які мають універсальний, унікальний науковий досвід. Сучасний учений часто покладається на пам'ять комп'ютеру, тоді як професор Степаненко – на пам'ять власну. Готовий будь-якої миті видобути з її сховку відповідний файл інформації й щедро поділитися з жадібними знань. Наукова, педагогічна, громадська діяльність Миколи Степаненка спрямована на формування в особистості почуття патріотизму, національної свідомості, відданості Україні, любові до рідної мови, культури. З-під його крила вилетіла у світі достойна корта кандидатів наук. Вони, як і наставник, не лише навчають мови, не тільки заглиблюються в надра лінгвістики, а й плекають, оберігають рідне слово від усього злого, бо, як і їхній учитель, добре усвідомлюють, що воно ж було спочатку...

У чому ж секрет професора Степаненка? У тому передовсім, що він поєднує в собі одночасно стільки іпостасей – устигає всюди: плідно працює в науці, веде за собою цілу студентсько-аспірантську армію, виховує патріотів, є учасником культурологічних, мистецьких, громадських подій полтавського і всеукраїнського рівнів.

Сонце стоїть високо, сипле рясним осіннім промінням у відкриті студентські обличчя. І щоранку професор поспішає у свій рідний педагогічний... „Vivat academia! Vivant professores!” Гостинно розчинені двері університету перед усіма, хто обирає складну професію ВЧИТЕЛЯ. До його скромного ректорського кабінету веде широкий чистий гомінкий коридор, що завжди чомусь нагадує вулик. Потрапляєш до приймальної ректора, усе на своїх місцях: акуратно, сонячно, поділовому стильно і по-домашньому затишно. Жереступаєш поріг кабінету – потрапляєш у царину порядку. Та погляд заворожує ікона Святого Миколая – покровителя всіх дітей та студентів. Приємно, що Святий Миколай стрічає тут щодня свого господаря і його відвідувачів. Рабо-

ча територія ректора Миколи Степаненка починається з пам'яті... Котяться й котяться звичайні будні: лекції, плани, візити, зустрічі, презентації, круглі столи, виступи на радіо й телебаченні... Часточка історії університету – то вже і його власна історія. Інакше не вміє жити. Завжди бадьорий, трохи бенкетний і мрійливий, безумовний авторитет для викладачів, студентів, науковців... Спілкуватися з ним особливо приємно. Він – людина природної внутрішньої культури, делікатності й глибокого погляду на життя. Без активної діяльності науковець не мислить жодного земного дня. Саме життя виробило в ньому потребу долати перешкоди, домагатися вагомих результатів. Не уявляє себе без праці, яка для нього є природною потребою, бо ще з дитинства усвідомив: без труда людина не може мати щастя і моральної втіхи. Він щасливий, бо працює за покликанням і обдаруванням. Це його „сродна праця”.

І я не вперше (та, мабуть, і не я одна) чую від Миколи Івановича Степаненка скромні, без будь-якого пафосу слова: „Так, я щасливий, бо фанатично закоханий у слово, бо залюблений у філологію, бо вірю в Україну...” Переконана, що Господь Бог уділив йому талану й таланту, бо щодня на нього чекають, він потрібний, він хоче і вміє працювати...

ЛІТЕРАТУРА:

1. **Степаненко М. І.** Болять гіркими бабусиними споминами груди / Микола Іванович Степаненко // *Бористен*. – 2013 – №4 (262). – С. 24-25.
2. **Степаненко Микола.** Думки вголос і про себе / Микола Степаненко. – Полтава : ПП Шевченко Р. В., 2013. – 412 с.
3. **Степаненко М. І.** Літературний простір „Щоденників” Олеся Гончара / Микола Іванович Степаненко – Полтава : АСМІ, 2010. – 528с.
4. **Степаненко М. І.** Поет-„стоколос” Борис Олійник у щоденниковій версії Олеся Гончара / Микола Іванович Степаненко // *Вивчаємо українську мову та літературу*. – 2009. – № 28 (212). – С. 6-12.
5. **Степаненко М. І.** Публіцистична спадщина Олеся Гончара (мовні, навколумовні й деякі інші проблеми) / Микола Іванович Степаненко – Полтава: АСМІ, 2008. – 396с.

На фото: Ректор вітає ректора – висока відзнака НГУ **Миколи СТЕПАНЕНКО** з рук ректора, академіка НАН України **Геннадія ПІВНЯКА**; разом з автором статті **Світланною ІГНАТЬЄВОЮ** (зліва) та **Валентиною Данилівною ГОНЧАР**.

• Християнська сторінка

РОЗМОВА ІСУСА ХРИСТА З САМАРЯНКОЮ

Євангеліє від Івана (4, 6-38)

В основу бесіди покладено книгу о. Олександра Меня „Світло в п'яті сьє”, яку переклав українською мовою Лев Хмельковський і випустило в світ львівське видавництво „Свічачо” у 1995 році. Талановитого християнського просвітителя о. О. Меня вбили у Подмоскові 9 вересня 1990 року ударом сокири по голові. Його вдова Наталя Григоренко доручила Л. Хмельковському переклад творів о. О. Меня.

У Євангелії від Івана є розповідь про зустріч Господа з простою жінкою. Ця жінка йшла не до Храму, не на молитву, не на якийсь особливий подвиг, не на особливу справу, а просто йшла по воду, як ходили тисячі жінок в усіх країнах, як ходила вона з юності: брала глек, спускалася до криниці у вибалок, набирала воду – криниця ця досі збереглася – поверталася стежкою на гору до себе в село. Але цей день був для неї особливий, хоча вона про це й гадки не мала. Як завжди, вона збралася, накинула стару одежину, взяла глек, поставила на плече, як було прийнято носити, і рушила стежкою. Передання оповідає, що її звали Орою, грецькою мовою Фотинією, а в нас ми це ім'я вимовляємо як Світлана. Але у Святому Письмі її ім'я не згадується. Говориться, що вона була самарянкою, належала до самарян, які теж вірили в Бога, чекали спасіння Господнього, але вважали, що найсвятіше місце – гора Гаризим, де в них стояв храм. Ось йшла ця жінка і, можливо, думала; думала про свою важку і гірку долю. Життя її не склалося: п'ять разів вона намагалася створити сім'ю, і щоразу їй не щастило, і те, що мала вона тепер, не давало радості. Думаючи про своє, про те, що треба прати, пекти хліб, самарянка спускалася до криниці. Якийсь втомлений перехожий сидів біля криниці і попросив у неї пити. Ось так і почалося зовсім нове в її житті. Цим подорожнім був Господь наш Спаситель Ісус Христос. Він ніби чекав її там і, попросивши напитися, Сам дав їй живої води Істини.

Ця Євангельська оповідь говорить нам про три речі. Перше: що

Господа можна зустріти в звичайному нашому житті. Самарянка й гадки не мала, що біля криниці, де вона щодня брала воду собі для їжі і прання, на неї чекає пророк, Месія, Христос, Спаситель світу. Так і ми, займаючись своїми буденними справами, теж думаємо, що в цей час Він далеко від нас, але коли наше серце не губитиме Господа, Він зустрічатиметься з нами й тут.

І ще: була це жінка важкої долі, мабуть, вона й сама винна в тому, що особисте її життя не склалося, але це не завадило Господу зустріти її і говорити із нею про найвище. Вона стала Його розпитувати про віру, про те, де найсвятіше місце на землі: в Єрусалимі, як вважали юдеї, чи у них, самарян, на горі Гаризим. Господь сказав: «Повір, жінко, Мені, що надходить година, коли ні на горі цій, ані в Єрусалимі вклоняться Отцеві не будете ви. Ви вклоняєтеся тому, Чого ви не знаєте, ми вклоняємося тому, Що знаємо, бо спасіння від юдеїв. Але настає година, і тепер вона є, коли богомільці правдиві вклоняться будуть Отцеві в душі та в правді, бо Отець Собі прагне таких богомільців. Бог є Дух, і ті, що Йому вклоняються, повинні в душі та в правді вклонятися».

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму «Відвертість», яка виходить в ефір щонеділі о 21:30, на першій програмі Українського радіо.

Яку велику тасмницю Він їй відкрив! Не треба думати, що Бог живе у храмах, у будівлях, у церквах – немає місця у світі, де б Він не жив. Лише в одному місці Його немає, там, де живе зло. Він закликає всіх нас, говорячи, що Бог є Дух, і той, хто Йому вклоняється, має вклонятися в душі і правді.

Це не означає, що ми не повинні збиратися в храмах, звичайно, це велике благо – молитися разом. Але головне має бути в серці, бо ніяка жертва Богу не мила, якщо не буде дух звернутий до Нього, до істини, до правди, в доброму свідченні.

Дух і правда – це є віра, справжня тверда віра. Дух і правда – є любов, дух і правда – є служіння. Це доступно не якимось святым надприродним людям, які обрані долею від черева матері, а всім. Жінка-самарянка для нас приклад, звичайна жінка, яка йшла у своїх буденних справах. І Бог її покликав, з'явившись їй, сказавши їй про дух і правду. Отже, ніхто з нас не має права сказати: «Я надто грішна, я надто мала, я надто негідна, щоб почути і збагнути звістку Христову». Звістка Христова звернута до кожного з нас, до кожного і у свій час. Слово Боже, ніби меч, пронизує наше серце, досягаючи найбільшої глибини. Тільки відчуй цю силу, і вона дасть тобі життя вічне, живу воду, яку Господь обіцяв самарянці.

ПОКЛИКАННЯ – ГІРНИК!

Гірник – професія мужніх і сильних духом людей. Гірничі галузь – це фундамент економіки України, основа її економічної незалежності. Гірників різних країн і часів єднають високі традиції честі та братерської допомоги. Зокрема, у Національному гірничому університеті вже кілька років як заклали красиву традицію урочистого посвячення студентів-старшокурсників у гірники.

У форматі нинішнього Форуму гірників церемонію очолили ректор Національного гірничого університету академік НАН України Г.Г. Півняк, перший заступник міністра Міністерства енергетики та вугільної промисловості України І.М. Попович, директор із видобутку вугілля компанії ДТЕК А.В. Смирнов і директор гірничого інституту В.І. Бузило.

Після привітань і подарунків високоповажних гостей у прекрасному холі НГУ з'являються історичні особистості – князь Горигорій Потьомкін-Тавричеський, Олександр Поль. І нарешті – велетень науки, про якого Пушкін сказав: «Он создал первый университет... Он, лучше сказать, сам был первым нашим университетом» – Михайло Ломоносов. Майбутні гірники отримують з рук декана символ шахтарського атрибуту – каску.

Благословляючий дотик ректора спеціальним жезлом – і перед нами новоявлені гірники: Богдан Руденко – голова профспілкового комітету, член вченої ради Гірничого інституту, призер обласних змагань з армспорту; Дмитро Срьомін – представник гірничої династії, староста курсу; Іван Гребінченко – відмінник навчання, староста групи, учасник збірної команди факультету з футболу; Іван Олефіровський – представник гірничої династії у третьому поколінні; Євгеній Недотопа – голова ради студентів Гірничого інституту, іменний стипендіат; Артем Скитенко – президентський стипендіат, а також стипендіат міської ради; Артем Маловик – лауреат стипендії ім. В.П. Мартиненка; Олександр Блудов – голова студради гуртожитку, учасник міжвузівської спартакиади; Максим Юрасов – відмінник навчання, представник гірничої династії; Едгар Сарібекян – староста групи, призер обласних змагань із дзюдо; Богдан Чернозюмський – відмінник навчання, представник гірничої династії; Костянтин Виноградов – староста курсу, чемпіон обласних змагань з футболу.

**В добру путь, ГІРНИКИ!
ІАЦ НГУ.**

У ПОШУКАХ СКАРБІВ

«Скарбничка старожитностей» - таку назву носить музейна кімната культури та народознавства в Дніпропетровській середній школі № 46. Завдяки старанням та наполегливості директора школи пані **Олени МОШЕНЕЦЬ** музей побачив світ у жовтні цього року. А креативною завідувачкою цієї «скарбнички» є вчитель українською мови та літератури пані **Оксана СУХОНИС**. І, звичайно, не залишились осторонь і учні школи. Безліч експонатів – прялки, рушники, книги, скрині та картини вони принесли до музею, розповіли історії цих родинних реліквій. Сьогодні музей містить безліч ексклюзивних речей, а юні дніпропетровці вже майстерно засвоїли ролі екскурсоводів.

Під час святкового відкриття до «Скарбнички старожитностей» завітали заступник генерального директора «Південмашу», депутат міськради **Іван Степанович ДІДИК**, заступник начальника відділу навчально-виховної роботи управління освіти та науки Дніпропетровської міськради **Олена Костянтинівна ЯКОВЕНКО**, начальник управління праці та соціального захисту населення Красногвардійського району, депутат райради **Ірина Олексіївна СИТНИК**, а також педагоги, учні та батьки вихованців. Урочисто перерізала стрічку директор **Олена Петрівна МОШЕНЕЦЬ**, яка привітала усіх з початком роботи такого цікавого шкільного проекту та відзначила старання учнів – екскурсоводів (Дар'ї Коровниченко, Надії Лещенко, Ангеліни Шепітько, Аріни Нетудихати, Анастасії Драгун, Дар'ї Котюк, Таїсії Калейнік, Тетяни Чубатої, Катерини Белік, Любові Чикильдїної та Юлії Гупало).

46 школа давно вже відома у місті, як один з кращих загальноосвітніх закладів Дніпропетровська, а такий крок, як відкриття музею – прогресивне тому підтвердження. Як одногослоно зазначили гості, рівень музею високий, тут багато цікавої інформації, а її викладення – однаково доступне для дітей та дорослих.

Під час відкриття гості познайомились з короткою історією особливостей культури України у кожному районі, почули українські пісні у виконанні учениці **Дар'ї АКУЛОВОЇ** та ліричне виконання скрипальної мелодії **Фадея ЗЕЙНАЛОВА**.

Мирослава БОРХЕС.

Одна із мотанок –оберегів ручної роботи.

Стрічку розрізано - музей відкрито!

Директор СШ №46 **Олена Петрівна МОШЕНЕЦЬ** та вчитель української мови та літератури **Оксана Валентинівна СУХОНИС**.

Панянки-екскурсоводи та керівник музею запрошують до «Скарбнички старожитностей».

Фрагмент екскурсії.

Гості свята.

Лунає українська пісня.

Зустрічали гостей з українською гостинністю.

...і плаче скрипка.

Експонати.

Частина музею – українська хата

Автентичні експонати.

● «Молода муза»

РОЗПОВІДЬ ПРО ТВОРЧІСТЬ ДІДА

«ПРАЩУРИ»
Слобожанці щирі,
самовіддані, горді!
Ваші погляди про-
низують, мов про-
мені, єство мое
юне...
Риси вражають,
дають життєві
сили, кують у сер-
цях нащадків Віру,
Надію та Любов...
Дідусь Хома, Ви –
кузня того, чого не
купити за усі гроші
світу – родинного
життєпису...

«Автопортрет»
ДІДУСЕВІ ОЧІ...
Напрочуд розумні, серйозні, добрі...
У глибоких ваших озерах – біль пережитого,
радість щасливих миттєвостей, вогонь
благословення Божого...
Розкажіть мені, очі, навчіть мене, розбудіть
у мені...
Що саме? Те, задля чого живуть...
Живуть, а не тліють!

**Родина, рід – які слова святі,
Вони потрібні кожному в житті...**

Я – Світлана Кравченко, звичайна школярка про-
поную вашій увазі розповідь-звернення до родинних
реліквій – картин мого любого дідуся – Кравченка
Олексія Івановича, жителя села Федорівка, що на
Харківщині. Це не просто данина родові, це щире за-
хоплення талантом, гордість за сім'ю, невимовно ве-
лике бажання стати у майбутньому на один щабель з
усіма славетними пращурами...

Я дуже багато спостерігала за тим,
як малює мій дідусь: з якою любов'ю
він виводить кожен штрих, кожен мазок... Коли він ма-
лює, забуває про все на світі і неначе «перелітає» у
свою картину і весь цей час знаходиться там. Іноді я просто
милуюся цим процесом, і мені так хочеться навчитись малю-
вати... як Він – наш Художник...

Звертаюся до вас, Дідусеві Картини, благоговію перед
вами, Безцінні Родинні Реліквії, молюся за вас, Золоті Злитки
Праці, бо відбиваєте величезний труд, недоспані ночі, щас-
ливі дні, одним словом, - усе життя простої сільської родини!

«РІДНІ КРАЄВИДИ»
Для мене важливо, щоб
ви залишилися назавжди
у пам'яті... Можуть
стертися деякі куточки
в уяві, та не зітруться
вони під дивовижним
пензлем мого Хранителя
Вічності...

«ТРАВЕНЬ»
Яблунько на рідному
городі!
Промінням сонця шита,
мов наречена, забілена,
блакиттю неба
заквітчена...
Срібна узимку,
білосніжна навесні,
червона від плодів улітку
та золота восени...

ЕПІЛОГ

Земле моєї рідної Лозів-
щини!
Дивлюсь – не надивлюся
у блакить твоїх річок,
п'ю – не нап'юся кри-
шталевої чистоти
твоеї роси,
цілую – не націлююся з
нектарними вустами
твоїх квітів,
голублю – не наголублюю-
ся неповторністю твоєї
соняхів...
Пишатимусь завжди та-
лантами твоїми, один із
яких – мій дідусь – Крав-
ченко Олексій Іванович,
проста людина із дале-
кої «глибинки» - малень-
кої Федорівки...
«Проста»? Та ні!
Незвичайна, геніальна,
чесна, принципова,
НАЙКРАЩА!!!

«ЛАСТІВКИ»
Чорнокрилі мої ластівочки! Принесіть на крилах здоров'я Одній із най-
дорожчих для мене Людей! Перекресліть у небі її життя темні та на-
малюйте світло...

«ВУЛИЦЯ»
Літній вечір. Вулице мого дитинства! Люблю вигини твоєї доріж-
ки, чепурні обійстя з обох сторін, хмарками мальовані. Всевишній
у небі картини, яскраві спалахи сонячних зайчиків, які танцюють
у калюжах...

ПРОВІДНИК РУБРИКИ:
завідувач краєзнавчим відділом Дніпропетровської
обласної універсальної наукової
бібліотеки імені Первоучителів слов'янських
Кирила і Мефодія - пані Ірина ГОЛУБ.

КАЛЕНДАР
історії ріднокраю

Тетяна СУЛИМА-БИЧИХІНА (1863–1937)

Жовтень – 150 років тому (1863 р.) народилась Тетяна Сулима-Бичихина, українська письменниця, просвітянка, громадська діячка.

Тетяна Степанівна Сулима (по чоловікові Бичихина) – українська письменниця, драматург, актриса, громадська діячка. Свою творчість вона розпочала у 80-ті роки XIX ст. у період розквіту української реалістично-побутової драми, головним об'єктом зображення якої було життя села, де вплив патріархальних традицій відчувався особливо сильним. У добу перших триумфів театру корифеїв, створеного М. Кропивницьким і М. Старицьким на початку 1880-х рр., щедре використання народної творчості, обрядів, відтворення на сцені етнографічних подробиць сільського побуту було надійною запорукою успіху. Проте час ставив перед українською драматургією та театром нові вимоги. У 80-х рр. продовжується інтенсивне вторгнення на село капіталістичних відносин. Загострюються масові суперечності. Дійсність розвінчала ліберальну ілюзію про якесь непогіршене село, для якого просвіта стає панацеєю від усіх бід. Народницька інтелігенція прагнула підняти цю силу й повести за собою. Драматургія не лишається байдужою до суспільно-політичних процесів. Посилюється інтерес до злободенних тем, відбуваються пошуки нових форм художнього виразу. Зусиллями І. Карпенка-Карого, М. Кропивницького, М. Старицького реалістично-побутова драма другої половини XIX ст. стала вищим досягненням драматургії. Свій внесок у її розвиток зробили також Панас Мирний, І. Нечуй-Левицький, Олена Пчілка, Б. Грінченко, І. Тогобичний, Д. Маркович та інші, а в їх числі і Т. Сулима.

У творчому доробку письменниці прозові та драматичні твори: збірка «Народні оповідання», сатиричні комедії «Дячиха», «На менинах», «Хавромантій» та інші, котрі виходили окремими виданнями у Києві та Катеринославі й друкувалися на сторінках періодичних видань «Степь», «Рідний край», «Южный край», «Дніпрові хвилі».

Народилася Т. Сулима у жовтні 1863 (або ж 24 січня 1865 р.) в селі Новопавлівка Павлоградського повіту Катеринославської губернії (нині Межівський район Дніпропетровської області) в заможній селянській сім'ї. Успішно закінчила школу, ак-

тивно займалася самоосвітою. Після навчання в одному із пансіонів м. Харкова, стала народною вчителькою, викладала в недільній школі, пробувала свої сили в літературі. У Катеринославі разом із родиною – чоловіком і двома синами, мешкала у власному будинку по вулиці Гімназичній, 8 (нині Куйбишева, 8; будинок зберігся). Сини одержали освіту в Москві та Нансі (Франція).

У становленні її письменницького таланту, формуванні естетичних поглядів і демократичного кругозору відіграли роль український поет Яків Щоголів, прогресивна діячка народної освіти Христя Алчевська, історик Олександра Єфименко.

Перші твори (вірші) писала російською мовою. За порадою Я. Щоголева, з яким особито листувалася, почала писати прозу. У 1884 р. написала оповідання «Рассказ дедушки в ночь перед Рождеством» (надруковане в харківській газеті «Южный край»). Через два роки оповідання «Прошлым летом», написане у вигляді подорожніх нотаток, у яких вона передала свої враження від села, побачило світ в Катеринославській газеті «Степь» (1886). Прочитавши оповідання, Я. Щоголев у листі до Т. Сулими критично оцінив її письменницький хист, порадивши писати українською. Далі письменниця писала винятково українською мовою.

Дебют Т. Сулими в літературі припав на часи лихоліття, коли діяли валуєвський та емський циркуляри про заборону друкування художніх творів українською мовою. Написана в 1888 р. комедія на чотири дії «Дячиха» протягом майже 20 років не публікувалася, не виставлялася на сцені навіть завдяки клопотанням перед цензурним комітетом Д.Л. Мордовця, а сама письменниця, зневірившись у можливості побачити свої твори надрукованими, майже нічого не писала.

На початку XX ст., після маніфесту 17 жовтня 1905 р., котрий на деякий час скасував попередню заборону цензури, Т. Сулима, як і більшість літераторів цього часу, поновлює творчу діяльність. Перші українські періодичні видання публікують цілу низку її прозових та драматичних творів: «Рідний край» («Хавроман-

тій», 1908; «Трудовниця Горпина», 1908; «Баба Хролиха», 1908; «Катеринославські публіцистки», 1909), «Дніпрові хвилі» («Хавромантій», 1913), «Світова зірниця» («Як баба Оришка замерала, а люде спроста їй вірили», 1906), «Село» («Присвятилися», 1909), «Рада» («На селі», 1914), «Молода Україна» («Дитяче свято в пам'ять Т. Шевченка», 1909). При сприянні відомого вченого історика Д.І. Яворницького, з яким письменниця мала теплі стосунки, у Києві виходить друком сатирична комедія «Дячиха» (1908; 1910 – друге видання) з передмовою Ю. Тищенко, а також п'єси «На менинах» (1909), «Хавромантій» (1913). На жаль, 1913 р. її п'єси «Батьківське право» та «По-новому» були заборонені до постановки цензурою (твори не збереглися).

Надруковані у різних періодичних виданнях сатирико-гумористичні оповідання Т. Сулими 1911 р. були видані Українською видавничою спілкою в Києві окремим збірником «Народні оповідання». Книжка одержала схвальну оцінку критики за «живі малюнки справдішого життя», глибоко сховані «народний гумор», за «просту, зрозумілу для народу мову оповідань». Оформлення обкладинки виконав відомий художник Василь Кричевський. Одне з оповідань «Хавромантій» увійшло до збірника «Український сміх» (1921).

У своїх оповіданнях «Як баба Оришка замерала...», «Трудовниця Горпина», «Катеринославські публіцистки», «Баба Хролиха», «Хавромантій», «Присвятилися» Т. Сулима правдиво змальовувала українське

дореволюційне село з його класовим розшаруванням, злиднями, забобонами та, передусім, культурною відсталістю, темнотою і безпомічністю. Типи літературних персонажів письменниця брала з життя, і, безпосередньо, із життя Катеринославщини. Вона створила яскраву галерею образів жінок – представниць сучасного їй типу «невмирущих» баб – Параски і Палажки І.С. Нечуя-Левицького. Ці баби темні, пащекуваті, часом брехливі та злі, а передусім забобонні, були типовим явищем для українського села початку XX ст. Авторка не тільки сміється над своїми героями, а й з сумом говорить про їх лиху долю. Рецензенти називали її оповідання «майстерно виконаними фотографіями».

Такими ж рисами характеризуються і драматичні твори Т. Сулими – комедії «Дячиха», «Хавромантій», «На менинах», які розкривають соціальні проблеми і відзначаються критичним ставленням автора до капіталістичної дійсності. У кращому з них – комедії «Дячиха» відтворено справжню владу «чумачих» на селі, те економічне зло, що придушувало. Гнобило бідноту і було уособлено в образах дячих, різних полупанків, що охоче користувалися злиденним становищем і забобонністю селян і за їх рахунок багатіли.

Український письменник Д.Л. Мордовець високо оцінив твір Т. Сулими: «Я знаходжу, що це видатне явище для молодого таланту. Самий сюжет обрано дуже щасливо: автор п'єси захопив нові обставини, а народний колорит так і пашисть яскравими фарбами і реальною правдою. В «Дячихі» скільки цієї правди, що я дозволяю собі висловити серйозний жарт: як Лев Толстой назвав свою п'єсу «Власть тьмы», так і цю п'єсу можна назвати «Власть Дячихи». Схвально відгукнувся на твір М.П. Старицький, побачивши у п'єсі «думку і душу світлу, теплу і художню іскру».

Творчість Т. Сулими також цінували Олена Пчілка, Я.І. Щоголів і сотні читачів та глядачів. Талант письменниці вона органічно поєднувала з талантом актриси, її гру в ролі дячихи з однойменного твору сучасники вважали незрівняною. У Катеринославі «Дячиха» вперше була поставлена 28 лютого 1907 р. трупою О. Сулова за участю самої авторки, яка зіграла головну роль. Вистава мала великий успіх, про що писала місцева газета «Южная Заря». Свій твір письменниця присвятила Олександрі Вірній – актрисі, яка з 1882 р. грала в трупах М. Кропивницького, М. Старицького, П. Саксаганського. Згодом п'єсу почала виставляти трупа Л. Сабініна у Харкові, Полтаві, Саратові, Тамбові, Ростові-на-Дону, Бердянську, Сама-

рі, ставилася у Києві на сцені українського театру М. Садовського. П'єсу ставили аматорські колективи на Катеринославщині, у Кам'янському (нині – Дніпродзержинськ), Олександрівську (нині – Запоріжжя), в Києві. Разом із любительським театром письменниця об'їздила багато міст і сіл Катеринославщини, виставляючи глядачам свою п'єсу «Дячиха». Гурток українських емігрантів ставив п'єсу у Нью-Йорку.

Довгий час Т. Сулима була активною діячкою Катеринославського українського літературно-артистичного товариства «Просвіта» (1905–1921), її почесним членом і головою театральної секції. До товариства належав і її чоловік – Бичихин Сергій Сергійович. У березні 1909 р. побувала на дитячому святі в пам'ять Т. Шевченка в Києві, яке відбулося у будинку українського товариства. Разом із просвітянами влаштувала вечори пам'яті Т. Шевченка. Зал Англійського клубу, в якому відбувався Кобзарський концерт-бал 21 листопада 1911 р., був прибраний рушниками з її колекції. У 1914 р. вона опікувалася організацією дешевої їдальні для нужденних родичів військових, входила до складу комітету у справах їдальні.

4 квітня 1913 р. громадськість Катеринослава, товариство «Просвіта» відзначали 25-річчя літературної діяльності письменниці. Урочистості відбувалися в театрі Комерційного зібрання. З участю ювілянтки гуртком аматорів було влаштовано виставу комедії «Дячиха». Після перегляду спектаклю відбулося вшанування письменниці. Зачитували привітальні адреси від Катеринославської і мануїлівської «Просвіти», товариства народних учителів Катеринославщини, оголошували привітальні телеграми від часописів «Рада», «Маяк», «Рідний край», «Южная заря» та від багатьох письменників, громадських діячів із різних куточків України. Часопис «Дніпрові хвилі» вмістив портрет Т. Сулими, статті про ювілярку Л. Жигмайло, Д. Дорошенка та фото з вистави «Дячиха». Кошти, зібрані під час постановки п'єси, письменниця віддала на заснування фонду спорудження будинку «Просвіти».

15 січня 1914 р. на ювілейному вечорі з нагоди 25-ліття сценічної діяльності провідна актриси театру Г.І. Борисоглібська обрала для бенефісу п'єсу «Дячиха», де вона сама виконувала роль дячихи. Керівництво театру запросило до Києва для наглядку за підготовкою спектаклю Тетяну Сулиму.

У 20–30-і роки Т. Сулима брала участь в організації самодіяльних драматичних гуртків у робітничих клубах міста, зокрема заводу ім. Петровського. 1931 р. дніпропетровська міська рада призначила їй пер-

сональну пенсію завдяки піклуванню ВУСПу і редакції газети «Зоря». На жаль, творів, написаних у цей час, не знайдено. Бракує і фактів біографії.

Померла Т. Сулима приблизно між 1931–1937 рр., похована в Дніпропетровську на Севастопольському цвинтарі (нині – парк). Місце поховання не збереглося.

Творчість Т. Сулими донині залишається в центрі зацікавлень літературознавців, мовознавців, мистецтвознавців, краєзнавців А.М. Поповського, М.П. Чабана, Н.Є. Василенко. 2009 р. в Інституті літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України захищена кандидатська дисертація І.П. Брижницької «Творчість Марусі Вольвачівни, Марії Проскурівни та Тетяни Сулими в контексті української літератури кінця XIX – початку XX століття», готуються до видання твори письменниці.

Художня спадщина письменниці, яка зробила великий внесок у скарбницю української літератури кінця XIX – початку XX ст. і заслужила належне поцінування, з 1998 р. представлено в експозиції Дніпропетровського національного історичного музею та музею «Літературне Придніпров'я». Прижиттєві видання її творів експонуються на літературно-мистецьких виставках, присвячених розвитку літературного процесу на Катеринославщині кінця XIX – початку XX ст. і діяльності Катеринославського українського літературно-артистичного товариства «Просвіта».

Біографічний нарис про Т. Сулиму, п'єса «Дячиха», оповідання «Хавромантій» увійшли до навчального посібника-хрестоматії «Літературне Придніпров'я» (2005). Незначна епістолярна спадщина письменниці надрукована у багатомному виданні «Епістолярної спадщини академіка Д.І. Яворницького», здійсненого Історичним музеєм (II том, 1999).

Нині центр Павлограда прикрашає банер «Літературна Павлоградщина», де серед відомих письменників України, які життям і творчістю пов'язані з містом, розміщено портрет української письменниці-драматурга Тетяни Сулими-Бичихинової та невелика біографічна довідка про неї (з ініціативи і стараннями Кир'ян Поліни Василівни, педагога, філолога-україніста).

Наталія ВАСИЛЕНКО.

Література:

Сулима Т. Як баба Оришка замерала, а люде спроста їй вірили: Народне оповідання // Пригоди Івана Сміхована, або Найповніша антологія придніпровського гумору від козацьких часів до наших днів. – Дніпропетровськ, 1995. – С. 151–159.

ГУМАНІСТ ОРИХОВСЬКИЙ-РОКСОЛАН

Гортаючи календар

(До 500-річчя від дня народження)

Добра освіта здавна цінувалася в Україні. В 15-16 століттях багато українців навчалися в європейських університетах. Так в паризькій Сорбонні на початку 15 століття серед українців були не тільки спудеї-студенти, а й вчені люди – доктори наук. В записках вони лишилися як Іван з «Рутенії», Бенедикт Сервенус «рутенський» та Іван Тинкевич «рутенської нації з Києва». При Празькому університеті українських студентів було стільки, що для них навіть відкрили спеціальний гуртожиток. Багато українських прізвищ зустрічається в старовинних університетах Німеччини: Віттенберзькому, Гейдельберзькому, Геттінгенському, Грейфельдвальському, Лейпцизькому, Страсбурзькому. На жаль, абсолютна більшість студентів-українців не повернулася в Україну, а, набувши знання, лишилася назавжди за кордоном, а згодом, в наступних генераціях асимілювавшись, стала громадянами інших країн. Скільки першокласних мізків втратила Україна в 15-16 століттях, ніхто не підраховував.

Над цим потоком співвітчизників, поступово розчинившихся серед етносів інших країн, височіють дві грандіозні постаті: Юрій Дрогобич і Станіслав Ориховський-Роксолан. Саме вони все життя підкреслювали свою українську, чи, як тоді казали, русинську ідентичність. В цьому році на особливу увагу заслуговує людина з 16 століття - Ориховський-Роксолан.

В цьому році Україна і Польща відзначатимуть 500-річчя від дня народження великого гуманіста епохи Відродження Станіслава Ориховського. Іноді лунають думки, що Україна не була причетна до гуманістичного мейнстріму епохи Відродження. Та це абсолютно не так. Безумовно, в Україні гуманістичні процеси Ренесансу не мали такої сили і розгалуженості в різних видах мистецтва, як це відбувалося в Італії чи Франції, Україна не мала свого Петрарку, Рабле чи Рафаеля. Але гуманістичні ідеї діячів Відродження знайшли свій відбиток і на теренах України, передовсім Західної України. Вірогідно, що українські землі були крайньою східноєвропейською точкою, куди досягли ідеї Ренесансу.

Саме творчість Станіслава Ориховського і є наочним підтвердженням того, що гуманістичні ідеали Відродження дали добрі сходи і на теренах Галичини.

Народився С. Ориховський 11 листопада 1513 року в селі Орихівка на Перемишлянщині в Польщі. Ориховський завжди підкреслював своє українське походження: «Ruthenorum me esse et libenter profiteor» - я русин, і охоче про це виголошую. Можна порівняти позицію Ориховського з позицією іншого галичанина, сучасника Ориховського Миколи Рея(1505-1569). Галичанин Микола Рей

- носій польської культури, визнаний «батьком польської літератури».

Ориховський навчався в п'яти університетах: Краківському, Віденському, Віттенберзькому, Падуанському та Болонському. До першого - Краківського університету, він вступив в 13 років. Всього за кордоном Ориховський пробув 17 років. Серед його знайомих і друзів багато європейських видатних людей того часу, часу пізнього Відродження: засновник протестантського руху Мартін Лютер, німецький художник Альбрехт Дюрер, німецький письменник Ульріх фон Гутен, німецький художник Лукас Кранах старший, італійський кардинал Геронімо Гінуччі та інші.

Ориховський сам став визначною постаттю пізнього Ренесансу. Мейнстрімна ідея діячів Ренесансу: людина як непересічна цінність в центрі світу, філософії, літератури, стала й його кредо. За таке ставлення до людини діячів Відродження називали гуманістами.

Писав Ориховський латиною або польською. Найвизначніші твори: «Про турецьку загрозу», «Відступництво Риму», «Про celibat», «Напучення королеві польському Сигізмунду «Августу», «Про природне право», «Хроніка».

Так гуманіст Ориховський висунув ідею природного права, яке задане самою природою, а значить є універсальне й однакове для всіх людей. Люди за своєю природою рівні. В концепції природного права Ориховський на півстоліття випередив одного з засновників міжнародного права нідерландського юриста Гуго Гроція.

В творі «Напучення королеві польському Сигізмунду-Августу» Ориховський змальовує образ ідеального короля. Ориховський геть-чисто відкидає підлабузницьку думку про божественне походження влади короля. Мало того, він говорить, що не кожен, хто є королівської крові, повинен бути при владі: «Не всяка людина здатна бути при владі, а лише така, що за природою своєю прагне до правди і справедливості.» Якщо ж людина немає таких чеснот, то вона негідна бути при владі. Як антиподів справедливості при владі Ориховський наводить імена римських імператорів Нерона і Геліогобала, давньоассирійського царя Сарданпала, спосіб життя яких був не просто далеким від правди й справедливості, а й шокує неприйнятним за загальнолюдськими нормами.

Але не просто природне бажання бути справедливим має бути в короля. Справедливість встановлюється законами. Правитель мусить жити по закону, який існує в державі: «Отже, коли тебе запитують: хто ти? – відповідай побожно і правдиво так: я король – уста, очі й вуха закону, а точніше, інтерпретатор закону, який присягнувся віру в королів-

стві зміцнювати і нічого іншого не робити, як тільки те, що закон скаже.» І далі підкреслює: «Закон же, коли він є душею і розумом держави, є тому далеко кращим за непевну державу і більшим за короля.» Закон є більшим від короля - це говорилося в середині 16 сторіччя, але й через 500 років чи всі правителі світу усвідомлюють важливість цієї абсолютно справедливої тези?

Для того, щоби король правив мудро й справедливо, щоби обминав пастки і уникав помилок, яких може припуститися окрема людина, він мусить мати сенат. Добрий сенат: «Хай сенатори стануть отцями держави, далекими од чварів, дружними, лагідними. Хай душу мають, не затуманену ворожістю, не облуптану ненавистю, не спліну від заздрощів. Хай щиро і чистосердо бачать, що шкодить, а що корисне державі.» Тобто сенатори мають бути людьми не з вузькоєгоїстичними інтересами, а справжніми державними діячами. Цікавою є також думка філософа про те, в якому місці своєї держави мусить мешкати король. Для пояснення своєї думки Ориховський порівнює короля з ...собакою: «Ти – сторож королівства...Місце ж сторожа, природно, не всередині, а поза тими речами, які стереже. Так, породистий собака ніколи не ховається в середину вівчарні, а лягає на ніч за ворітьми, щоби швидше почути вовків, відганяти їх і переслідувати.» Король не повинен мешкати в столиці, в Кракові, бавитися маскарладами, а мусить бути в тій частині країни, яка найбільше потребує його захисту. Ориховський закликає короля: «Ідь до гімназії справжньої доблесті – на Русь.»Тобто запрошує короля переїжджати на Україну, яка найбільше потерпає від постійних нападів ворогів. Утопічно запрошувати поляка жити серед іншого етносу і боронити його? Але ж це найвища планка для чеснот короля. Правда, історично жоден польський король не піднявся до рівня цієї планки.

В Польщі 16 сторіччя склалася практика, коли король призначав єпископів на посади. Ориховський рішуче виступає проти цього: церква повинна бути відокремлена від державної влади, ніяким чином не залежати од неї. Він запитуює короля: «За яким правом король у церкві вибирає єпископа? Чим ти кращий

ЛІСІВНИКИ ПІДСУМУВАЛИ РОБОТУ за 9 місяців 2013 року

31 жовтня під головуванням Голови Державного агентства лісових ресурсів України Віктора Сівця відбулася колегія, на якій було підбито підсумки роботи за 9 місяців цього року.

З доповіддю про підсумки господарсько-фінансової діяльності підприємств галузі виступив перший заступник Голови Держлісагентства Ярослав Макарчук, який зазначив, що здобутки в діяльності галузі вийшли на новий рівень та отримали високі виробничі, економічні та соціальні показники. Доповідач підкреслив позитивну динаміку росту обсягів реалізації продукції по Держлісагентству, звернув увагу на збільшення середньої зарплати працівників галузі та зменшення обсягів незаконних рубок, наголосив, що станом на 01.10.2013 в лісах галузі виникло та ліквідовано 801 пожежу на площі 220 га, що складає 47% по кількості та 7% по площі в порівнянні з аналогічним періодом 2012 року. Середня площа однієї пожежі не перевищила 0,3 га. Завдяки постійним заходам, що здійснюються підприємствами галузі кількість та площа пожеж, що виникли в цьому році є найменшою протягом роботи галузі. «Обсяг реалізованої продукції склав 4046,7 млн. грн. і зріс порівняно з відповідним періодом 2012 року на 323 млн. грн., або на 9%», – зазначив Ярослав Макарчук. «Основне наше завдання – закріпити позитивні зміни та стабілізувати позитивні тенденції розвитку», – наголосив доповідач.

Керуючись оперативними даними, станом на 04.10.2013, перший заступник Ярослав Макарчук зазначив, що лісгосподарськими підприємствами вже споруджено більше 776 км земляного полотна, що складає 81% від запланованого обсягу, відновлено та відремонтовано більше 133 км земляного полотна, що складає 99% від запланованого. За його словами на сьогоднішній день вже побудовано більше 1000 км земляного полотна.

Підсумовуючи результати роботи лісової галузі за 9 місяців 2013 року Голова Держлісагентства України Віктор Сівець зазначив, що стабільна та консолідована робота галузі протягом 3-х останніх років дає дуже вагомі результати. «На сьогоднішній день робота галузі вийшла на найкращі показники за історію Незалежності України. Ми планомірно скорочуємо витрати, збільшуємо вартість знеособленого метра кубічного деревини, оптимізуємо чисельність працівників в галузі, рубаємо ту кількість, яка 100% буде реалізована», - наголосив Віктор Сівець.

«Галузь працює стабільно. Одним з найважливіших питань на сьогодні – це питання приймання цілісних майнових комплексів від Мінагрополітики та Міноборони та покращення їх господарсько-фінансових та економічних показників, завершення осінньої посадки лісових культур в галузі, успішно завершити непростий рік. Не менш важливим залишається завершення будівництва лісгосподарських та протипожежних доріг, без яких значно ускладнюється ритмічне ведення лісового господарства, контроль над рубками та зменшення залишків продукції на складах, а також підвищення соціального забезпечення працівників галузі», - підсумував Голова Держлісагентства.

Прес-служба Держлісагентства.

Євген БАДІН.

• Нашого цвіту – по всьому світу

Любомир РОМАНКІВ: Українські олігархи не вміють бути багатими

«Щойно ви тиснете ґудзик (кнопка вмикання – авт.) на своєму комп'ютері – я вже працюю для вас». Так головний пластун світу Любомир Романків, який 44 роки тому винайшов спосіб запису інформації на магнітну голівку жорсткого диску, пояснює важливість свого винаходу.

Власного комп'ютера вдома він і досі не має: каже, машина забрала б увесь вільний час. Багаторічна наукова діяльність та робота в IBM довели його до Зали національної слави США, де портрет українця Любомира Романківа висить поряд з іншими винахідниками, зокрема, Стивом Джобсом.

Романків 70 років живе за кордоном, має канадське громадянство, але Україну називає найважливішою для себе країною. Як зізнається дослідник, щонайменше він читає українську пресу і якщо новини в ній погані, довго не може заснути.

- Пане Любомире, як почувається людина, яка узалежнилася весь світ від комп'ютерів?

- Коли я починав над цим працювати, то не уявляв, який вплив мій винахід матиме на людство і на комунікацію.

Просто якщо хтось каже, що це неможливо зробити, то я кажу: «Якщо ви не можете, хтось інший мусить це зробити». Що тягне завдання, то більший виклик для мене.

Коли я дізнався, що 9 різних компаній працюють над будовою магнітних головок і не можуть їх збудувати, мій мозок почав працювати – я почав шукати інший спосіб.

Малі діти мають малі іграшки, які вони розбирають, складають назад, із задоволенням граються. А старші діти, такі, як я, мають дорожчі іграшки і теж ними граються (посміхається). Я йду на роботу з радістю, бо буду гратися з моїми колегами увесь день чи ніч. Це робить мене щасливим, а коли за це платять, то взагалі!

- У чому полягав ваш винахід?

- Ми з колегами знайшли спосіб записувати інформацію на магнітну голівку. Тоді вона була розміром з квасолюку, ми працювали, аби її зменшити. В результаті, вона стала приблизно завбільшки людську волосину. Тепер ці голівки є в усіх комп'ютерах.

Сам її концепт розробили доволі швидко. Питання, як вона мала б ви-

глядати, вирішувалося близько року. Але самі процеси технологічної розробки тривали майже 5 років. Над ними в моїй команді працювали ще 7 осіб.

Магнітна голівка складається десь із 20 шарів сплаву, дротиків величиною 1/1000 людської волосини, це все треба було робити під мікроскопом. Перші голівки робили 3 роки. Потім процес вдосконалювався і став швидшим. Це було в 1969 році.

Відтоді вартість запису на магнітну голівку впала десь на мільйон. Але минуло 10 років, доки ми вивели цю деталь з лабораторії на серійне виробництво.

- Як до вас приходять такі ідеї?

- Я маю дуже широкий світогляд. Науковці часто дивляться вузько, бачать лише один напрямок. Я ж відкритий до всього, що бачу навколо. Третина моїх винаходів – це випадкові речі. Коли шукали щось одне, а знайшли інше.

- Ви і досі працюєте в IBM?

- Так. Мені 83 роки, але я свої 8 годин відпрацьовую (посміхається). Маю студентів, які зі мною працюють. Зараз займаюся будовою сонячних батарей, індукторів, тож я маю заняття більше, ніж хотів би, маю більше зацікавлень, ніж я можу опанувати.

- Вас не запрошували працювати в Україні?

- За незалежності – ні.

- А хотілось би?

- Не надовго, може, й переїхав би. Знаєте, працюючи в IBM, я можу значно більше зробити для України, ніж працюючи тут.

- Що саме?

- По-перше, я як Начальний пластун (головний пластун у світі – авт.) не зміг би зробити для організації того, що зробив. Я розумів, що організувати в Україні «Пласт» волонтерською працею неможливо, що мусять бути постійні працівники. Тому я створив Фонд Начального пластуна, який зобов'язався щороку упродовж 10 років давати по \$60 000 на оплату працівників Пласту (фінансування тривало з 1997 до 2007 року – авт.).

- Це вами зароблені гроші?

- Частково мої, частково я збирав у людей. Ходив і запевняв, що ті, хто працює в такій громадській організа-

ції, як Пласт, повинні отримувати хоч невелику, але зарплату. Якби я був тут – я б цього не зробив.

- А чого б ви не зробили в науці?

- В Україні у 1991-1993 роках технології були на дуже високому рівні. Передусім завдяки програмі Буран (пов'язаній з висадкою перших сателітів).

З проголошенням ця програма незалежності почала занепадати. І я намагався посприяти тому, щоб Україна продукувала подібні напівпровідникові матеріали для Америки, але не вдалося.

Тут науковці не розуміли, що означає конкурувати з рештою світу. Наприклад, є в Америці компанія, яка запитувала: нам потрібен ось цей продукт, за скільки ви можете його для нас виготовити?

Українці себе переоцінили. Вони виробляли таку електронну кераміку за \$150. Але тоді вони запитали мене: «Скільки це у вас коштує»? Я сказав, що в нас (в США) – біля \$5000. І це була моя помилка, бо я сказав правду, не треба було цього робити.

Тоді ж китайці і японці написали, що в них це буде коштувати \$400-500, а Україна надіслала пропозицію на \$4000. Звісно, американці пішли туди, де дешевше.

Рік по тому мені телефонують з цієї української компанії і питають, чи нам ще потрібна кераміка. Кажуть: «Ми б вам тепер по \$200 продали». Я відповів: «Дякую, але ми вже маємо замовлення на 5 років, і виконують його китайці». Сьогодні ця компанія робить кераміку для нагрівання кімнат. Подібних випадків було багато.

- Знаю, що зараз до вас на стажування приїждять студенти з різних країн світу. Чи співпрацюєте з українськими ВНЗ?

- Я постійно маю справу з корейцями, китайцями, японцями, але не з українцями, на жаль. Їх не присилають, бо тут немає нікого, хто би дав стипендію студентів.

Ми в IBM оплачуємо частину стажування, іншу частину має сплатити той, хто посилає студента. Корейці, китайці, японці розуміють, що молоді люди треба пропихати у світ, щоб вона навчилася нового, повернулася і застосовувала знання у своїй країні.

В Україні уряд не має поняття, що треба розбудувати науку в державі. А це потребує вкладання коштів. Ви не помітите результату за 2-3 роки, але він буде через 5-10 років.

Корейська програма, про яку я говорю – це 25-річна програма, за якою вони давали студентам 25 тисяч щороку на оплату стажування в різних країнах світу. Але їх зобов'язували через 5-10 років повернутися.

Та якщо Корея не може цих людей повернути так просто, то держава пропонує машину, квартиру – приїжджай і працюй.

- Ви співпрацюєте потім з вашими вихованцями, які повернулися до своєї країни?

- Так! У корейців дуже часто замовляємо якісь частини комп'ютерів, тому що знаємо – ця людина працювала в нас, розробила цю частину для комп'ютера, вона знає точно всі специфікації, знає, що нам потрібно.

Він поїхав назад до Кореї, але підтримує з нами зв'язок. На жаль, такої далекосяжної програми Україна досі не розпочала. У 91-92 році цього не розуміли. А зараз немає грошей. А хто повинен це фінансувати?

Ви маєте Ахметова, Пінчука – це вони повинні давати гроші для держави. В інших країнах (такі проекти) фінансує або держава, або приватна фірма.

Я вважаю, якщо Ахметов чи Пінчук хочуть, щоб їхня індустрія розросталася, вони повинні давати ці гроші. А якщо не дають – значить не розуміють, що навкруги себе треба розбудувати громадянське суспільство, розвивати людей, які потім будуть їх возвеличувати.

Президент ставить золоті унітази. А за один такий унітаз він міг послати одного студента, який би вже повернувся назад і робив якусь поважну технічну роботу в Україні. Я зустрічаю в Америці найкращих програмістів, які вчилися в Україні, але не змогли тут отримати хорошої роботи, поїхали до Америки і там працюють.

- Ви згадали президента. Як він вам?

- Давайте говорити про всіх – хто з президентів що саме зробив для України.

Перший відділив Україну від Росії, але не зміг організувати навколо себе хороших економістів, які могли б керувати країною так, щоб вона стала економічно самостійною.

Кучма був трохи диктатором. Але він був такий, бо звик бути головою «Південмашу», де він диктував. Але йому треба подякувати за те, що врятував деякі технології (завод Антонова, Південмаш).

Ющенкові треба віддати шану за те, що поставив Україну на карту світу, бо до того часу з Україною все ж рахувалися як з ногою Росії. Але знову ж таки – він не зорганізував навколо себе людей. А ще, це моя особиста думка, він з Юлею (Тимошенко) піддався російським впливам. Що я маю на увазі? Біля Москви є 2 інститути, які займаються лише тим, що вивчають, як розбивати країни, що відійшли від СРСР. І всі непорозуміння між Юлею і Ющенком, я певен, не лише особисті, їх провокували інші люди з метою розбити країну.

- А Янукович?

- Його тяжко описати. Це людина, яка любить грати в шахи. Любить щораз міняти позиції. Він проросійсько налаштований. Це зрозуміло. Людина, яка хоче бути дуже багатим, не розуміє, що життя не вічне.

Проблема багатіїв в Україні така, що вони не розуміють психології, як бути багатим. Бути багатим означає розбудувати навколо себе індустрію, давати людям роботу і т. д., щоб люди були задоволені і підносили багатія вгору.

А для Януковича найважливіше особисте збагачення. Думаю, його рішення стосовно Європи частково продиктоване бажанням: краще бути великою рибою в малому ставку, ніж малою у великому морі, де він не буде нічим. Він поганий адміністратор і оточив себе такими ж поганими проросійськи налаштованими адміністраторами. Він буде будувати країну для себе.

- Ви, будучи в Америці, читаєте новини з України?

- Я ними закінчую свій день. Читаю з 12 ночі до 3 ранку, до 4-ї. Якщо новини позитивні – лягаю спокійно, а якщо негативні, то так хвилююся, що заснути тяжко. Я все це дуже переживаю, хоч я – громадянин Канади, живу і працюю в Америці все життя.

Я міг би мати подвійне канадсько-американське громадянство, але вважаю, що якщо ви прийняли одне громадянство, то вже залишайтеся громадянином тієї країни. Та все ж, я живу Україною, Україна для мене – найважливіша країна.

- Зі скількох років ви живете поза Україною?

- З 13 років. Зараз мені 83... 70 років не живу в Україні. Коли ми приїхали з батьками в Канаду, то завжди були певні, що повернемося. Мої батьки сиділи, так би мовити, майже завжди на клунках і все казали: «Вже незадовго вертаємось в Україну».

Кадоу я переступав поріг нашого дому, то батьки казали: «Це – наша Україна, тут тільки по-українськи говорять». Тому я навіть не міг спробувати, не міг говорити вдома якоюсь іншою мовою. Бо ми знали і англійську, і німецьку, і польську.

- Ви часто їздили в Україну до незалежності?

- Та ні, пам'ятаю один раз. У 1980 році мене запросили до Москви з доповіддю. Я прийняв запрошення, але разом з тим написав їм, що хочу приїхати і до Києва, і до Львова прочитати доповідь.

Мені відповіли одразу: «В Київ можливо, але точно ще не знаємо. До Львова, певно, вас не пустять». Вже потім у Москві після доповіді підійшов до мене якийсь молодий чоловік і каже: «Ми вислухали вашу доповідь, вона цікава і ми запрошуємо вас до Києва».

Коли я приїхав до Києва, то ще не мав відповіді зі Львова, але квиток мав. Тоді до мене підійшов студент, не представився і каже: «Вас у Львові чекають, але ви від мене цього не чули». І я поїхав. Щойно приїхав, як одразу біля поїзда мене зустріли двоє людей, сказали, що будуть мною опікуватися.

- Що це були за люди?

- Вони за мною слідували. Я був у Львові 3 дні. Вони приходили о 7 ранку, снідали зі мною і водили мене по Львову, я й хвилини не був без них. Але того дня вони мене завезли до готелю. Сказали: «Ви дуже втомлені, вам треба поспати, ми вас залишимо до 14-ї години, потім приїдемо і разом пообідаємо».

Я знав, що маю зробити – я завчасно списався з родиною. Вони мені сказали: візьмеш таксі, вдягнеш білу сорочку і сірі штани, щоб тебе не можна було впізнати серед інших, і приїдеш за такою-то адресою. Я одразу перевдягнувся і поїхав. До другої я повернувся.

- А доповіді у Львові так і не мали?

- Мав наступного дня. Але студентів туди не пустили, тільки професорів, мовляв, студенти дуже зайняті.

Зі студентами я бачився у Києві. Вони мене запросили в якийсь ресторан. Коли я там починав говорити про політичну ситуацію, на мою ногу ставала така важка нога, і я змінював тему.

Пізніше хлопечко, що ставав мені на ногу, взяв мою руку, поклав під стіл, і там ми намацали мікрофон.

До речі, тоді, у 80-му, мені пропонували працювати в Україні. Вечір перед відльотом. Чоловік, який мене запросив, запитав: «Вам не тьохкає серце за Україною? Ви б не хотіли тут залишитися? Ми вам створимо такі умови праці, яких ви в Америці ніколи не матимете, будете робити, що захочете, будете мати студентів, гроші на доследи».

А я відповів: «Тьохкає, але там на мене чекає робота».

«Українська правда».

■ Спеціально для «Бористену»

Повстанський рух на Луганщині 1921-1923 рр. Провокативні методи та спецзагони ВЧК

У березні 1921 року V Всеукраїнський з'їзд Рад, організований більшовиками, прийняв рішення щодо посилення боротьби з «бандитизмом», тобто, проти всіх своїх політичних супротивників, оголосивши це «государственной задачей первостепенной важности». У лютому 1921 року тодішній головнокомандуючий всіма збройними силами Російської республіки Л. Каменев у доповіді В. Леніну про стан боротьби з бандитизмом змушений був визнати, що «банди на території правобережної України мають характер місцевих організацій, які користуються підтримкою та співчуттям населення».

Сила банд коливається від 100-250 бійців і має загальну чисельність близько 2500 бійців». У липні 1921 року в офіційній доповідній записці того ж Каменева згадується 18 повстанських загонів лише в Донбасі, які об'єднували близько 1500 кіннотників та мали 19 кулеметів.

На момент цих подій повітові надзвичайні комісії (далі - ЧК) в Україні були ліквідовані через відсутність відповідної кількості працівників. Їхнє місце зайняли так звані політбюро, які входили на автономних правах до міліції. Повітові ЧК були збережені тільки в небагатьох особливо важливих центрах Донбасу, наприклад, у Маріуполі. Керівництво таких комісій було завжди відоме працівникам, яких скеровували з досить високих посад в апараті «губчека». Про це красномовно свідчать шифровки, які органи ВЧК надавали своїм низовим каральним структурам: «Як встановлено, контрреволюційні організації та угруповання добре обізнані про те, що ВЧК даного часу вимушене на, так би мовити, деяку пасивність. Про те, що таке становище тимчасове, знає кожен з нас... Переконані, що ілюзії наших ворогів, які припускають думку про капі-

туляцію радянської влади, швидко розвіються, а веселі усмішки на їхніх обличчях зміняться на гримасу жаху і дикого тваринного страху перед лицем всеперемагаючої стратегії комунізму».

Не розраховуючи на місцеві кадри з Росії, для безпосереднього керівництва оперативною діяльністю органів держполітуправління у Правобережній Україні був призначений російський більшовик В. Євдокимов. Сотні чекістів із різних губерній Росії були відряжені в Україну. Серед них – відповідальний працівник Брянської ЧК Д. Медведєв, який був призначений головою Старобельської ЧК.

Разом з посиленням каральної системи та безжалюного терору, V Всеукраїнський з'їзд проголосив амністію всім «бандитам», які бажають припинити боротьбу.

Амністія діяла до 15 червня, а потім її дію продовжили ще на місяць. Згідно з офіційними даними, амністією скористалося приблизно 10000 повстанців, що свідчить про масштаб повстанського руху на Правобережній Україні. З-поміж тих, хто зголосився скласти зброю, були керівники штабу Махно-Зверєв, Полєно, Вдовіченко. Проти останнього чекісти використали брудний та відверто провокативний метод. Важко пораненого, його скерував Махно на лікування до Новоспасовки. Там, у непритомному стані Вдовіченка захопили в полон. Піддавши страшним тортурам та моральному тиску, чекісти примусили його підписати заяву про перехід до більшовиків та звернення до повстанців щодо припинення збройної боротьби.

Подібні методи нащадки чекістів ви-

користуватимуть у боротьбі проти повстанців на Західній Україні у 40-50-х роках.

Частина повстанців, під загрозою розстрілу, перейшли на сторону влади. ЧК тоді вирішило використати їх, аби деморалізувати повстанців зсередени: одних відправили до повстанців, інших – розстріляли їхніми колишніми бойовими побратимами. Ця поразкова пропаганда поєднувалась з жорстокими репресіями проти поранених повстанців та їхніх родин. У випадку, коли знаходили пораненого повстанця, карали не тільки його, а й родину, в якій він переховувався.

Провокації, терор та розстріли заручників стали нормою роботи чекістів.

Основним моментом у боротьбі проти повстанців було просунення чекістів та завербованих колишніх повстанців до діючих загонів з метою ліквідації керівництва та морального занепаду усереднені загони.

У липні 1921 року Медведєв, який вже тоді був начальником Старобельської ЧК, отримав інформацію про наявність у районі великого повстанського загону у кількості шабель. Загін вів себе доволі пасивно, діяв, здебільшого, з метою захоплення провізії. Це свідчило про те, що загін не мав міцного керівництва. Медведєв, уникаючи прямого зіткнення з загonom, вирішив деморалізувати загін зсередини шляхом просунення туди завербованої ним людини, колишнього штабскапітана царської армії на псевдо Басня.

Спираючись на колишніх повстанців, завербованих та по-

вернутих ним у загін, чекістам за чотири доби вдалось ліквідувати керівників загону, а самих повстанців, кількістю 350 шабель, переконати в необхідності добровільного зголошення Советам.

Приблизно за такою ж схемою чекісти ліквідували загін Огнева. Цей загін мав характерну деталь: після кожної операції його учасники розходились по домівках та лісах, очікуючи наказів командира. Цим і скористався Медведєв.

Загін, у складі близько сотні багнетів, застали зненацька біля хутора Семікозова у момент їхнього збору. Місце і дату Медведєв знав заздалегідь, позаяк за допомогою колишніх завербованих повстанців сам їх і вказав.

Але найбільш характерною та показовою операцією чекістів, з використанням псевдоповстанських загонів, стала операція з ліквідації повстанського командира Івана Блохи, загін якого базувався у селі Баранівка Біловодського району. Невелике формування чисельністю близько 50 шабель відрізнялось високою активністю та провело менш ніж за місяць десяток успішних операцій. Про перебіг подій під час проведення чекістсько-військової операції збереглися мемуарні свідчення учасника тих подій, командира 14-го стрілецького полку 2-ої Донської дивізії.

22 червня 1921 року чекісти захопили у полон одного повстанця із загону Блохи. Під час допиту повстанець розповів, що штаб загону разом з командиром Іваном Блохою переховується в очереті біля села Баранівка.

Та, не знаючи місцевості і проходів, військові самостійно не наважились на проведення операції з ліквідації повстанського штабу. У цей час на допомогу військовим прибув окремий загін ВЧК зі Старобельська. З огляду на те, що загін ВЧК не був відомий мешканцям села Баранівка, які підтримували та співчували повстанцям, вирішили видати чекістів за повстанський загін. Поширивши з-поміж мешканців села інформацію щодо роззброєння та захоплення у полон частини ЧА новоприбулим псевдоповстанським загonom, чекісти вирішили таким чином витягнути з очерету повстанців.

«24-25 червня загін ВЧК, видавши себе за бандитів, з'явився у селі Баранівка та після короткого бою заарештував на очах у місцевого населення загін контррозвідників мого полку, чим викликав велику радість місцевого населення. Відразу ж командир загону псевдобандитів на контррозвідників пішли скарги місцевого населення. В одного селянина взяли бика, в іншого – коней, у третього – барана та корову. Скаржились на те, що комуністи їх зовсім пограбували, відібравши останній хліб. Вони стали бити заарештованих, плювати їм в обличчя, кидати каміння, вигукуючи «Вот вам, сволочи-комуністи разверстка», – писав у своїй доповідній командир ЧА. Яскрава картина «народної любові» до червоних визволителів та їхня поведінка стосовно місцевого населення.

Після суду мешканців села над полоненими червоноармійцями старший загону ВЧК, який видавав себе та своїх людей за повстанців, роздягнув червоноармійців, провів їх селом, аби мешканці переконались, що діють справжні повстанці і закрили їх у хліву, випустивши заарештованого полоненого повстанця. Запевнивши його, що в селі діє невідомий йому повстанський відділ, чекісти дали повстанцеві команду привести до них на перемовини щодо спільних дій отамана Блохи разом із повстанським штабом.

Переконаний в «істинності» повстанців, Іван Блоха разом зі своїми 20-ма оплічниками прийшов у приміщення виконкому, де знаходився штаб ВЧК, і відрекомендувався місцевим командиром повстанських військ. Ввечері того ж дня мав відбутись суд над полоненими червоноармійцями. В той час, коли для штабу Блохи подали коней для того, щоб їхати на псевдосуд, Івана Блоху вбив командир загону ВЧК, а псевдоповстанці розправились з керівниками повстанського штабу. Двом повстанцям вдалось утекти. Все це побачили мешканці села, які зрозуміли свою помилку, але вдіяти вже нічого не могли.

«Після ліквідації штабу Блохи контррозвідники мого полку були звільнені з-під варті, після чого разом з загonom ВЧК були розстріляні кілька десятків мешканців села, які проявили себе як люди, які співчують повстанцям. 26 червня контррозвідники повернулися до свого полку.

Начальник загону ВЧК вручив подяку мені, товаришу Баклушинському та всім червоноармійцям, які брали участь у проведенні операції», – зазначив у своїй доповідній командир полку.

Методи, які застосовували чекісти у боротьбі проти повстанців на Луганщині у 20-х роках, вони перенесли і в Карпатські гори, використовуючи вже в боротьбі з загонами УПА у 40-50-х роках.

28 листопада 1921 року колегія Донгубчека нагородила голову Старобельського ЧК Медведєва золотим годинником «за умелую и усиленную борьбу с бандитизмом в Старобельском уезде». Це була перша нагорода на довгому кривавому чекістському шляху Д. Медведєва. Через 20 років Медведєв у лісах Рівненщини знову використовував той досвід провокацій та створення псевдозагонів, який він здобув на Луганщині, але вже у боротьбі з загонами УПА.

Могила отамана Блохи, не зважаючи на 80-річне комуністичне панування, доглядається мешканцями села Баранівка. Людська пам'ять міцно закарбувала імена своїх героїв.

Дмитро СНЕГИРЬОВ
(м. Луганськ).

В.СОСЮРЧЕНКО, 1960

ВЖЕ ЗДОБУВАЄ АФРИКА СВОБОДУ

*Вже здобуває Африка свободу,
Стають тепер людьми відсталі племена.*

*А ти не хочеш волі, мій народе.
Чи, мрієш, з неба упаде вона?*

*Ні, з неба не упаде. Свободу
здобувають*

*У безперервній впертій боротьбі
Араби й негри кайдани ламають,
Народе мій, чи не пора й тобі?*

*Борюся ж ти колись. Мав наміри
ясні*

*І мав тоді прекрасні ідеали,
Та знов на гріх довірився Москві
І знов тебе, як перше, обікрали.*

*Братерство й рівність вабили тебе,
Земля і воля на своїй землі:
Та давсь ти обдурити себе
Все проміння на бога у Кремлі.*

*Тебе єжовщина косила, мов чума,
Возив тебе ночами „чорний ворон“,
Загачена тобою Коліма,
Голодна смерть забрала міліони.*

*Знесилив ти, зневірився украї,
Повірив ти, що горю не зарадиш
І став покійно славити цей край,
А щоб не вмерти, кукурудзу крадеш.*

*Ще більш, ніж при царях,
принижують тебе
І топлять гідність у багні обмови,
І перестав ти поважатись себе,
І став соромитись своєї мови.*

*І став чужим ти на своїй землі,
Тебе не стало навіть ображати,
Як батько Сталін мріяв у Кремлі
В Сибір усю Україну зіслати.*

*Покійно ти на вибори ідеши
Чого? – себе не запитаєш,
В день конституції горілку п'єш
І більш ніяких прав не маєш.*

*А здобуває ж Африка свободу,
Стають людьми відсталі племена,
Борись і ти за волю, мій народе,
Бо з неба не упаде вона.*

• Сто рядків про книгу

Микола ДУПЛЯК (США)
ВІД СЛОВА ДО СЕРЦЯ,
ВІД СЕРЦЯ - ДО СЛОВА

Саме під такою назвою на книжковому ринку появилася офсетним друком маленька за кількістю сторінок, однак, дуже глибока та важлива й актуальна за змістом книжечка авторства перекладача та письменника проф. Андрія Содомори (Львів, Літопис, 2012. – 52 ст.).

Читач помиляється, якщо вважає, що таку книжечку можна прочитати, як цікаву новелу, за один вечір. У цій науковій розвідці кожне слово продумане, кожна думка глибокого змісту. Автор ділиться своїми роздумами над словом, його вагою в житті людини, а в житті української людини зокрема. Він зосереджується на одвічному зв'язку, що нині слабне – на зв'язку слова з серцем, серця – з природою і землею рідного краю та землею взагалі і доходить до висновку, що цей зв'язок нині слабне. На канві роздумів – постаті античні та нової європейської культури. Саме тому книжка не читається “душком”, її треба читати дуже уважно, бо ж автор вклав у неї багато знання, спостережень із життя, фактів і висновків. У ній античні елементи поєднуються з сучасними, з наявним станом української мови в Україні. Книжка розрахована на пересічного інтелектуального читача в Україні та в діаспорі. Вона – не для всіх.

Щоб зрозуміти і зміст цієї книжечки, і задум її автора, читач мусить читати її уважно, зосереджувати свої думки над прочитаним добірним словом. У цьому він знайде духовну насолоду та зрозуміє глибину авторського задуму. Ніхто не пожаліє, що уважно прочитав роздуми Содомори, бо вони спонукають його дбайливіше користуватись рідним словом і краще висловлювати свої думки; спонукають обережніше спілкуватися своїм рідним словом, збільшувати чутливість до нього, збагачувати культуру мовця. Саме в тому важливість цієї публікації та очевидна інтелектуальна користь від прочитаного.

Як пише А. Содомора, “думка повинна бути висловлена не лише зрозуміло, правильно, але й солодко”. Говорячи про мову як “душу народу”, – пише автор, мимоволі долаємося до тих, хто мову вважає високою даністю, – адже душею, ще античні стверджували, що “ми споріднені з богами”.

Досконалення рідної мови – важливе духовне завдання кожного, хто шанує себе, хто має дані на те, щоб звати себе освіченою людиною. Людина все вчиться – або збагачує свою мову, або збіднює її своїм легковаженням. Деколи доводиться чути від новоприбулих з України емігрантів: – “Так мене навчила радянська школа і так має бути. Від тих, хто виїхав з України під час війни, в мене нема потреби вчитися”. Від кожного можна почути. До думки кожного можна прислухатися. Людина, що обмежує себе знанням набутих у радянській школі, не ставить до нього критично, – така людина обмежена, носієм українського слова в чужомовному світі довго не залишиться...

А. Содомора уточнює: не часи (час – Божий дар), а ми змінюємося і позначаємо

дому, в якій живемо, то світлим, то темними барвами – характером звичаїв, якими керуємося в житті, чи їх відсутність. Автор – не лише знавець античного світу, перекладач. Минуле дозволяє йому, сучасному мислителю, розуміти й бачити сучасну дійсність. Він спостерігає суспільні зміни в Україні, шкідливі для розвитку української мови, в тому її рідного слова. Наша пісня – пише він, йде у небуття (село вечорами – німе, неписане), радше змінюється, тяжіє до міста; більше у ній “максимального потужного звуку”, менше – серця. Переривається такий інтенсивний коліс, інтимний діалог людини з природою, з Космосом – підсумовує автор.

Содомора стверджує, що сучасний прагматичний світ не вельми плекає поезію, загальнопочуттєвість у слові: головне для нього – “розуміння”, “інформація”, “комунікація”. Годі й уявити собі, як сприйняв би поет Горацій жагу споживацького суспільства – найрізноманітніші “шоу” (уже й “шоуманія” опановує нашого сучасника), потужну індустрію розваг, масову культуру, спрямовану на “легкодушне”, “загальнорозуміле” сприймання.

На думку А. Содомори, слово перестав бути фактором поступу, втрачає свою основу – людинотворчу функцію. Він говорить про те, що стосується не зору, а слуху. Те, що бачить око, що є очевидним, те й болить нам скажімо – що архітектура української церкви втрачає національні форми. Однак, “архітектура” мови майже залишається поза увагою, бо це – значно важче. А слух – безпосередня дорога до серця, – підкреслює автор. Дзеркало душі окремої людини, як і окремого народу, – не лише очі, але й голос. Домінування “о” у звуковому образі української мови – незаперечне. Українське “и” у того, хто розмовляє російською мовою, – вперто хилитиметься до “і” (мельник, півовар і т.д.).

Автор відмічає, що сьогодні в Україні рідко чуємо прикметник “гарний”. Замість нього – “красивий”: вчимося “красиво” говорити, “красиво” танцювати, “красиво” вдягатися; навіть голос – “красивий”. На думку вченого це тому, що у шані й попиті нині здебільшого зовнішній блиск, душевний ж якості наче й поза увагою залишаються. У поетичній мові Івана Франка прикметник “гарний” (окрім похідних) виступає 379 разів, “гарно” – 111 разів, “красивий” і “красиво” – по одному разу. У Шевченка такого прикметника зовсім немає.

Не без докору своїм землякам автор говорить про незвичні для нашого слуху, властиві англійській фразі інтонації тих, “хто, хай навіть коротко, побував у далекому краї. Є – неприємне, кривде для мовного образу забруднення, внесення того, що дисонує з його визначальними рисами. Такий стан шкідливий для розвитку нашої мови. Як пише Ліна Костенко, нації вмирають не раптово, не від

інфаркту, а поетапно, втрачаючи свою мову.

Кртаючи Володимира Сосюру за те, що в вірші “Любіть Україну” він, мовляв, “не бачить індустріалізованої, радянської України”, критики приховували справжню причину свого гніву: автор пов’язував любов до України з любов’ю до української мови; мову ж – із серцем. Однак, найбільше розлютили шовіністичну партійну номенклатуру такі рядки В. Сосюри:

“Не можна любити народів
других,
Коли Ти не любиш Вкраїну”.

На думку Содомори, головна біда в сучасній Україні, – не увага до мови. Свою думку автор підтверджує багатьма прикладами. Він відмічує, що гарним орієнтиром в наявній українській мовній ситуації є актуальні й досі настанови Б. Антоновича-Давидовича, а з діаспорних авторів – С. Караванського. Він звертає особливу увагу на ті мовні процеси, що ведуть до винароднення (денационалізації) мови, до її деформації, тобто спотворення.

Все змінюється (пише Содомора): і речі, і побут, і слова. Знакає, наприклад, не тільки слово “хата”, а й ціле буття, пов’язане з рушниками, писанками, родинними стосунками, святами, запахами, звуками, горіщем, забутими речами... Він відмічує, що відходить покоління, в чий мові не було “перевертнів і монстрів”, чия мова ще не була розводнена безліччю потрібних і непотрібних запозичень, що несумісні з атмосферою чогось найріднішого – переносять нас у чужий світ, чия мова ще пахла землею, наслідувала її природні ритми...

Ознаками винароднення мови позначена також лексика, і найвідчутніше – на тому її пласті, що пов’язаний зі світом дитини. Найвідчутнішою шкодою є фактична втрата дієслівного заклику. Без неї, тієї дієслівної форми, немає і нашої пісні – козацької, стрілецької, повстанської, загалом народної пісні: “Роздумімо, браття, вогонь завзяття”. Замість місткого, освяченого пісенною традицією заклику – незграбні, прикри для вуха й для душі конструкції: “Давайте ми не будемо говорити про це...” (замість: “Не говорімо про це”). Нам кажуть, що мова розвивається, змінюється, – ні, це не стежка розвитку, це – манівець... Такий висновок автор підтверджує багатьма прикладами.

Боляче вражає відсутність кличного відмінка, наприклад: “Привіт, школа!” Слівучість мови залежить від подвоєння приголосних, напр. “Равенна”. Тепер і це слово почали писати з одним “н”. З одним “н” у нових виданнях пишуть “беладона”, “бароко”. У світі, де гору беруть матеріальні цінності, слово – рідне слово – потребує особливої уваги... – підкреслює автор.

Плекання мови – це насамперед боротьба з бур’яном. Бур’ян заглушує рослини, саме заглушує. Хіба такі закінчення як “два героя”, “три друга”, “чотири президента”, “два мільйона”, “буханка хлібу”, “кінотеатр імені Довженко” і т.п. не свідчать про загрозу втрати слуху до своєї мови? – питає автор. Свої мудрі роздуми про наявний стан української мови в Україні Содомора кінчає закликом до боротьби зі злом. “Цей рух проти хвиль, до свого кореня, до себе, до рідного слова, до гармонії розуму й серця, і є поступом, – а не поспіхом, що веде в нікуди...”

• Наші інтерв’ю

Валентин БЕРДТ:
«Разом із легким читвом читач прагне
творів, які б допомагали йому жити,
надихали, радили, підтримували»

Мешкає в Харкові, за фахом – журналіст. В літературі дебютував збіркою верлібрів. Попри свою зайнятість, пан Валентин погодився розказати нашому виданню про власний шлях у літературу, кумедних (і не тільки) героїв своїх книг та шляхи розвитку сучасної української літератури.

– Цікаві переходи: журналістика – поезія – проза – дитяча проза... Здається, що кожного разу Ви починаєте писати нову главу в своєму житті. Або й книгу. З чим це пов’язане?

– Скоріше це не переходи, а розгалуження шляхів самовираження, якими я мандрую час від часу. Та найдовші, безперервні подорожі тривають дорогами журналістики, бо кожен день розпочинається з газетярських клопотів і ними закінчується. Взагалі, усі шляхи творчості так тісно переплітаються, що важко визначитися, що з чого витікає. Напевне, це є суб’єктивний стан душі, коли водночас відчуваєш себе дитиною, поетом, прозаїком, журналістом, художником, композитором... Гадаю, що він притаманний багатьом романтичним, неспокійним натурам. А журналістика – це прекрасна нагода завжди бути у гущі життя, щодня мати нові знайомства, зустрічі, бесіди.

– Чому вирішили писати під псевдонімом? А як журналіст Ви працюєте під власним прізвищем. З чим це пов’язано?

– З першою дитячою книгою «Марципан Пломбирович». Над нею ми працювали разом з донькою Яною. Звісно, про публікації й решту формальностей, якими неминуче доводиться перейматися, в разі підготовки тексту до друку, ми не думали. Та трапилося саме те, на що менше сподівалися: повість-казку взяла до роботи у Львівському «Видавництві Старого Лева». Звісно, цьому факту передував збіг низки обставин та добра воля мовознавця й видавця Анатолія Івченка і директора «Видавництва Старого Лева» Мар’яни Савки.

І от, коли постало питання про авторство, донька запропонувала псевдонім, мовляв, якщо й потрапить книга до когонебудь із вчителів чи шкільних друзів, то ніхто не довідається «правду» про авторів. Вона соромилась. Так, в результаті скорочення нашого прізвища на дві літери, народився простий і зовсім прозорий псевдонім Бердт. Ховалися ми за ним недовго. Інтерв’ю з донькою в телевізійному випуску новин звело нашу конспірацію нанівець, принаймні, в масштабах школи.

– Як коментували колеги-журналісти ваші походи на Парнас?

– Мені найімовірно поталанило з виданням, тобто з редакцією Всеукраїнської транспортної газети «Магістраль», в складі якої я працюю. Оскільки мої дорогі колеги – вельми творчі люди: багато хто

з них є автором кількох прозових, публіцистичних, поетичних книг. Отже, мої походи на Парнас їх щиро потішили.

– Першу книгу для дітей «Марципан Пломбирович» ви написали у співавторстві з донькою. Персонаж казки-повісті божемський кіт Марципан має прототип?

– Так, цей кіт і понині сибаритствує, розкошує в нашій квартирі, як і належить співавтору автобіографічної книги, літературній знаменитості. Він, навіть, має власну печатку-автограф: факсимільний відбиток котячої лапи з надписом «Щиро, Марципан Пломбирович». Ми її виготовили напередодні презентації книги на Львівському форумі видавців восени 2008 року. Оскільки Марципан, як співавтор, не зміг бути присутнім на події. Як для kota, то це була занадто довга й виснажлива поїздка. Через те він уповноважив Яну дарувати його особисті автографи. Безумовно, діти, які купували книгу на форумі, були в захваті від такої несподіванки, бо окрім автографа, на останній сторінці тексту була надрукована фотографія Марципана з коротеньким поясненням, як з’явився на світ книга, написана у дві руки й чотири лапи.

– Здається, писали б про котів і далі, бо пухнастики – улюблені персонажі і в дітей, і в дорослих. Здається, подальший успіх забезпечено. А Ви різко змінюєте напрям і пишете про підлітків з проблемами. Чому?

– Книга справді мала успіх у маленьких читачів. Однією з найвищих нагород для мене стала інформація про те, що серед учнів Соначньої школи Херсонської міськради тривав конкурс “Велика читачка пригода” для учнів 5 – 8 класів. Переможцем став учень 6 класу Журавка Олег. З конкурсною роботою «Кросворд за змістом казки В. і Я. Бердт “Марципан Пломбирович”». А школярка Катерина Миськова з Вінниці написала твір за «Марципаном» і перемогла в щорічному обласному конкурсі «Найкращий відгук на дитячу прозу», який організує видавництво «Грані-Т»...

Ми вже обговорювали сюжет другої частини «Марципана». Та так, за обговоренням, і не помітили, як донька подорослішала й проблеми котячих буднів самі собою відійшли на другий план. Все частіше, щовечора після школи темами наших розмов стало обговорення вчинків (хороших і не зовсім) її однокласників. За героїв ми раділи, а грішникам співчували й намагалися допомогти розібратися в перших прикрошах, пов’язаних зі зрадою друга, тощо. Ось чому майбутня (на той час) книга для підлітків виявилася більш актуальною й привабливою в творчому плані. В якусь мить я збагнув, що твір уже готовий, залишалось тільки набрати текст на комп’ютері.

– Цього року, як член журі Ви працювали і з Міжнародним літературним конкурсом «Коронація слова», і з Всеукраїнською літературною премією ім. Олександри Кравченко. Які Ваші враження? Чи відчувалася різниця у рівні поданих робіт?

– Враження багаті, бо художня палітра творів була вельми барвистою. Справді, особливої, як то кажуть, вражаючої різниці в художньому рівні поданих до розгляду творів не помітив. Але ж таки у «Коронаційному» фіналі було чимало доволі майстерно написаних творів.

– А яка, в основному, тематика творів?

– Переважають фентезі, містика, казка, детектив. На жаль, мало текстів про сьогодення. Невже воно таке безбарвне, вузьке, просте й примітивне, що не варте уваги письменників? Певен, що разом з легким читвом, читач прагне творів, які б допомагали йому жити, надихали, радили, підтримували. Авжеж, вони є, але замало.

– Як вважаєте, про що це свідчить?

– Напевне, авторам цікавіше й легше заглиблюватися у власні світи, які існують за особисто вигаданими правилами й законами, ніж спостерігати життя за вікном. Це тема доброї дисертації... Те, про що пишуть автори, ще не значить, що цього прагнуть читачі. Хоча, як відомо, попит породжує пропозицію, але є й виняток з ринкових правил: іноді хороша пропозиція перекреслює усі ринкові догми.

– Ваші поради літераторам-початківцям.

– Важко поради, щось дієве та оригінальне, оскільки себе вважаю невірним, вічним початківцем. Річ у тім, що «на письменника» ніде не вчать. Так було завжди. Найкращий радник й до кого варто прислухатися – власна потреба в роботі зі словом. Коли є бажання – пишіть і ні на кого не озирайтесь. Менше прислухайтеся до порад літературних корифеїв. Авжеж, вони цінні, але найцінніший – власний досвід, без якого не буває майстра. В перерві між творчістю читайте хороші книги. Моя думка така, що початківець, який має талант і витримку до наполегливої праці, обов’язково виросте в майстра.

Розмовляла Еліна ЗАРЖИЦЬКА.

Галина П. ЄВСЄЄВА,
завідувач кафедри українознавства ДВНЗ ПДАБА.

«Ще не вмерла України ні слава, ні воля!»

(гімн України визнаний найкращим)

Доля багатьох патріотичних пісень подібна до долі Українського народу. Завжди, коли народ оживав, - оживали й воскресали і його пісні. Коли Український народ гнітили неволя, духовне рабство, замовкала на той час й народна душа, хоча ніколи вона й не завмирала. Дуже багато різноманітних патріотичних пісень продовжували існувати нелегально, завжди вселяючи у серця Українців віру в краще майбутнє.

Павло Чубинський
автор слів гімну

Пісня - душа народу, національні гімни - найвищий вияв його волелюбних прагнень, духовно-патріотичних устремлень. Втративши свою державність, Україна кілька століть не мала і свого національного гімну, його заступали патріотичні пісні, часто регіонального характеру, що не охоплювали долі всього народу, розмежованого кордонами австро-угорської та російської імперії.

Яскравим виявом патріотично-національних почуттів українців єдиної нашої землі стала поява вірша поета і етнографа Павла Чубинського «Ще не вмерла України». Жодному іншому творові української літератури не судилося така велична і трагічна доля. Велична, бо в ньому втілена споконвічна мрія народу стати суверенним, здобути волю, виражена незламна віра у відродження України. Трагічна, бо понад століття пісню-гімн переслідували, забороняли, вбивали, але - не вбили. Створення українського гімну бере початок з осені 1862 року.

Приводом згадати ці давні події стала нещодавня подія міжнародного рівня. 30 вересня цього року Центр усевітньої спадщини ЮНЕСКО визнав гімн України кращим у світі. Про це повідомляє Інтерфакс-Україна з посиланням на Центр новин ООН [http://www.un.org/russian/news/]. У рейтингу брали участь національні гімни 193 країн світу. Гімн України отримав перше місце в загальному рейтингу. При цьому в розрахунок бралися чотири показники. За двома з них український гімн отримав найвищий бал. Це благозвучність, гармонійне поєднання музичної і текстуральної частин. Високий бал також був виставлений за оригінальність музичного рішення і цілісність твору та змістовність тексту.

(10-е).

Україна виявилася єдиною європейською країною в першій п'ятірці, а в цілому в першу десятку кращих національних гімнів світу ввійшли гімни Нової Зеландії (2-е місце), Південної Африки (3-е), Австралії (4-е), США (5-е), Канади (6-е), Сполученого Королівства Великої Британії і Ірландії (7-е), Іспанії (8-е), Франції (9-е) і Японії

Але зовсім недавно тільки один рядок з пісні Державного Гімну України, прості слова, які дали назву цьому віршеві українського поета Павла Чубинського, протягом більше 150 років викликали неабиякий страх у декількох режимів: польського-шляхетського, царського, румунсько-боярського. Ще у недалекому минулому, за те, що виконували цю пісню, за поширення її тексту можна було тяжко поплатитися. На батьківщині Павла Чубинського згаданий вірш був категорично заборонений, його не публікували жодні видання. І лише наприкінці 1989 р. над поновленою могилою Павла Чубинського, на Книшевому кладовищі в місті Бориспіль, згадана пісня, воскресла із мертвих, та знову полилася у рідному краї цього поета у виконанні народного хору під диригуванням Леопольда Яценка. Цю яскраву пісню підхопив численний натовп тих, хто прийшов уклонитися пам'яті вірного сина своєї Батьківщини.

Ще один раз на широкому громадському зібранні ця пісня прозвучала 9 березня 1990 року біля пам'ятника Тарасу Шевченку. Виконав її Кубанський народний хор під диригуванням В. Захарченка, отримавши в цей день високу Державну премію Української РСР імені Тараса Григоровича Шевченка.

Вперше під яскраве українське небо ця пісня злетіла з Галичини. В четвертому номері часопису «Мета», який вийшов у грудні 1863-го року, текст вірша «Ще не вмерла України» побачив великий світ разом з віршами Кобзаря. Через журнал «Мета» вірш П. Чубинського набув неабиякої популярності серед галицької молоді. Через декілька років він був покладений на музику [5].

Сьогодні вже важко докладно з'ясувати, які саме чинники в цьому зумовили причину озвучення тексту. Але є деякі факти, що спонукали народження музики для цих слів, все ж таки варто навести. В 1864 році новостворений у Львові український центр готував до постановки на сцені написану українською мовою «комедію-оперу» письменника Кароля Гейнча (1820-1860 рр.), яка називалася «Поворот запорожців з Трапезунда» (опублікована 1842 року в Києві) [2]. На той час, до цієї вистави, що тоді була поставлена під назвою «Запорожці», композитор і написав музику до існуючих там слів: «Ще не вмерло Запорожжя». Слова ці, це - не що інше, як перероблені слова вірша Павла Чубинського, котрий з цієї вистави розпочав своє нове життя в музичному супроводі, котрий написаний отцем

Михайло Вербицький автор
музики і гімну

Вербицьким (1815-1870) - талановитим композитором, одним з організаторів духовного і культурного життя на Західній Україні [1]. Будучи студентом богослов'я у Перемишлі, а згодом у Львові, Вербицький навчався співу у Віденського композитора і диригента Алоїза Нанке. Музичну композицію опанував під керівництвом композитора Льоранца. Якийсь час був диригентом хору. Налігав до так званої «перемишльської школи» композиторів, яка заклала основи музичного життя в Галичині. Він автор багатьох музичних творів на народні мелодії, полонезів, вальсів, збірника п'єс для гітари, симфонічних творів - увертюри до драматичних вистав, солоспівів та хорів. Вербицький дав музичне життя поетичним творам Юрія Федьковича, Івана Гушалевича та ін. Але найбільшу популярність принесла Вербицькому героїко-патетична музика до вірша Чубинського «Ще не вмерла України» - спочатку для солоспіву, а згодом для хору і оркестру. До сьогодні зберігся автограф першої редакції музики до «Ще не вмерла України» - солоспів у супроводі гітари (відділ рукописів Наукової бібліотеки імені В. Стефаніка АН УРСР, м. Львів).

У 1917—1920 рр. «Ще не вмерла України» як єдиний державний гімн законодавче не був затверджений, використовувалися й інші гімни. 1939-го року «Ще не вмерла Україна» затверджений гімном Карпатської України.

За радянських часів, коли було вирішено створити окремий гімн для кожної республіки в складі Радянського Союзу, вірш «Ще не вмерла України» відкинутий як

варіант, щоб не викликати сепаратистські настрої серед українців. Потрібен був текст, у якому б стверджувалося, що Україна — держава, що входить до складу СРСР, що вона там «Між рівними рівна, між вільними вільна» та обов'язково повинна була висвітлена комуністична партія, яка веде Україну до комунізму. Це завдання виконав Павло Тичина. Його варіант «Живи, Україно, прекрасна і сильна» став державним гімном Української РСР у період з 1949 до 1991 рр. Композитор Антон Лебединець створив музику для нього []. Але цей гімн так ніколи й не мав популярності. Майже на всіх офіційних зборах лунав гімн СРСР, а не Української РСР.

За роки незалежності вперше 15 січня 1992 р. музичну редакцію Державного гімну затвердила Верховна Рада України, що знайшло своє відображення у Конституції України. Тільки 6 березня 2003-го ВР України ухвалила Закон «Про Державний гімн України», котрий запропонував президент Леонід Кучма. Законопроект пропонувався затвердити як Державний гімн Національний гімн на музику Михайла Вербицького зі словами першого куплета і приспіву пісні Павла Чубинського «Ще не вмерла України».

Цей закон підтримали 334 народних депутати, проти висловилися 46 з 433, що зареєструвалися для голосування. Не брали участі в голосуванні фракції Соцпартії і Компартії. З прийняттям цього закону Стаття 20 Конституції України набула завершеного вигляду. Національний гімн на музику М. Вербицького отримав слова, віднині затверджені законом.

Державний Гімн України (до 6 березня 2003 року)
Ще не вмерла України ні слава, ні воля.
Ще нам, браття українці, усміхнеться доля.
Згинуть наші вороженьки, як роса на сонці,

Запанує і ми, браття, у своїй сторонці.
Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.
Станем, браття, в бій кривавий від Сяну до Дону,
В ріднім краю панувати не дамо нікому;
Чорне море ще всміхнеться, дід Дніпро зрадіє,
Ще у нашій Україні доленька настіє.
Душу, тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.
А завзяття, праця щира свого ще докаже,
Ще ся волі в Україні піснь гучна розляже,
За Карпати відоб'ється, згомонтить степами,
України слава стане поміж ворогами.
Душу, тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.
слова — П. Чубинський (виправлені Вербицьким)
музика — М.Вербицький

У Законі «Про Державний гімн України» говориться: «Стаття 1. Державним Гімном України є національний гімн на музику М. Вербицького зі словами першого куплету та приспіву твору П. Чубинського в такій редакції:

«Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запанує і ми, браття, у своїй сторонці.
Приспів:
Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду».

Стаття 2. Встановити, що урочисті заходи загальнодержавного значення розпочинаються і закінчуються виконанням Державного Гімну України. Музичне виконання Державного Гімну України здійснюється під час проведення офіційних державних церемоній та інших заходів.

Стаття 3. Наруга над Державним Гімном України тягне за собою відповідальність, передбачену законом.

Стаття 4. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування. м. Київ, 6 березня 2003 року. Президент України Л.КУЧМА» [4].

Приємно спостерігати, коли весь люд український співає гімн своєї держави, як це робиться у всіх світових державах. Але у нас поки що це можливо лишень на футбольних матчах (згадаймо нещодавній футбольний матч у Львові Україна – Сан-Маріно чи Україна – Англія у Києві). Тож сподіватимемося, що молодь буде знати гімн своєї країни, пишатиметься ним.

ВИКОРИСТАНИ ДЖЕРЕЛА:

1. Вербицький М. Митці України. Енциклопедичний довідник. — К.: Українська енциклопедія, 1992. — С. 36.
2. Кароль Гейч [Текст] / Режим доступу http://www.ukrlit.vn.ua/info/dovidnik/64.html
3. Лебединець А. Біографія Режим доступу / http://www.pisni.org.ua/persons/1241.html
4. Про Державний Гімн України. Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2003. — № 24. — С. 163.
5. Українська музична література від найдавніших часів до першої половини ХХ століття: Навчальний посібник. У трьох частинах. Ч.2. Кн.1 / Авторський колектив під керівництвом Л.Яросевич. - Тернопіль, 2002. — 342с.

Слова гімну на постаменті Державного прапора України, встановленого у Змієві на честь 20-ї річниці Незалежності

• 3 майбутньої книги «Діаспора пам'ятає»

Це реальна історія, почута мною від Уляни Слинько (вже нині покійної). Вона пережила маленькою дівчинкою, сирітство, голод, холод, вигнання і, пізніше - остербайтерство. Тому присвячую це оповідання всім стражденним українкам - дітям цього надзвичайно страшного часу.

Оксана МАКОВЕЦЬ, НСПУ, Сіффорд, США.

Новела II. РОЗПОВІДЬ СТАРОЇ ЖІНКИ

1. "ГОРЕЧКО ТІЙ ЧАЙЦІ..."

Тихо наспівує стара жінка, яка живе разом із родиною доньки в американському штаті Нью-Джерсі, бо не могла б жити сама. Тут ще й церква недалеко, куди всією дружною сім'єю їздять щонеділі. Вона вже давно не молода, але й досі видніються гарні риси на зморщеному лиці, ще енергійні рухи рук та непомітні пам'ять. Вона вже нічого не чує без слухових апаратів у вухах, але привикла до них, то й не відчуває незручностей, а співати любить і досі співає. Тепер же співає свою улюблену пісню:

*Ой, горе тій чайці,
та й горе небозі,
що вивела чаєняток
при битій дорозі...*

Не знає точно, пані Уляна, яка в цю хвилину сама наче чайка, хто написав цю пісню. Кажуть, це слова історичного Гетьмана України Івана Мазепи, але колись і не згадували про нього, були такі часи. Пісня ж залишилась у народі, то й називали її просто – народною. Але ж це найвище визнання авторів, погодьтеся... Знає і пам'ятає пані Уляна багато приповідок, байок і співанок. Знає напам'ять всього "Кобзаря" – книгу, що лежить на невеличкому столику перед іконою, прикрашеною вишивкою, яку майстерно вишила сама. Тут же й молитовник, поряд із різьбленим хрестиком і старою Біблією, – вцілівшими реліквіями родини пані Уляни. Кімната її простора, ясна; вона любить лад і порядок у всьому.

"Гай-гай", – охоче продовжує вона свою розмову. Багато води витекло з тих часів, коли ми удвох з чоловіком, моїм Никифором, побачили береги Америки в сяйві вечірніх вогнів, і статую Свободи, що була тоді нашим символом, надією до здійснення всіх наших мрій.

Причалив їхній "корабель життя" до Американського континенту назавжди. Ще молоді, але з важким тягарем життєвого нелегкого досвіду за плечима, що тяжів у сотню раз важче, ніж невелика дерев'яна валіза з їхніми незначними пожит-

ками, – це все, що мали з собою. Свідомі були, того й напевно знали, що ніколи не повернуться назад. Не побачать своєї Батьківщини, бо такі часи настали, хоча повоєнні, та безнадійні на повернення. Тепер вони були щасливі, що нарешті в "іншому світі", але грудочка засохлої землі з рідного краю невідомо й звідки, стала оберегом для обидвох, що її тримали на грубій нитці коло серця, поряд з хрестиком. Так жевріло, гріло тепло, яке скоро назвуть своєю "домівкою". Ох, які страшні часи перейшла; тепер вже й самій аж не віриться, а довелось пережити багато горя тій мужній старшій жінці, яка належить до повоєнної хвилі емігрантів з Європи.

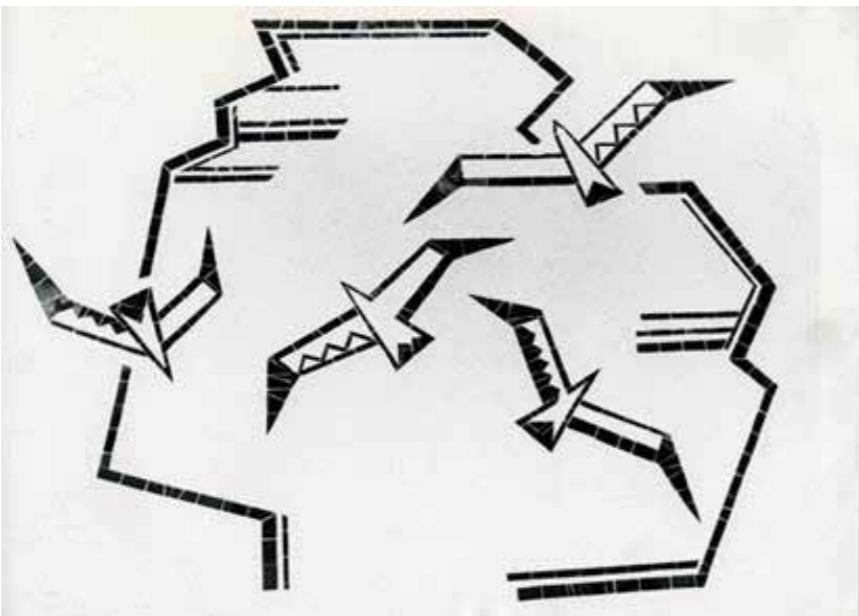
Далі продовжує пані Уляна спокійно, вдумливо й зажурено тяжкий свій спомин. Народилася вона в родині хліборобів, господарів, яких потім радянська влада назвала куркулями, в одному з типових сіл на Східній Україні, на хлібній Харківщині. Пам'ять зберегла великий батьківський сад з яблунями, грушами, сливами й вишнями, мабуть ще дідівський. Як і хату з різьбленими чималими віконницями й широкими

підвіконниками, де любила сидіти маленькою, виглядаючи й чекаючи на батьків, що поверталися з робіт на полі й огороді. Усе – як сон. А далі – біда, біда без краю...

Почалось, коли раптово померла Улянина мати, риси якої ледь-ледь пам'ятає. Лише й досі у вухах чуються її голосіння сусідської бабусі, коли вона підійшла до Уляни, що тоді сиділа на підвіконні. Тоді маленька дівчинка навіть не усвідомлювала, що сталося, не знала й слова "горе", яке повторювали вже всі. Вона сприймала світ по-дитячому ще тоді, хоч не здогадувалась, як швидко прийде їй подорослішати та скуштувати не тільки сирітства. Кволий маленький організм чомусь переборював страшні хвороби, такі як тиф, чорна віспа, не враховуючи безлічі інших, дрібних недуг. Виживала.

Одначе, найстрашніше і найжахливіше перейшла Уляна по тюрмах Сибіру, а потім – на заслання в пустинному Казахстані. Всю їхню родину, батька й мачуху з її дітьми, погнали на муки в ті часи, бо куркулі, прості й чесні працюючі люди. Така доля спіткала тисячі й тисячі їм подібних людей. Тут пані Уляна вмовкає на слові. Щоб дізнався правду увесь світ про той жахливий мор і винищення народів у минулому столітті. Щоб знали й про люті сибірські морози та пекельні піски казахстанські. Скільки ж там нашого, й іншого невинного люду пропало – сила-силенна! Голодних, покалічених тілесно й духовно, обірваних, сплюндрованих.

Вмирили сотнями кожного дня, а поховати всіх не було кому та й просто неможливо. На Сибірі – мерзло-

та, землю не вкопати, то й відвозили покійників у ліси, залишаючи до наступного сибірського літа, з приходом якого дехто з вцілілих живих організував захоронення залишків покійників у спільні братські могили. Ще безліч таких могил напевно є і досі десь у тих далеких місцях, де поховані й Улянини зведені й рідні брати та сестри, а також і мачуха, що помиралі опухші від голоду й холоду. Уляна ніяк не може забути очей сестрички, яка так хотіла жити та благала хоч крихітку хліба...

2. ПОВЕРНЕННЯ

Бог вберіг чомусь Уляну. Може це мати хоронила її від смерті, щоб продовжити лінію знищеного роду? – Всяке думається їй тепер. Якимось дивом вижив і батько Улянин і один з братів, але ще більше чудо, – вони знову повернулися у рідне село. В хату їх вже не пустили, там жили інші, "надійніші для влади" люди. Але ніхто з поверненців і не наважувався жалуватися на долю, раділи, що знову побачили батьківщину, якою б вона не була тепер. Поговорювали про війну, яка вже почалася в Європі, а тут – Сталін... Не встигли отямитися, як знову забрали їх з батьком і братом, вночі, та й повезли етапами... Тепер вже до згаданого Казахстану... Навіть не може сказати Уляна де їм було гірше, бо у казахських степах вітри й піски, що розносили масово різні шлункові інфекції, від яких знову ж мерли люди, як мухи. Їли все, що бачили, шкребли й пекли якісь звірині шкури, що інколи попадалися хто-зна звідки, знову згуртовувалися й старалися так-сяк спромогтися на кусочок якогось харчу; тяжко працювали тут усі, хоч сили пропадали. Заслання, воно і є заслання. Одного не могла зрозуміти дівчина: – за що і чому? Хоч батько радив нічого не запитувати в нього, одне говорив, і Уляна вірила йому: – він чесний чоловік, нікого не обманув, не вбив. Тільки дуже любить свою Вітчизну, свою українську землю. Хіба ж це вина? Вижили вони і в Казахстані.

Знову прибились в Україну. А незадовго почалася війна, яку називали тут Великою Вітчизняною. Батька забрали на фронт, який швидко просувався на Схід, незадовго вона отримала "похоронку". Скоро й німецькі окупанти зайшли у місцевість, де мешкала Уляна, якій ледь сповнилося шістьнадцять років життя. Найперше – німці почали забирати молодь на примусові роботи до Німеччини, – їм потрібна була сила і праця "остарбайтерська." Це німецьке слово запам'ятала і вивчила найперше, бо так загарбники кликали всіх новітніх рабів зі Сходу. Вони забрали її в перший ешелон і повезли на Захід у вантажному вагоні. Тут вже Уляна може знову починати

нову повість про інші скитання уже в іншому, не менш зловіщому світі. Вона попала на працю до якогось "бавора", звичайно після довготривалої санітарної карантини. Тепер стала виглядати як тінь, що була обтягнута прозорою немов людською оболонкою-шкірою. Не хочеться їй згадувати геть усі подробиці тодішнього життя, але знає, що в світі живе також багато добрих людей, напевно більше, ніж злих.

Згодом потрапила дівчина до так званої лікарні, де потроху почали давати їй якийсь краший харч, навіть цвітну капусту, наче вітаміни, почала отримувати додатковим пайком після повернення до праці в швейній фабриці. Працювала, як і інші такі ж, тихо й сумлінно. А молодість – на то вона й молодість...

Скоро зустрілася Уляна з Никифором, – він виявився теж з України, але їй здалося, що зустріла в ньому всю свою рідню. Дуже добрим і чуйним був її Никифор. Знав, що повертатись "на родину" небезпечно; мав вістки, які поширювалися без радіо серед остарбайтерів по всіх так званих "діпівських" таборах Німеччини. Були тут і табори Союзних військ, де мріяв потрапити кожен, щоб знайти можливість вирватися в інші, аж заокеанські обітовані землі. Уляна вірила йому, своєму Никифорові; поряд з ним їй було затишно і надійно. Коли ж причалили до осяяних берегів США, тоді ж і здалося їм, що в самісінький рай потрапили. Вона ж тут, вперше за всі скитальські роки, поїла чистої й смачної їжі, на повні груди вдихнула вільного повітря, коли стояла на нью-йоркській пристані поряд з Никифором, очікуючи своєї валізи, яку ледь можна б тепер назвати багажем...

3. "КУДИ ПОКЛИЧУТЬ БІЛІ ЧАЙКИ..."

Уляна і Никифор були щасливим подружжям. В Америці прожили довгі роки. Працювали, як звикли, старанно; спромоглися й на власний невеличкий будиночок, який могли взяти на виплату, а скоро й сплатили борг. Коли вже й у снах не сподівались ніякого більшого дива, – довідалась майже сорокарічна жінка, що буде в неї дитина. Напевно, це було найбільшим щастям для них і мов знак на утвердження життя й продовження свого роду, навіть якась місія... Тепер вже й внуків дочекалась, аж трійко, каже з усмішкою й спалахом у очах пані Уляна.

Тільки Никифор дочекався побачити лише старшенького. Відійшов він од неї у тенета вічності, якось несподівано й тихо, немов би боявся завдати клопоту своїм близьким.. А може, щоб приготуватись до нової зустрічі з нею, десь там далеко... далеко, у заобрійній далечі, куди відлітають наші українські журавлі, та закликають пронизливим голосом білі американські чайки...

ІДЕАЛЬНА ЖІНКА – ЩАСЛИВА ЖІНКА!

А якщо серйозно, то яка вона – ідеальна жінка? І взагалі, чи може бути людина досконалою? За якими критеріями визначається взрєць жіночності? Фігура «90 – 60 – 90», чи якісь особливі пропорції обличчя, чи форма носа і колір очей? Деякі представниці прекрасної статі саме в цьому й переконані, тому безкінця вдосконалюють свою зовнішність.

Але кожна людина, якщо й прагне бути ідеальною, то лише заради того, щоб бути коханою і щасливою. І разом з тим хоче, щоб її сприймали такою, яка вона є. Яка жінка не мріє, щоб хтось любив кожен грам її зайвої ваги, а не дарував річний абонемент у спортзал, розсипав компліменти і огортав ласкою? Мабуть, зараз у ваших розумних головах рояться думки на кшталт «в реальному житті так не буває». Я задам запитання: ви щасливі? А хочете такими бути? Так от – ваше щастя у значній мірі залежить від вас самих.

«Роби як жінка, думай як чоловік». Чоловіки дуже прості створіння. Не те, щоб примітивні – прості. Від жінок нам потрібно не так уже й багато. А саме: нас треба поважати, трішки хвалити і дуже любити. Таким чином я намагаюсь пояснити, що для чоловіка ідеал жінки – це не обов'язково довгоного білявка. В своїх супутницях ми хочемо знайти надійного друга і наснагу жити дали. А ви, повірте, вмісте надихати.

Відомий вислів, стверджує, що за кожним великим чоловіком стоїть велика жінка. Тому, чоловіки, якщо хочете бути великими, зробіть великими своїх жінок. Розпочніть з простого: поважайте, піклуйтеся, цінують і захищайте свої половинки. Творіть коханих, вкладаючи в них свій час і енергію, а головне – увагу і любов. Лише так ви забезпечите собі надійний тил і зможете стати чоловіками, здатними творити історію. І ви, любі жінки, надихайте. Залишайтеся такими ж милими і розважливими, незалежно від обставин. Будьте завжди красивими і привабливими душею. Краса серця не в'яне ніколи. Особисто від себе бажаю вам частіше чути компліменти і слова захоплення від тих, кого ви любите. А любов не задрить, не величається. Любов милосердствує і ніколи не перестає.

ПРИМАРНІ БІЛІ ПІЛІГРИМИ

Із неба сипалась старезна штуркатурка
І пахло ладаном, і тіні від повік
Надвоє переломлювали вік...
Святих церков округлість грішна
І грішна саяна білизна.
Так пахла ладаном моя вина
І дзвони добивалися до дня
Твоїх загублених слідів,
Як день на банях відрадів
І впала паморозь сумна.
Давно розведено мости
І телеграми відблукали,
Та ходим поряд я і ти
Холодними сніговиками.
Примарні білі пілігрими...

Ця зима витіка обіруч,
повз сріблястим розмаєм.
І не клич її, і не руш, –
Не повернеш, немає.

Леви сині у неї на подив,
У биків кришталеві копита.
Забиває морозом подих
пересвіженість оковита.

У квартиру різдвяних небес
перешіптані вкотре бажання.
Народився рік чи воскрес,
як трава у травні?

Білі нетлі торкають плече.
Підрастає термометра розтин.
Час нуртує, як ртуть, тече,
вперто, врозтіч, вперед, наосліп.

Уривається помах руки.
Мов лубок з козаком Мамаєм,
Силует із сніговиці – ти,
А зими не повернеш, немає.

• Поетична вітальня

Тетяна ДЗЮБА

Тетяна ДЗЮБА народилася 19 липня 1966 року у с. Брусниця Кіцманського району Чернівецької області. Закінчила факультет журналістики Київського державного університету імені Тараса Шевченка та аспірантуру Інституту літератури НАН України. Кандидат філологічних наук, доцент.

Член НСПУ.

Авторка збірки поезій «Акомодація до часу», літературознавчої книги «Талант як міра ваги», монографії «Спрага народу і спрага Вітчизни. Публіцистика другої половини XIX – першої третини XX ст.: модель національної ідентичності», численних літературно-критичних і літературознавчих публікацій у газетно-журнальній періодиці та наукових виданнях.

Упорядник і автор антологій сучасної української поезії. Твори Тетяни Дзюби перекладені 50 мовами світу і надруковані в багатьох вітчизняних та закордонних виданнях. Лауреат міжнародних і всеукраїнських літературних премій.

Живе в Чернігові.

ДЕНЬ ПОМИНАННЯ ОСЕНІ

Вона догоріла,
осінь,
пішла,
здрігнувшись і
хруснувши
тонкими вікнами
німецького
льоду.

Віддаленіла,
посявши мертве
пожухле листя –
несправжні
гарячі світлячки,
що кличуть
не до тепла,
а в зиму.

Вже й білий сніговий хорт
пробіг,
сторожко дослухаючись
та принохуючись,
торкаючись мокрим
прохолодним язиком
наших рук
та облич.

Сніг лапятий – син слухняний віхоли.
Полозки санчат – півсумішки.
Ми з планети круглої в небо їхали.
Звісно, білі ангели – діти трішки.

І кидалось сонце вслід цуцням рудим,
І від сміху в кров розсікались губи.
Як розтане швидко цей зимовий дим –
Хтось у ньому лиш рукавичку згубить...

Чи зоріла доля нам, чи звізда вертепу
Крізь шинельних буднів непохитний стрій?
... Не сахайсь заляклих серед степу
Кам'яних бабів – невідбулих мрій.

Сніг лапятий – син слухняний віхоли.
Полозки санчат – півсумішки.
Ми з планети круглої в небо їхали.
Звісно, білі ангели – діти трішки.

Жовті кленові
хрестики
під прозорою
сльодою калюж –
день поминання
осені,
день необлетілих
споминів...

А зима,
мов гідке каченя,
що ще не вбралось
в пір'я,
все намагається влізти
до спорожнілого
самотнього серця
природи.

А зима
проганяє з вішалки,
вичікуючи завмерле,
демисезонне пальто
і, наче старий акин,
захриплим голосом вітрів
заводить довгу
пісню.

Від нашого власкору з чикаго Галини УГРИН, ЧИКАГО

“UA MODNA” - для креативних!

Як добре, що ми з вами - різні! Світ такий різноманітний у глибини, зачатках і всіх вимірах, що завжди всі можуть знайти свою владинку, нішу для реалізації закладених здібностей та набутих вмінь. Одне потрібно (воно - найважливіше!): встати і почити; струсити втому від робочої круговерті, неприємностей, особистих переживань... Навіщо? Що отримується навзаєм? Дикий шал творчості, шановні! Віру у свої сили за дружньої незлобивої підтримки, духовний і матеріальний продукт зусиль. Ось приклад.

Україно-американська творча агенція “UA MODNA” (керівник у Чикаго - Світлана Іванишин - Угриня) заснована зовсім недавно, проте об'єднала людей різного віку (look at author!) у бажанні та реалізації творчих струмин душі. Всі соцмережі уже знають нашу агенцію: активні по життю люди шукають себе у малярстві, писемстві, науці, рукоділлі, співі, віршуванні, кулінарії, дизайні одягу, меблів і т.д. Тут ти можеш на платформі агенції www.uamodna.com, що має величезний трафік, відкрити свій сайт, де і помістиш продукт власної творчості! Шукайте нас у соціальках.

У п'ятницю, 18 жовтня, вдруге на базі Українського Інституту Сучасного Мистецтва у Чикаго відбулася мистецька акція UA MODNA. Кожного разу це - концептуально новий крок: сьогоднішній арт-клас дав можливість спарингу, тобто мав характер виклику, змагання. Пригадуєте перший наш вечір? У червні цього року UA Modna провела подібну вечірку під назвою “Release your inner Picasso”, умовно перехопивши ініціативу Інституту Мистецтв у Чикаго, де кілька місяців відбувалася велика виставка робіт легендарного іспанця. Цього разу було вирішено додати роздінки – Арт-спарингу до створення герліса відомим полотнам імпресіоністів, які були також знамениті своїми дружньо-ворожими стосунками. Змагання також було умовним, йшлося не у порівнянні майстерності учасників, а їхньому вмінні отримувати радість від того, що відбувається. І якщо “Ван Гоги” були максимально зосереджені на роботі, працюючи у повній тиші, то “Гогени” ледве встигли виконати свої роботи через фестивалювальну атмосферу, яка панувала в їхньому залі (може цьому сприяв той факт, що бар знаходився саме на території “Гогенів?!”) Отже, дві зали, два інструктора - професійних художника, у двох мовах, два зразки для роботи - “Соняхи” ведучих імпресіоністів позаминулого століття, Гогена і Ван Гога. Решта - ваша творчість під пильним оком Ivan Garcia (далі - просто Іван!) та Миколи Багана.

Сказати, що кожний отримав шалений викид адреналіну - це взагалі змовчати!!! Не бралася до уваги вміня, вік, стать, освіта, сімейний стан, інші речі,

якими ми зв'язані з соціумом... Був тільки ти і народжувана тобою мистецька річ...нехай, можливо, це слово поки що взяте в лапки. Тільки тут безверкі журналісти, які сприймають митців як диваків, можуть зрозуміти психологічну залежність художника, коли немає спини, коли сверблять руки працювати далі, коли ти маріш навч своїм творінням!

Перепрошую, шановне товариство, та тільки виказую те, що дістала сама на цьому вечорі. І тільки повсякчасна цікавість на реакцію учасників дійства відволікала, примушувала фіксувати (фото і відео) моменти їхнього справжнього задоволення чи мук творчості. Народ зібрався явно не байдужий до самого себе: учні, студенти, бізнесмени і - леді, діджеї, дизайнери, журналісти, вчителі, медики...

Ще на початку вечора, коли керівник цього проекту, що залучає до творчої праці, Світлана, оголосила програму, стало зрозуміло: буде і цікаво, і весело! Та насамперед організатор привітала з днем народження велику прихильницю UA MODNA, дивовижно товариську молодіжку, активну пропагандистку творчих проєктів, власницю салону “Chick” Олександрю Чльоупек і вручила букет квітів, а подружки заготували торт з свічками, які уродиниця, з подачі художника Івана й задула.

Фуршет, який зводить до спільного знаменника мало-знайомих людей та друзів, був спонсорований магазином “Ann's Bakery”, кафе “Folklore”, “Shokolad”, “Old Lviv”. Було хмільно, солодко і смачно...

Дві зали поступово наповнювалися учасниками і вболівальниками, столи були уставлені мольбертами, розклалися олівці, пензлі, туби з фарбами, палітрами. Бажучі малювати соняхи Вінсента

Ван Гога працювали із молодим симпатичним мексиканцем Іваном. Поль Гоген, зі своєю композицією квітів, предметів, видів, теж не злякав “митців”... Нашим наставником був Микола Баган, який підтримував кожного, і той кожний уявляв себе кандидатом у студенти в Академію Мистецтв...як мінімум! Допомігав Миколі і учасницям при потребі теж художник Ярема Хрущ.

Дві команди з приблизно рівною кількістю учасників розпочали роботу. Дозвольте собі наступного разу, шановні, отримати піднесення семикласника, коли йому щастить в усьому, тоді ви зрозумієте мене...

Якщо вангогівці старанно демонстрували академічну тишу мистецької майстерні, гогенівці були так само мобільні, як сам патрон: радилися, порівнювали, раділи, кусали губи, виводили пензлями, тріскали ними у розпачі, вигукували щось не дуже прийнятне у світському товаристві, вибухали сміхом, канючили фарбів, просили допомоги, відмовлялися від неї, раділи за когось, не вірили власному успіхові - словом, ТВОРИЛИ!

Розпашілі обличчя виказували хвилювання, коли робота була завершена і всіх покликали до загальної фотографії та покомандної. Наші вчителі всім дякували за нелегку та дуже вдалу (на їхній доброзичливий погляд!) роботу. Змагання показало рівноталановите зібрання, та індивідуальний вибір кольорів, форм, здавалося би, всього двох зразків, які демонструвалися на стіну з комп'ютера! Кожний поніс додому свій шедевр, який стане першим у майбутній власній галереї. А сім я священника парафії святих Володимира і Ольги отця Ігора Кошика та його дружини Олі буде мати дві чудові картини у своїй художній скарбоні! DJ Tima Fei був подивований і своїм малярським талантом, як і піаністка, вчителька музики, Людмила Краснюк. Дуже оригінальним було полотно Сергія Михайлюка. Мама Люба і доня Ярка Телятинські працювали поруч, то й виійшло у обох гарно й чисто!

Позаяк Кредитна спілка “Самопоміч” спонсорувала захід, був розіграний у лотерею сертифікат на \$100 між тими, хто прималював її лого та подарує картину кредитівці на знак “вікомпомні” події! Таких було четверо. Виграш перепав Cesar Navago.

Після чисельних спалахів від успіху “художників” та їхнього супроводу годі було закликати до слухання завершальної промови організатора Світлани. Всі не тільки виявили бажання брати участь у подальших акціях, а й допомагати організувати їх. Навіть наші землячки - франківчанки Маргарита Данилюк (активна дискусувачка до “Час і Події”) з сестрою Мартусею, будучи заклопотаними багатодітними мамами, знайшли часину для особистісного зростання у художньому світі, який широко відчинений для кожного...

Насамкінець треба відзначити тих, кого мало видно, та без них не буває свят, хто завіз мотор цього дивовижного творчого двигуна. Проєкт виник на базі Ukietech (президент - Віталій Іванишин). Він і зараз поставив все технічне обладнання зі своїми помічниками Леонідом Каркучанським та Олександром Гальком. Розвиває ідею і організовує роботу агенції у соцмережах та тут, у Чикаго, Світлана Іванишин-Угриня. Надає можливість реклами - газета “Час і Події” та радіо “Ukiedrive”, ведуча якого Каріна Мнацаканян, малювала і тишилася за всіх разом з нами. Енерджайзерами та душевними натхненниками нашого проєкту є і, сподіваємось, будуть пані Олена Прийма та Мотря Мельник (низький уклін Вам!). Обидві пані безкоштовно виконали громаду роботи, щоби молоде українство творило і надалі у стінах UIMM (Українського Інституту Сучасного Мистецтва). Працювати з такими подвижницями - реальне щастя!

Каца “Самопоміч” вирішила разом з нами бути у руслі творчих починань і багато зробила для цього: спасибі їй і особлива подяка - Володимирові Тону. Відео знімав Петро Ковтун, а юеймодні умільці зроблять і порадують вас скоро фільмом, де кожний зможе побачити всю феєрію нашої творчості! Слідкуйте за розсилками агенції у соцмережах.

Микола Баган став не тільки нашим вчителем, а й щедрим спонсором: це його мольберти тепер слугуватимуть нам: правда у тому, що віра є у довге існування проєкту.

Наталія Мусієвич теж має знати, як ми вдячні їй за те, що всі залишилися чистими, бо її фартушки - ой, як знадобилися!

У планах на недалеке майбутнє цікава акція по...але ні, хай кортить, коли прийде час, буде реклама і ми знову зберемося, бо то щось буде таке, що всім треба, та не всі здогадуються!

На фото: Миттєвості мистецької акції UA MODNA.

Іван МАЛКОВИЧ: «Іноді, я ловлю себе на думці, що перестаю любити читати»

У Дніпропетровську завдяки старанням української книгарні «Віз» (і особисто пані Ольги Чорної) на базі Дніпропетровського національного університету ім. О.Гончара відбулася творча зустріч з поетом та видавцем Іваном Малковичем.

**Дарина СУХОПІС-БУТКО
KISANOKIA@I.UA —
якщо ви хочете поговорити**

Пан Малкович особистість талановита та непересічна, адже у далекому 1992 році саме він зробив революцію українського книговидавництва – створив перше українське приватне дитяче видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА». І сьогодні пан Малкович контролює процес видання кожної книги — від рукопису до поліграфії. А секрет у тому, що треба любити свою справу, жити цим, хотіти, аби світ побачила гарна українська книжка. «Я керуюсь гаслом, що не книги заради грошей, а гроші заради книг», - зазначає він. Можливо, саме такі книги «з душою» отримують схвалення у світі, завойовуючи не лише призи, але і серця маленьких та дорослих читачів.

Особисто я дуже вдячна цьому казковому видавництву за дві речі. По-перше, це книги про Гаррі Поттера, якого я читала мовою оригінала, і можу твердо сказати, як читач, що переклади «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» - це фантастика! Недаремно мама Гаррі Поттера Дж.К.Роулінг не раз відзначала їх якісний переклад, чудову адаптацію та неймовірної краси ілюстрації. Ці книги – шматок історії

видавничої та писемної справи. Король жахів та фантастики Стівен Кінг сказав, що «Гаррі Поттер – це книга про противагу страху, про відкриття внутрішньої сили і про прийняття необхідних рішень перед лицем небезпеки».

У мене на полиці біля ліжка щоразу з'являється щось нове – це може бути і Борхес, і Андруховч чи Дереш, Кінг або Бегбедер. Але Поттер звідти не зникає ніколи. Першу книгу я прочитала років у 12, а зараз, у 25, я перечитую їх всоте. І буду це робити все життя. Як

філолог, я смакую цю мову, ці жарти та звороти, а дитина в мені завжди прагне дива. Зрештою, потім я читатиму це все своїм дітям. І це друга річ. Саме дякую Малковичу мої діти та ще десятки тисяч маленьких українців читають такі прекрасні вірші, казки та історії рідною мовою.

Під час зустрічі пан Малкович читав дитячі та «дорослячі» вірші, презентував електронну версію книги «Снігова Королева», багато жартував та зривав шалені оплески. Ну, а як інакше, адже:

Краєм світу, уночі,
при Господній при свічі
хтось бреде собі самотньо

● РЕКЛАМА

Агрокорпорація «Степова» пропонує Вам асортимент нашої продукції, який включає в себе насіння таких гібридів кукурудзи, а також їх батьківські форми:

**Дніпровський 181 СВ, Дніпровський 257 СВ,
Кремінь 200 СВ, Любава 279 МВ,
Подільський 274 СВ, Солонянський 298 СВ**

**Якісне насіння –
запорука врожаю!**

За детальною інформацією звертайтеся за телефонами та на сайті:
м.Дніпропетровськ, вул.Калинова, 3
тел./факс: (056) 370-47-31, (0562) 399-101, (095) 794-79-38
e-mail: td.stepova@gmail.com www.stepova-agro.com

«БОРИСТЕН» — літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник

Шеф-редактор **Фідель СУХОНИС**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ІВАНЕНКО Валентин Васильович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.

СВІТЛЕНКО Сергій Іванович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.

ШВИДЬКО Ганна Кирилівна — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

УДОД Олександр Андрійович — Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.

ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

ПОПОВСЬКИЙ Анатолій Михайлович — Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.

ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.

ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.

ШЕПЕЛЄВ Максиміліан Альбертович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.

ТОКОВЕНКО Олександр Сергійович — Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

ГНАТЕНКО Петро Іванович — Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

ТЕРЕЩЕНКО Алла Костянтинівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

СТЕПОВИК Дмитро Власович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

ГРИЦА Софія Йосипівна — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

НАЙДЕН Олександр Семенович — інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.

КИТОВА Світлана Андріївна — Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.

ШЕЙКО Василь Миколайович — Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.

КУЦ Ірина — коректор.

Представництва редакції:

у Києві: Володимир Барна, вул. Банкова, 2, 01024, м. Київ, тел. 066-6243231

у США: Bahriany Foundation, INC 19669 Villa Rosa Loop Fort Myers, FL., 33967 USA.

з релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;

в Канаді: Mr. N. Vorotilenko, 9424 173 Str., Edmonton, AB., T5T 3K8, Canada;

у Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;

у Бразилії: Wira SELANSKI, Rua General Glicério, 400 apt. 701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00-55-21) 2557-5517;

у Австралії: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia — 3046 T. & Fax: 03.93061997;

у Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/I, Lod, Israel;

у Польщі: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17-100 Bielski Podlaski, Polska;

Кольпортер на США та Мексику: Parion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N. J. 07059.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.

Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.

Адреса: журнал «Бористен», вул. Телевізійна, 3, 49010, Дніпропетровськ—10, Україна

Телефони: 050-340-28-27, (056) 713-52-58.

E-mail: fidelisukhonis@gmail.com

Наша веб-сторінка: www.borysten.com.ua

Читайте нас на **facebook** за адресою: <https://www.facebook.com/borysteninfo>

Серія KB, реєстр, номер 16084-4556 PR Рік видання двадцять третій.

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. **ВИДАВЦІ:** Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9-го квітня 2008 року за номером № 1—05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії філології політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Підписано до друку 31.10.2013. Формат 60/84/8, друк офсетний. Умов. друк. арк. 2,79

Зам. №1415. Тир. 1500.

Друк: ТОВ «Перша міська друкарня». Адреса: вул. Степового фронту, 11-а, м. Павлоград Дніпропетровської обл., Україна, 51400.

**УКРАЇНО,
ти моя
молитва...**
Василь Симоненко

**З
Б
І
Р
Н
И
К**

Леонід КОЗОРИЗ

ОЙ ТИ, НЕНЬКА-УКРАЇНА

*Ой ти, ньенька-Україна,
Я тебе кохаю,
В світі кращої країни
Я не знаю.
Чорне море, степ широкий,
Зелені Карпати,
І під небом синьооким
Стежина до хати.*

*Ой ти, сонечко ласкаве,
Світи Україні,
Більше щастя, більше слави
Для дочок і синів.
Вони вчора, позавчора
На Дніпрі і в полі
Через працю, через горе
Добувались волі.*

*Ой тому сьогодні треба
Нам і нашим дітям
Під блакитним мирним небом
За ньеньку радіти.
Прикрашати, пестувати
І міста і села,
Гарну пісню заспівати
Для друзів веселих.*

*Ой ти, ньенька-Україна,
Я тебе кохаю,
В світі кращої країни
Не шукаю.
Чорне море, жовте поле,
Зелені Карпати,
І не зможу я ніколи
Іншу покохати.*

КРАЩІ СТРАВИ УКРАЇНСЬКОЇ КУХНІ

Червона капуста пелюстка

Нам необхідно для маринаду: 1 літр води, 70 грамів солі, 2 столові ложки цукру, перець, гвоздика, лавровий лист, духмяний перець, насіння кропу, олія, оцет.

Капусту поріжте четвертинками, буряк і моркву почистіть, натріть на крупній тертці. Капусту перекладіть шарами з морквою та буряком, покладіть зубчик часнику. Закип'ятіть воду, додайте сіль, цукор, перець, гвоздику, лавровий лист, духмяний перець, насіння кропу. Наприкінці додайте олію та оцет. Капусту залийте теплим маринадом, поставте під гніт. Залишіть на дві доби при кімнатній температурі, потім винесіть у прохолодне місце або поставте у холодильник.

Тушкований кролик з морквою у сметані

Нам необхідно: 1 кролик масою 1,5-2 кг, 2 цибулини, 25 маленьких цибулин, 2 моркви, 2 склянки жирної сметани, 2 склянки бульйону або води, 1 чайна ложка сухого базиліку, сіль, перець, лавровий лист, духмяний перець, олія.

Кролика порубайте на порційні шматки, посоліть, поперчіть, обсмажте в розігрітій олії до золотистого кольору і вийміть на тарілку. У жирі, у якому смажилось м'ясо, обсмажте маленькі цибулини. Великі цибулини поріжте кружальцями, моркву - тонкою соломкою. На дно гусятниці викладіть кружальця свіжої цибулі, на них покладіть половину м'яса, покрийте половиною обсмажених цибулин і половиною моркви, додайте лавровий лист і кілька горошин духмяного перцю, тоді знову викладіть шар м'яса, шар цибулин і шар моркви, додайте зверху ще один лавровий листок і духмяний перець. Духовку розігрійте до 200 градусів. Бульйон змішайте зі сметаною, сіллю, перцем і базиліком. Залийте цим соусом м'ясо з овочами, накрийте гусятницю і доведіть до кипіння. Перекладіть гусятницю у духовку і запікайте близько 1,5 години.

РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MICT з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів

• ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
• ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
• УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
• ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginesstudio.com